

CHEMWEB→BIOMEDNET→BIOCHIMICA ET BIOPHYSICA ACTA→EVOLVE→MDL INFORMATION SYSTEMS→SCIRUS→EXCERPTA MEDICA→THE LANCET→ELSEVIER→GRAY'S ANATOMY→SCIENCEDIRECT→ACADEMIC PRESS→CHURCHILL LIVINGSTONE→L'ANNEE BIOLOGIQUE→MOSBY→WB SAUNDERS→BRAIN RESEARCH→ONCOLOGY TODAY→TETRAHEDRON LETTERS→VASCULAR SURGERY→SCIRUS→PDXMD→CELL→JOURNAL OF THE AMERICAN COLLEGE OF CARDIOLOGY→NEUROSCIENCE→THE LANGUAGE OF MEDICINE→ENCYCLOPEDIA OF THE HUMAN BRAIN→VIRTUAL CLINICAL EXCURSION→EMBASE→ELECTROPHYSIOLOGICA→POLYMER→NEURON→JOURNAL OF CHROMATOGRAPHY A→ACTA PSYCHOLOGICA→MD CONSULT→AMERICAN JOURNAL OF CARDIOLOGY→COMPUTER NETWORKS→DEVELOPMENTAL BIOLOGY→FEBS LETTERS→HOMEOPATHY→NEUROIMAGE→PHYSICA A→SPEECH COMMUNICATION→WATER RESEARCH→ZEOLITES→MATERIALS TODAY→RISKWISE→BUTTERWORTHS TOLLEY→MATTHEW BENDER→SHEPARD'S IN PRINT→MARTINDALE HUBBELL→LEXISNEXIS AT LEXIS.COM→MAYAN LAW JOURNAL→LEXISNEXIS AT NEXIS.COM→CONOSUR→LEXPOLONICA→NIMMER ON COPYRIGHT→DEPALMA→MBO VERLAG→COLLIER→LITECOP→PEOPLEWISE→EDITIONS DU JURIS CLASSEUR→ECLIPSE→MEALEY PUBLICATIONS→LEXISNEXIS COUNTRY ANALYSIS→CHECKCITE→LEXISONE→THE ADVERTISING RED BOOKS→HALSBURY'S LAWS→DICTIONARY OF CORPORATE AFFILIATIONS→ORAC VERLAG→FACTLANE→LEGISOFT→INFOLIB→LETTIN ADMINISTRATIF→CARTER ON CONTRACT→AUSTRALIAN ENCYCLOPEDIA OF FORMS AND PRECEDENTS→LE BOTTIN DE COMMUNE ET DE INTERCOMMUNALITE→LA SEMAINE JURIDIQUE→POLY GESTION AVOCAT→LAWNOW→LOCAL GOVERNMENT REPORTER→AUSTRALIAN CORPORATE LAW→BUTTERWORTHS COMPANY LAW CASES→LA DOCUMENTATION ORGANIQUE→TELECOMMUNICATIONS LAW→LEGAL EXPRESS→LAW IN CONTEXT→BUTTERWORTHS CORE TEXTS→E-MARKETPLACE→LEGAL EXPRESS→LAWCOMMERCE→NATIONAL FRAUD CENTER→LEXISNEXIS LITIGATION SUPPORT BY DOLPHINSEARCH→RIGBY→HEINEMANN→HARCOURT SCHOOLS PUBLISHERS→GINN→GREENWOOD→HOLT, RINEHART AND WINSTON→STECK-VAUGHN→THE PSYCHOLOGICAL CORPORATION→WECHSLER TEST→HI.COM.AU→WECHSLER INTELLIGENCE SERIES→STANFORD ACHIEVEMENT TEST→HARCOURT EDUCATIONAL MEASUREMENT→ILOLI→METRO SERIES→ALLEZ VIENS→HORIZONS→TROPHIES→WISC→TREASURY OF LITERATURE→AMOS DE FIESTA→MATH ADVANTAGE→STORIES IN TIME→HARCOURT CIENCIAS→YOUR HEALTH→ART EXPRESS→HEINEMANN EXPLORE→MYPRIMARY.CO.UK→EASYTEACH→HEINEMANN LIBRARY→ARTMATHS→PRACTICAL MATHEMATICS→HARCOURT INTERACTIVE TECHNOLOGY→VEN CONMIGO→ELEMENTS OF LANGUAGE→GO.HRW.COM→HOLT RESEARCHER→HOLT SCIENCE SPECTRUM→ESTIMOTE→HOLT SCIENCE & TECHNOLOGY→MODERN CHEMISTRY→KOMM MITT→HOLT ONLINE SCIENCE→SELF IMAGE PROFILES→BOEHM-3 PRESCHOOL→WILSON SYNTAX SCREENING TESTING→SELF IMAGE PROFILES→THE WHALE RIDER→BARRIE PUBLISHING→CNI.COM→FARMERS WEEKLY→SCIENCE BY INVESTIGATION→ELECTRONIC DESIGN NEWS→RESTAURANTS & INSTITUTIONS→BROADCASTING & CABLE→COMPUTER WEEKLY→COMMUNITY CARE→ESTATES GAZETTE→MARDEV→MIPCOM→BIZZ→FEM BUSINESS→WORLD TRAVEL MARKET→MIDEM→BATIMAT→BOOKEXPO→INFOSECURITY→ZIBB.NL→VARIETY→STRATEGIES→NEW SCIENTIST→DOCTOR→KELLY'S DIRECTORIES→RATI.COM→TOTALJOBS.COM→KOMPASS→CMD→BANKERS ALMANAC→AUSTRALIAN DOCTOR→ELSEVIER THEATRE→HOTELYMPIA→KELLYSEARCH→DESIGN NEWS→BOERDERIJ→PLAYTHINGS→E-LOGIC→TRACOM→PUBLISHERS WEEKLY→FURNITURE TODAY→MULTICHANNEL NEWS→INTERIOR DESIGN→BUILDINGTEAM.COM→WIRELESS WEEK→ELSEVIER→BELEGGERS BELANGEN→PACKAGING DIGEST→SURGICAL PRODUCTS→IL BAGNO→INSTALLATORE ITALIANO→TECNO→FINESTRA→VETRO→TC NEWS→BLU & ROSSO→ARCHITEKTUR→VIE DE FAMILLE→CODE CIVIL→ARTE Y CEMENTO→PISCINAS→

Reed Elsevier

JAARREKENING 2002

Voor de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier,
Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV

DE OFFICIËLE JAARSTUKKEN VAN REED ELSEVIER NV EN REED ELSEVIER PLC
OVER 2002 ZIJN OPGESTELD IN DE ENGELSE TAAL

	Inhoud
01	Kerncijfers
02	Overzicht van activiteiten en financiële resultaten
12	Structuur en corporate governance
16	Beloningsverslag
	Gecombineerde jaarrekening Reed Elsevier
26	Waarderingsgrondslagen
28	Gecombineerde jaarrekening
32	Toelichting
54	Accountantsverklaring
	Jaarverslag en jaarrekening Reed Elsevier PLC
56	Kerncijfers
57	Verlag van de directors
59	Waarderingsgrondslagen
60	Jaarrekening
64	Toelichting
70	Accountantsverklaring
	Vennootschappelijke jaarrekening Reed Elsevier NV
72	5-jaar overzicht
73	Bericht van de raad van commissarissen
73	Verlag van de raad van bestuur
74	Jaarrekening
77	Waarderingsgrondslagen
78	Toelichting
81	Accountantsverklaring
81	Overige gegevens
	Aanvullende informatie voor Amerikaanse beleggers
84	Gecombineerde bedrijven Reed Elsevier
89	Reed Elsevier PLC
91	Reed Elsevier NV
93	Belangrijkste werkmaatschappijen

DE OFFICIËLE JAARREKENING EN HET JAARVERSLAG VAN REED ELSEVIER NV ALS BEDOELD IN DE ARTIKELN 30-32 VAN DE STATUTEN ZIJN OPGESTELD IN DE ENGELSE TAAL EN ZIJN ONDERDEEL VAN DE REED ELSEVIER ANNUAL REVIEW AND SUMMARY FINANCIAL STATEMENTS 2002 (REED ELSEVIER JAAROVERZICHT EN VERKORTE JAARREKENING 2002) EN DE REED ELSEVIER ANNUAL REPORTS AND FINANCIAL STATEMENTS 2002 (REED ELSEVIER JAARREKENING 2002). DEZE NEDERLANDSE VERTALING IS UITSLUITEND OPGESTELD VOOR HET LEESGEMAK EN DAARAAN KUNNEN GEEN RECHTEN WORDEN ONTLEEND.

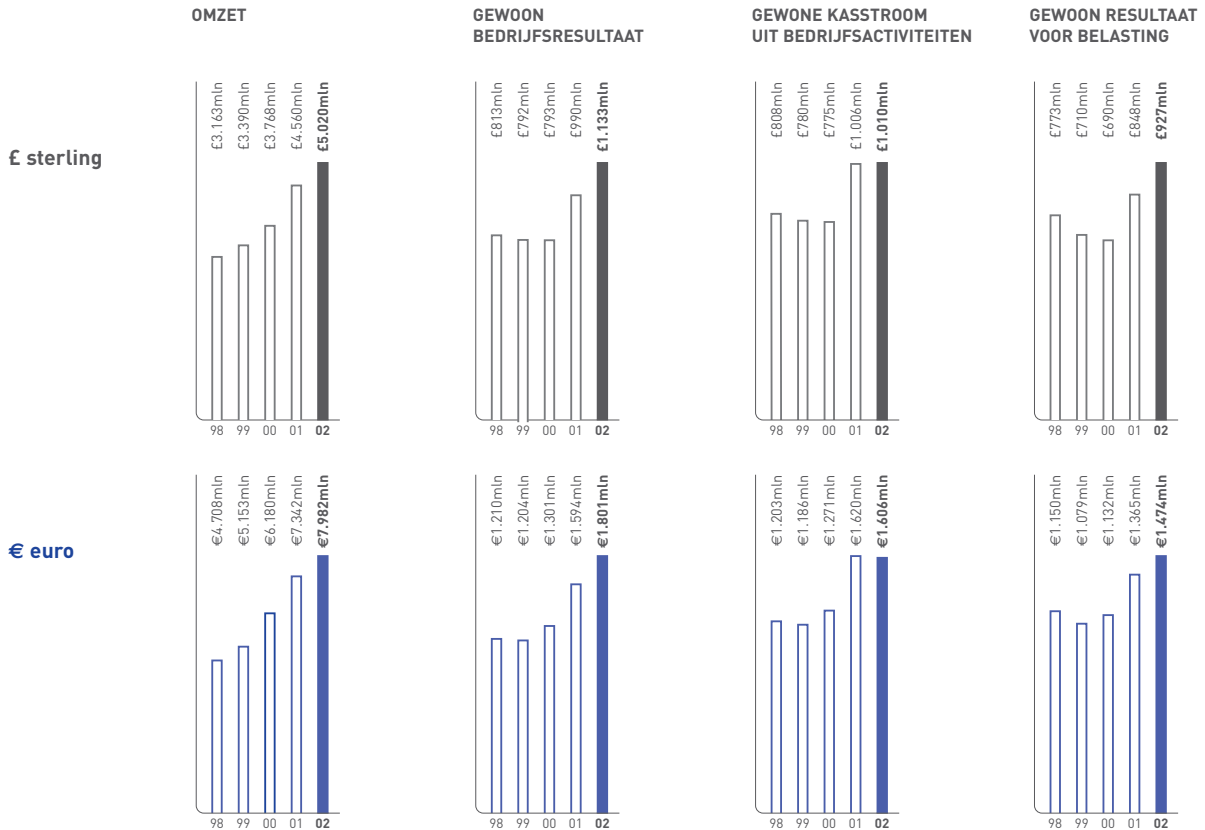
In april 2002 is de naam Reed International P.L.C. gewijzigd in Reed Elsevier PLC en de naam Elsevier NV in Reed Elsevier NV.

De naam van Reed Elsevier plc, de operationele houdstermaatschappij voor de uitgeverijen en informatieactiviteiten, werd gewijzigd in Reed Elsevier Group plc.

Dit document bevat de jaarrekening en daarmee verband houdende informatie van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier en de beide houdstermaatschappijen, Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV. Dit vormt, tezamen met het beknopte document Reed Elsevier Jaaroverzicht en Verkorte Jaarrekening 2002, het jaarverslag en de jaarrekening van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV voor het jaar 2002. De beide documenten dienen tezamen te worden gelezen.

jaar 2002

GECOMBINEERDE BEDRIJVEN VAN REED ELSEVIER

jaar 2002

RESULTATEN HOUDSTERMAATSCHAPPIJEN

De kerncijfers verwijzen naar gewoon resultaat en gewone kasstromen. De gewone cijfers worden door Reed Elsevier toegepast als additionele prestatie maatstaven en worden weergegeven voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten, en de daaraan gerelateerde belastingeffecten. Een aansluiting tussen de gerapporteerde en de gewone cijfers is opgenomen in de toelichting op de jaarrekening. Het gewoon resultaat voor belasting heeft betrekking op alle activiteiten. De overige kerncijfers hebben betrekking op de bestaande activiteiten, waarbij de in 1998 verkochte publieksactiviteiten buiten beschouwing zijn gelaten.

Overzicht van activiteiten en financiële resultaten

In dit overzicht worden de activiteiten en financiële resultaten van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier over 2002 toegelicht. Daarnaast worden andere financiële aspecten van de gecombineerde bedrijven, zoals het treasurymanagement, beschreven. Ook wordt informatie verschaft over de financiële resultaten en het dividend van de beide houdstermaatschappijen, en over de financieringsactiviteiten van de Elsevier Reed Finance BV groep.

De gecombineerde jaarrekening heeft betrekking op de bedrijven van Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV, tesamen met de houdstermaatschappijen Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV (de 'gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier' of 'Reed Elsevier'). De financiële informatie wordt zowel in pond sterling als in euro gepresenteerd.

OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln	% Wijziging tegen constante wisselkoersen
Omzet					
Wetenschap & Medisch	1.295	1.024	2.059	1.649	29%
Juridisch	1.349	1.330	2.145	2.141	5%
Educatie	993	579	1.579	932	78%
Vakinformatie	1.383	1.627	2.199	2.620	-14%
Totaal	5.020	4.560	7.982	7.342	13%
Gewoon bedrijfsresultaat					
Wetenschap & Medisch	429	344	682	554	26%
Juridisch	287	267	456	430	10%
Educatie	183	132	291	212	45%
Vakinformatie	234	247	372	398	-4%
Totaal	1.133	990	1.801	1.594	17%

De gewone cijfers worden door Reed Elsevier toegepast als additionele prestatie maatstaven en betreffen het resultaat voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten.

Het overzicht van activiteiten heeft betrekking op de ontwikkeling van het gewoon bedrijfsresultaat. De gerapporteerde resultaten zijn na afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en worden nader besproken in het hierna opgenomen Financieel overzicht. De aansluiting tussen gerapporteerde en gewone cijfers is opgenomen in de toelichting op de gecombineerde jaarrekening.

Tenzij anders vermeld zijn alle procentuele wijzigingen in dit overzicht op basis van constante wisselkoersen, gebruikmakend van de gemiddelde koersen voor het jaar 2001. Deze zijn weergegeven voor de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten.

'ADJUSTED'/GEWOON

De gewone cijfers worden door Reed Elsevier toegepast als additionele prestatie maatstaven en betreffen het resultaat voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

Waar in de officiële Engelse tekst in dit verband 'adjusted' wordt gebruikt, wordt in deze Nederlandse vertaling het woord 'gewoon' als equivalent gehanteerd.

FORWARD-LOOKING STATEMENTS

De Reed Elsevier Jaarrekening 2002 bevat verwachtingen ('forward-looking statements') in de zin van sectie 27A van de herziene US Securities Act 1933 en sectie 21E van de herziene Securities Exchange Act 1934. Deze verwachtingen zijn onderhevig aan risico's en onzekerheden, en de feitelijke resultaten en gebeurtenissen kunnen beduidend afwijken van wat op het ogenblik wordt verwacht en tot uitdrukking is gebracht in de 'forward-looking statements'. De termen 'verwachten', 'zou kunnen', 'zullen' en vergelijkbare uitdrukkingen zijn forward-looking statements. Factoren die aanleiding kunnen geven tot andere ontwikkelingen dan voorzien zijn onder meer de economische situatie, omstandigheden in de markten waarop Reed Elsevier actief is, koersschommelingen, de houding van klanten en de handelingen van concurrenten, ontwikkelingen in wet- en regelgeving en fiscale ontwikkelingen, rechtsontwikkelingen die van invloed zijn op Reed Elseviërs intellectuele eigendomsrechten en technologische veranderingen.

WETENSCHAP & MEDISCH

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln	% Wijziging tegen constante wisselkoersen
Omzet					
Elsevier					
Science & Technology	746	664	1.186	1.069	14%
Health Sciences	549	360	873	580	57%
	1.295	1.024	2.059	1.649	29%
Gewoon bedrijfsresultaat	429	344	682	554	26%
Marge	33,1%	33,6%	33,1%	33,6%	-0,5pnt

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

De wetenschappelijke en medische uitgeverijen, die nu opereren onder de naam 'Elsevier', hadden wederom een succesvol jaar. Sterke vernieuwing van abonnementen, stijgende omzet uit online-producten en een succesvol uitgeefprogramma voor medische boeken resulteerden in omzetgroei boven het marktgemiddelde. Dankzij de succesvolle integratie van de 'STM' activiteiten van Harcourt en stringente beheersing van kosten kon een autonome winststijging met dubbele cijfers worden gerealiseerd.

De omzet en het gewoon bedrijfsresultaat zijn tegen constante wisselkoersen met 29%, respectievelijk 26% gestegen en autonoom met 6% en 11%, inclusief op pro forma basis de 'STM' activiteiten van Harcourt. Zowel bij Science & Technology als bij Health Sciences steeg de autonome omzet met 6%.

Bij Science & Technology steeg de omzet door de sterke abonnementsvernieuwing, zowel bij de gedrukte tijdschriften als ScienceDirect, en door stijging van de omzet uit online-producten, mede door toevoeging van archiefmateriaal en onderwerp-specifieke collecties. De overgang naar contracten voor uitsluitend elektronische informatie verloopt sneller, en hoewel dit lagere omzetcijfers genereert dan gecombineerde verkoop van gedrukte en elektronische informatie, heeft het positieve effecten voor de operationele efficiency en biedt het een goed platform voor de verkoop van nieuwe online-diensten.

Bij Health Sciences werd de autonome omzetgroei gestimuleerd door een succesvol uitgeefprogramma voor medische boeken, met sterke nieuwe titels en een stijgende vraag vanuit een groeiende medische beroepsgroep. De

online-dienst MD Consult realiseerde goede groei met 15% meer abonnees en uitbreiding van content. Ook Excerpta Medica's 'sponsored' communicatie-activiteiten voor de farmaceutische industrie deden het goed.

De integratie van de 'STM' activiteiten van Harcourt binnen Elsevier is nagenoeg afgerond. De uitgeefactiviteiten zijn samengevoegd, de productie van tijdschriften is gecentraliseerd en Harcourts online-dienst IDEAL is gemigreerd naar ScienceDirect. De distributie van tijdschriften is geïntegreerd en de opslagcapaciteit wordt gerationaliseerd. Op internationaal niveau zijn vestigingen geconsolideerd. Volgend jaar zullen de productie- en distributiesystemen voor boeken worden geïntegreerd. De begrote jaarlijkse kostenbesparing van US\$40 miljoen zal ruimschoots worden gehaald en de besparingen in 2002 benaderden dit bedrag. Meer dan de helft hiervan is geherinvesteerd in de ontwikkeling van nieuwe producten.

De marge bedroeg 33,1% en is 0,5 procentpunt lager dan in 2001, door de lagere marge van de 'STM' activiteiten van Harcourt die nu voor een geheel jaar meetellen. Op pro forma basis was de autonome stijging van de marge 1,5 procentpunt. Dit is inclusief Health Sciences, waar maatregelen zijn getroffen voor efficiency-verbeteringen bij de overgenomen activiteiten.

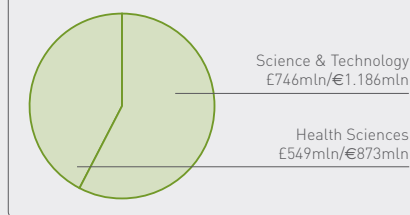
Elsevier maakt goede voortgang bij de verwezenlijking van de strategische doelstellingen. De content wordt voortdurend uitgebreid en is in toenemende mate elektronisch toegankelijk. In 2002 steeg het aantal artikelen dat online via ScienceDirect beschikbaar is van 1,8 naar 3,3 miljoen door uitbreiding met nieuwe content, toevoeging van steeds meer archiefmateriaal en door de migratie van

het IDEAL-platform. Uitbreiding van content is gebaseerd op succesvolle acquisitie van nieuwe artikelen voor de tijdschriften, sterke titels in het medisch boekenprogramma, alsmede bedrijfs-overnames. Hanley & Belfus, een prominente Amerikaanse medische uitgeverij voor het universitair onderwijs, werd overgenomen. Ook hebben wij door de acquisitie van de 'STM' activiteiten van Holtzbrinck, waaronder de toonaangevende medische uitgeverij Urban & Fischer, een sterke positie in Duitsland verkregen.

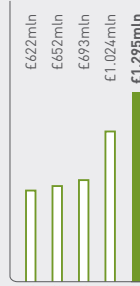
ScienceDirect groeide aanzienlijk gedurende het jaar, en het aantal artikelen dat vanuit de online-databank werd gedownload steeg met 70% tot 86 miljoen. Het percentage abonnees dat ScienceDirect gebruikt is vorig jaar, naar inkomsten gemeten, tot 72% toegenomen, een stijging van 6 procentpunt. Bijna alle grote afnemers maken nu gebruik van de online-databank. Het merendeel van de abonnees die geen gebruik maken van ScienceDirect hebben in het kader van hun abonnement toegang tot de Internet-edities van tijdschriften, dit echter zonder de vele mogelijkheden, onder andere voor het opvragen en koppelen van informatie, die ScienceDirect biedt.

De vooruitzichten voor Wetenschap & Medisch zijn goed. Ondanks budgettaire druk bij universitaire instellingen en het bedrijfsleven, is het aantal abonnementsvernieuwingen gestegen. Elsevier stimuleert de vraag met nieuwe content en online-diensten, waardoor de toegevoegde waarde voor bestaande abonnees en hun productiviteit toeneemt en de klantenkring wordt verbreed. Door efficiency-verbeteringen zal de marge naar verwachting verder toenemen, met name bij Health Sciences.

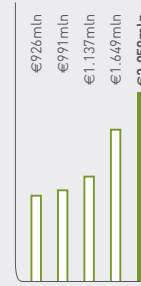
Omzet Elsevier per segment

Omzet £ STERLING

Omzet € EURO

JURIDISCH

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln	% Wijziging tegen constante wisselkoersen
Omzet					
LexisNexis					
North America	1.056	1.041	1.679	1.676	6%
International	293	289	466	465	3%
	1.349	1.330	2.145	2.141	5%
Gewoon bedrijfsresultaat	287	267	456	430	10%
Marge	21,3%	20,1%	21,3%	20,1%	1,2pnt

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

Het Juridisch bedrijf, nu opererend onder de naam 'LexisNexis', had een succesvol jaar, met resultaten boven het marktgemiddelde en goede voortgang bij verbetering van de marges. Er werd voortgegaan met investering in nieuwe online-diensten en geografische uitbreiding.

De omzet en het gewoon bedrijfsresultaat stegen bij constante wisselkoersen met 5%, respectievelijk 10% en exclusief acquisities en desinvesteringen met 4% en 11%. LexisNexis North America boekte een autonome omzetgroei van 4%, een bijzonder bevredigend resultaat gezien de druk op sommige markten door de economische teruggang, met name die voor bedrijfsinformatie. Buiten de VS was de omzetgroei van International beperkt tot 3% door ongunstige markt-omstandigheden voor bedrijfsinformatie en in Latijns-Amerika. De marge van het bedrijfsresultaat nam toe met 1,2 procentpunt tot 21,3%, waarbij de gunstige effecten van goede operationele 'gearing' en kostenbesparing deels teniet werden gedaan door aanvullende investeringen in nieuwe online-diensten en productontwikkeling bij Courtlink. Dit snelgroeiende bedrijf werd in 2001 gekocht en houdt zich bezig met het faciliteren van elektronische toegang tot en indiening van processtukken.

Het segment US Legal Markets boekte een omzetstijging van 4%. De omzet uit online-diensten steeg met 8%, met wederom een forse toename van het gebruik en vergroting van het aandeel in de markt voor kleine advocatenkantoren. De verkoop van gedrukte uitgaven en cd-roms groeide niet, door migratie naar online-producten. De uitgeverij van juridische gidsen leverde wederom goede

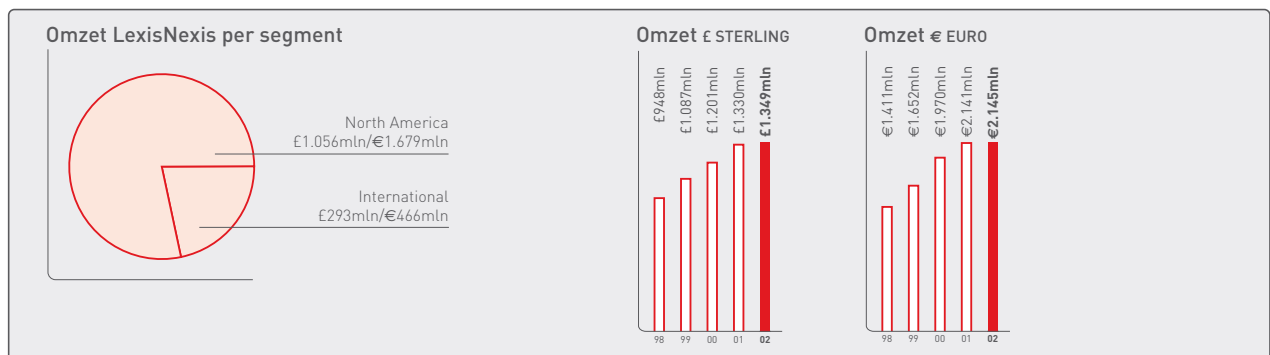
resultaten, met sterke abonnementsvernieuwing en uitbreiding van internet-producten. De omzet in het segment US Corporate and Federal Markets steeg met 5% en de goede groei bij het 'risk solutions'-bedrijf heeft het effect van de economische teruggang op de markt voor bedrijfsinformatie ruimschoots gecompenseerd. LexisNexis North America realiseerde een groei van het autonome bedrijfsresultaat met 15%, dankzij de goede voortgang op het gebied van kostenbesparingen.

De omzet en het gewoon bedrijfsresultaat van de activiteiten van LexisNexis International buiten Noord-Amerika zijn met 3%, respectievelijk 4% gestegen. Op alle belangrijke markten was er een sterke toename van de omzet uit online-diensten, deels teniet gedaan door de migratie van gedrukte uitgaven en cd-roms naar online-informatie. De autonome omzetstijging van 3% werd nadelig beïnvloed door afnemende vraag van 'corporate' klanten en in Latijns-Amerika. Het autonome bedrijfsresultaat steeg minder snel, met 1%, als gevolg van investering in nieuwe online-producten en uitbreiding van activiteiten in Duitsland. Deze investeringen zijn deels gefinancierd uit reorganisatie van redactionele- en productieafdelingen in Europa in de tweede helft van het jaar.

LexisNexis blijft de content en de online-diensten uitbreiden en nieuwe markten aanboren. In de VS hebben wij het aanbod van wetteksten van individuele staten verder gecompleteerd en is goede voortgang geboekt bij de ontwikkeling van actuele samenvattingen van uitspraken van de Amerikaanse federale en lokale rechtbanken. Daarnaast werken wij onafgebroken aan verbetering van de functionaliteit van onze online-diensten,

en aan uitbreiding van de diensten van het in 2001 geacquireerde Courtlink, wat betreft het elektronisch indienen en opvragen van processtukken en -gegevens bij Amerikaanse rechtbanken. Tevens blijven wij internationaal uitbreiden via autonome groei en acquisities, en door de ontwikkeling van een platform voor wereldwijde elektronische toegankelijkheid. Door de acquisitie van Quicklaw zijn wij thans marktleider in Canada met juridische online-informatie, en de overname van MBO Verlag was een belangrijke stap bij de ontwikkeling van onze activiteiten in Duitsland. De organisatiestructuur, het management en de middelen zijn aanwezig om de strategische doelstellingen te realiseren en groei van de bedrijven te continueren.

De vooruitzichten voor het LexisNexis-bedrijf zijn goed, ondanks de negatieve invloed van de economische teruggang op de markten voor juridische informatie. Productinnovatie en vergroting van de productiviteit van afnemers, die ons groeiende aanbod aan online-diensten mogelijk maakt, stimuleren de groei. Aandacht voor verbetering van de efficiency zal naar verwachting de marge doen toenemen terwijl het investeringsniveau zal worden gehandhaafd.

EDUCATIE

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln	% Wijziging tegen constante wisselkoersen
Omzet					
Harcourt Education					
US Schools & Testing	846	440	1.345	708	100%
International	147	139	234	224	8%
	993	579	1.579	932	78%
Gewoon bedrijfsresultaat	183	132	291	212	45%
Marge	18,4%	22,8%	18,4%	22,8%	-4,4pnt

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

De divisie Educatie, nu opererende onder de naam 'Harcourt Education', heeft het uitstekend gedaan met autonome groei ondanks ongunstige omstandigheden op de markt voor scholen ('K-12'). De in juli 2001 overgenomen 'Education and Testing' activiteiten van Harcourt in de VS hebben een goede bijdrage geleverd. Deze zijn geïntegreerd met de andere educatieve uitgeverijen van Reed Elsevier, resulterend in een wereldwijd marktleidende positie op de Engelstalige markt voor scholen. De resultaten van de 'K-12' activiteiten van Harcourt in de VS lagen wederom ruim boven het marktgemiddelde.

De omzet en het gewone bedrijfsresultaat zijn aanzienlijk gestegen nu de activiteiten van Harcourt een vol jaar hebben bijgedragen. De autonome stijging van de omzet en het bedrijfsresultaat was 2%, respectievelijk 4% bij constante wisselkoersen. Dit is inclusief de activiteiten van Harcourt op pro forma basis.

De 'K-12' activiteiten (lesmateriaal voor de Kindergarten tot en met de 12th grade) van Harcourt in de VS hebben het goed gedaan op een markt die naar schatting 5% lager lag. De omzet kwam iets hoger uit dan in 2001. Deze marktdaling was het gevolg van de omstandigheid dat in 2002 minder lesprogramma's werden voorgeschreven ('adoptions'), bovenop terughoudende bestedingen door Amerikaanse staten, vanwege budgettaire druk, en uitstel van bestedingen in afwachting van additionele financiering door de federale overheid. Exclusief andere acquisities steeg het gewone bedrijfsresultaat met 4%, dankzij extra kostenbesparing op inkoop en infrastructuur en door integratie van de uitgeverijen van ondersteunende leermiddelen ('supplemental').

De marge is gedaald tot 18,4% door het effect dat de overgenomen activiteiten van Harcourt thans voor een geheel jaar meetellen, en omdat deze door seizoensinvloeden een lage marge realiseren in de eerste helft van het jaar. Ondanks de

beperkte omzetstijging steeg de autonome marge op pro forma basis met 0,5 procentpunt door kostenbesparing. De besparingen uit integratie zijn hoger dan oorspronkelijk begroot en zijn gebruikt voor extra investeringen in e-learning.

Harcourt Education boekte beduidend bovengemiddelde resultaten in het 'K-12'-segment, doordat met kwaliteits-titels optimaal kon worden geprofiteerd van het beperkte aantal 'adoptions' en doordat voorts goede omzetgroei werd gerealiseerd met verkoop van archiefmateriaal en in staten met vrije lesprogramma's ('open territories'). Dit was met name het geval op de markt voor lesmateriaal voor het basisonderwijs. Wat betreft voorgeschreven lesprogramma's hebben wij in 2002 over de gehele linie het grootste marktaandeel behaald, ondanks het feit dat, teleurstellend genoeg, geen materiaal kan worden geleverd voor het leesonderwijs op basisscholen in Californië. De uitgeverij van lesmateriaal voor het basisonderwijs was met name succesvol bij het leesonderwijs in Florida, het rekenonderwijs in Californië en de natuur- en sociale wetenschappen in diverse staten. Bij het voortgezet onderwijs deden de programma's voor natuurwetenschappen en literatuur- en taalonderwijs het wederom goed.

De autonome omzet van de 'Testing' activiteiten van Harcourt in de VS steeg met 8% door goede groei op basis van nieuwe en bestaande overheidscontracten, en de uitgave van succesvolle nieuwe toetsen voor het onderwijs en klinische doeleinden. De marge steeg door ingrijpende procesverbeteringen na de verhuizing naar nieuwe bedrijfsaccommodatie vorig jaar, en het autonome bedrijfsresultaat was 25% hoger.

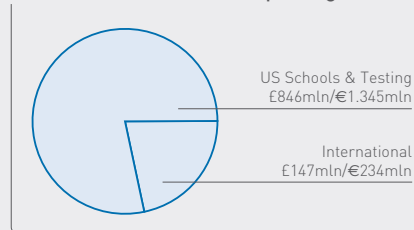
Exclusief acquisities was de omzet van de 'International' activiteiten van Harcourt Education onveranderd. De sterke groei met succesvolle nieuwe titels voor het

Engelse voortgezet onderwijs werd teniet gedaan door de daling op de Engelse markt voor basisonderwijs na de sterke prestaties vorig jaar dankzij ingrijpende wijzigingen in het curriculum, en door lagere omzet met academische titels. De 'Global Library' activiteiten zijn goed gegroeid na uitbreiding van het verkoop- en marketingapparaat. Het autonome bedrijfsresultaat van de 'International' activiteiten is met 10% gedaald door de gelijkgebleven omzet en investering in nieuwe titels, verkoop en marketing.

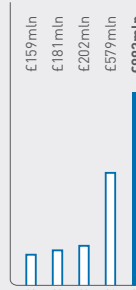
Harcourt Education blijft zich concentreren op het uitgeven van toonaangevende schoolboeken en blijft investeren in verbreding van het aanbod aan lesprogramma's en elektronische leermiddelen. Bij 'Testing' is een belangrijke nieuwe editie in de Stanford Achievement Test-reeks gepubliceerd. Deze koppelt de gevestigde naam van normreferentietoetsen aan flexibiliteit om te kunnen inspelen op criteria van individuele staten. De capaciteit op het gebied van online-toetsen ontwikkelt zich voorspoedig en biedt goede perspectieven als de markt aantrekt.

Ondanks aanhoudende budgettaire druk zal de Amerikaanse markt voor lesmateriaal zich in 2003 naar verwachting licht herstellen door extra middelen van de federale overheid en hogere uitgaven voor voorgeschreven lesprogramma's. In alle segmenten bieden wij kwaliteitstitels waarmee deze kansen optimaal kunnen worden benut. De omzetstijging van de 'Testing' activiteiten zal worden afgeremd doordat het testcontract met de staat Californië niet wordt verlengd, maar dit zal de begrote winstgroei slechts beperkt beïnvloeden. Daarnaast wordt verder herstel van de marge verwacht op basis van kostenbesparing en integratievoordelen, terwijl wordt voortgegaan met investering in nieuwe titels en e-learning. De groeikansen op langere termijn blijven voor Harcourt Education zeer gunstig.

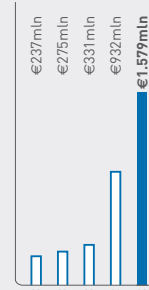
Omzet Harcourt Education per segment

Omzet € STERLING

Omzet € EURO

VAKINFORMATIE

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln	% Wijziging tegen constante wisselkoersen
Omzet					
Reed Business Information					
VS	438	593	696	955	-23%
VK	241	260	383	419	-7%
Continentaal Europa	256	263	407	423	-4%
Reed Exhibitions	425	446	676	718	-4%
Overig	23	65	37	105	
	1.383	1.627	2.199	2.620	-14%
Gewoon bedrijfsresultaat	234	247	372	398	-4%
Marge	16,9%	15,2%	16,9%	15,2%	1,7pnt

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

De divisie Vakinformatie, nu opererend onder de naam Reed Business, heeft op een moeilijke markt weer ruim bovengemiddeld gepresteerd. Dit was mogelijk door vergroting van marktaandeel, beheersing van de paginaopbrengst en additionele kostenbesparende maatregelen. Dankzij de sectorale en geografische spreiding van de activiteiten, het marktleiderschap en de omzetmix kon het effect van zwakke advertentiemarkten worden beperkt.

De autonome omzet was 6% lager dan in 2001 door de wereldwijd aanhoudende zwakte op de advertentiemarkten, hoewel het verval ten opzichte van het vorige jaar in de tweede helft belangrijk afnam. De activiteiten in de VS werden het zwaarst getroffen. In Europa bood de abonnementsomzet enig tegenwicht aan de daling van advertentie-inkomsten. Bij Reed Exhibitions lag de omzet slechts fractioneel lager dan in 2001, ondanks laat-cyclische druk op de markt. Het autonome bedrijfsresultaat is met 2% gestegen door kostenbesparingen over de hele linie. De gerapporteerde omzet en het gewoon bedrijfsresultaat lagen bij constante wisselkoersen 14%, respectievelijk 4% lager door de verkoop van de uitgeverijen van reisinformatie en andere niet-kernactiviteiten in 2001.

Exclusief desinvesteringen was de omzet van Reed Business Information

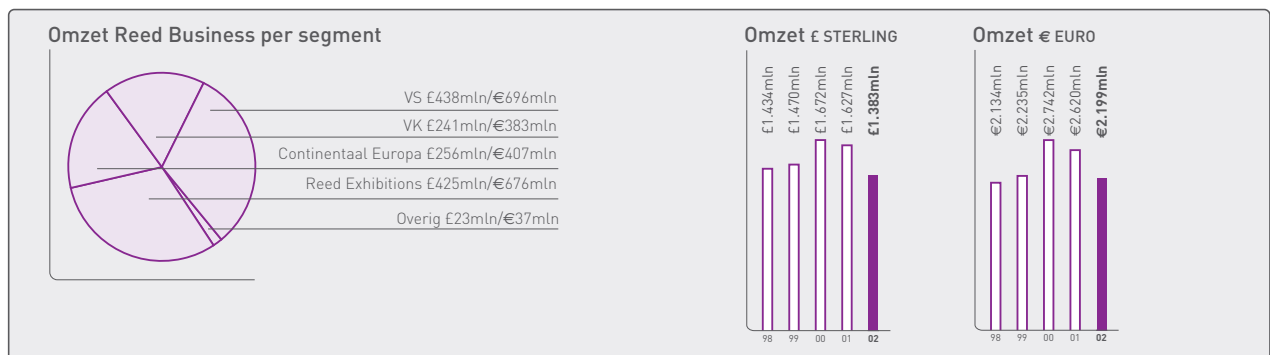
in de VS 12% lager dan in 2001. De advertentiemarkten bleven onder druk staan, alhoewel het verval in de loop van het jaar fors kleiner werd. Verbetering in sommige markten, vooral Entertainment, en groei van de abonnementsomzet met informatie voor de Bouwsector, werden duurschoots teniet gedaan door teruggang in de segmenten Industrie, Elektronica en Telecommunicatie. Ondanks de omzetsdaling is het autonome bedrijfsresultaat met 15% gestegen dankzij drastische kostenbesparingen, zowel in reactie op de huidige marktomstandigheden als in het kader van een duurzaam streven naar verbetering van marges in de VS.

Exclusief desinvesteringen was de omzet van Reed Business Information in het Verenigd Koninkrijk 6% lager dan in 2001, bij geringere advertentie-inkomsten voor rubrieks- en personeels-advertenties, met name in de segmenten Technologie en Luchtvaart. De Landbouwtitels herstelden zich ten opzichte van het dieptepunt tijdens de MKZ-crisis in 2001 en het segment Maatschappelijke Dienstverlening boekte eveneens goede resultaten. De online-omzet steeg met ruim 20% bij aanhoudend succes met de diensten op abonnementsbasis en met online-naslagwerken. Door kostenbesparing bleef de daling van het autonome bedrijfsresultaat beperkt tot

4%, wat resulteert in een licht herstel van de marge.

Op het Europese continent daalde de omzet van Reed Business Information exclusief acquisities en desinvesteringen met 2%, bij een stijging van het autonome bedrijfsresultaat met 6%. De daling op advertentiemarkten kon grotendeels worden opgevangen door een flinke uitbreiding van marktaandeel en stijging van de omzet uit abonnementen. De resultaten van de individuele segmenten waren wisselend. In Nederland werden met name goede resultaten bereikt in de segmenten Horeca, Regelgeving en Sociaal Beleid, maar er was ook forse teruggang bij de Managementtitels en de Opleidingsactiviteiten voor het MKB. De activiteiten in België werden gestaakt en de pan-Europese elektronicatitels verplaatst naar Frankrijk. De marge verbeterde dankzij continuering van kostenbesparende maatregelen.

Bij Reed Exhibitions is de autonome omzet, exclusief acquisities en desinvesteringen, met 1% gedaald. Het bedrijfsresultaat bleef op het niveau van 2001, en werd enigermate positief beïnvloed door de periodiciteit van niet-jaarlijkse beurzen en stringente kostenbewaking. De groei van de beurzen in Azië en Australië en bij de meeste beurzen in Noord-Amerika werd gecompenseerd door zwakte in het industriële segment in de VS en Europa

OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN EN FINANCIËLE RESULTATEN

met name wat betreft de internationale beurzen. Het Exhibitions-bedrijf dankt zijn veerkracht aan de marktleidende positie van de beurzen en de sectorale en geografische spreiding van het bedrijf. Op basis van bewezen concepten worden op vele markten nieuwe beurzen geïntroduceerd.

De vooruitzichten voor Reed Business

voor 2003 blijven onzeker bij uitblijvend wereldwijd economisch herstel. Als de economische situatie niet fundamenteel verder verslechtert, kan worden gerekend op een lichte daling van de autonome omzet, gezien de negatieve tendens op de advertentiemarkten en het per saldo ongunstige effect dit jaar van niet-jaarlijkse beurzen. Enige verbetering van

marges, door stringente kostenbewaking en de in 2002 doorgevoerde maatregelen, zou het effect op de winstgevendheid moeten kunnen beperken. De vooruitzichten voor de langere termijn blijven positief. Naar verwachting zal het bedrijf bij economisch herstel aanzienlijk kunnen profiteren van het grotere marktaandeel en de lagere exploitatiekosten.

FINANCIËEL OVERZICHT

GECOMBINEERDE BEDRIJVEN VAN REED ELSEVIER

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln	% Wijziging tegen constante wisselkoersen
Gerapporteerde cijfers					
Omzet	5.020	4.560	7.982	7.342	13%
Bedrijfsresultaat	507	391	806	630	29%
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen	289	275	460	442	2%
Nettoschulden	2.732	3.229	4.180	5.296	
Gewone cijfers					
Bedrijfsresultaat	1.133	990	1.801	1.594	17%
Marge	23%	22%	23%	22%	1pnt
Resultaat voor belasting	927	848	1.474	1.365	11%
Kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	1.010	1.006	1.606	1.620	2%
Kasconversie	89%	102%	89%	102%	
Rentedekking (factor)	5,5	7,0	5,5	7,0	

De gewone cijfers, voor afschrijving van goodwill en immateriële activa en bijzondere baten en lasten, worden door Reed Elsevier toegepast als additionele prestatie maatstaven. Dit geldt niet voor de posten 'winst uit gewone bedrijfsuitoefening'. Noot 10 van de gecombineerde jaarrekening bevat een overzicht van de aansluiting tussen gerapporteerde en gewone resultaten.

GECOMBINEERDE BEDRIJVEN REED ELSEVIER

Winst-en-verliesrekening

De winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting

van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier bedroeg £289mln/€460mln, na afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, en na bijzondere baten en lasten. Ter vergelijking, in 2001 werd een gerapporteerde winst van £275mln/€442mln gerealiseerd. De toename is het gevolg van een verbetering van het autonome bedrijfsresultaat, minus het effect dat de financiering en de afschrijving van de goodwill en immateriële vaste activa van de in juli 2001 overgenomen activiteiten van Harcourt nu voor een heel jaar meetellen, en minus verwatering door andere acquisities en desinvesteringen in 2001.

De **gerapporteerde nettowinst** bedraagt £181mln/€288mln, inclusief bijzondere belastingbaten over voorgaande jaren, en vertoont een stijging ten opzichte van de gerapporteerde nettowinst van £126mln/€202mln in 2001.

In pond sterling steeg de **omzet** met 10% tot £5.020mln, en in euro met 9% tot €7.982mln. Tegen constante wisselkoersen was deze stijging 13%. Dit is

inclusief de bijdrage van £1.269mln/€2.018mln van de overgenomen Harcourt-activiteiten die nu voor een geheel jaar is opgenomen. De autonome omzetsijting, inclusief de overgenomen activiteiten van Harcourt op pro forma basis, bedroeg 1% tegen constante wisselkoersen en 4% als de omzetsijting bij de divisie Vakinformatie, ten gevolge van de wereldwijde economische vertraging, buiten beschouwing wordt gelaten. De pro forma omzetsijting van de overgenomen activiteiten van Harcourt ten opzichte van 2001 was 4%, met een stijging van 6% bij de divisie Wetenschap & Medisch en van 2% bij de divisie Educatie. Hiermee werden ten opzichte van de markt uitstekende resultaten geboekt.

Het **gewoon bedrijfsresultaat**, exclusief de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten, is in pond sterling met 14% gestegen tot £1.133mln en in euro met 13% tot €1.801mln. Tegen constante wisselkoersen was deze stijging 17%. Dit is inclusief de bijdrage van £277mln/€440mln van de overgenomen Harcourt-activiteiten die nu voor een geheel jaar zijn opgenomen. De autonome stijging van het gewoon bedrijfsresultaat, inclusief op pro forma basis de resultaten van de overgenomen activiteiten van

Harcourt, bedroeg 8%. Exclusief de divisie Vakinformatie was dit 9%.

Bij de overgenomen bedrijven van Harcourt steeg het bedrijfsresultaat pro forma met circa 10%, verdeeld over een stijging van 14% bij de divisie Wetenschap & Medisch en van 6% bij de divisie Educatie. De marge van het gewoon bedrijfsresultaat is met 0,9 procentpunt gestegen tot 22,6%. De verwatering van de marge, veroorzaakt door de lagere marge van de overgenomen bedrijven, werd ruimschoots gecompenseerd door de autonome stijging met 1,5 procentpunt, die kon worden gerealiseerd door kostenbesparende maatregelen en de voordelen van de integratie van Harcourt.

De **afschrijving** van goodwill en immateriële vaste activa bedroeg £527mln/€838mln. Dit is £26mln/€32mln meer dan in 2001 en is inclusief de afschrijving van de overgenomen activa van Harcourt die nu voor een geheel jaar is opgenomen, deels gecompenseerd door wisselkoerseffecten. Per 31 december 2002 was de resterende gemiddelde looptijd van goodwill en immateriële vaste activa 25 jaar.

De **bijzondere baten** en lasten bedroegen £111mln/€176mln voor belasting. Dit omvat £57mln/€90mln aan integratie- en aanverwante kosten in verband met de

OVERZICHT VAN ACTIVITEITEN EN FINANCIËLE RESULTATEN

acquisitie van Harcourt en van andere activiteiten, £42mln/€67mln aan reorganisatiekosten gemaakt in reactie op de daling van de wereldwijde economische groei, en een nettoverlies van £12mln/€19mln wegens verkoop van activiteiten en financiële vaste activa. In 2002 zijn ruim 1.500 functies vervallen door reorganisaties, met name bij de divisie Vakinformatie. Daarnaast zijn gedurende het jaar nog eens ruim 400 functies vervallen in het kader van de integratie van Harcourt. Inclusief een belastingopbrengst van £122mln/€194mln uit hoofde van bijzondere lasten en verkopen in voorgaande jaren, werd een netto bijzondere bate na belasting van £11mln/€18mln gerapporteerd. Ter vergelijking, in 2001 bedroeg de nettobate uit bijzondere baten en lasten £9mln/€13mln.

De **nettorentelast** bedroeg £206mln/€327mln en was £64mln/€98mln hoger dan in 2001. De nettorentelast is inclusief de financieringskosten voor een geheel jaar van de acquisitie van Harcourt, deels gecompenseerd met baten uit de vrije kasstroom van 2001, lagere rentestanden en wisselkoerseffecten. De nettorentedekking van het gewoon resultaat bedroeg een factor 5,5.

Het **gewoon resultaat voor belasting** voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten bedroeg £927mln/€1.474mln en is in pond sterling met 9% gestegen, bij een stijging van 8% in euro. Tegen constante wisselkoersen is het gewoon resultaat voor belasting met 11% gestegen. Deze licht geringere stijging van de gerapporteerde percentages weerspiegelt het effect op jaarbasis van het verzwakken van de US dollar. De verwatering door andere acquisities dan Harcourt en door desinvesteringen in 2001 was 3%, en betrof de investeringen in Classroom Connect en Courtlink en de gedeelde bijdrage van de uitgeverijen van reisinformatie en van overige gedesinvesteerde bedrijven. Dit werd gecompens-

seerd door de bijdrage voor een volledig boekjaar van de overgenomen activiteiten van Harcourt.

De **effectieve belastingdruk** op het gewone resultaat bleef onveranderd op 26,3%. Het **gewoon nettoresultaat toekomend aan aandeelhouders** bedroeg £682mln/€1.084mln en vertoonde een stijging van 9% in pond sterling, 8% in euro en 11% tegen constante wisselkoersen.

Kasstroom en schuldenpositie

De **gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten** voor bijzondere baten en lasten bedroeg £1.010mln/€1.606mln en vertegenwoordigt een kasconversie van het gewoon bedrijfsresultaat van 89%. Ter vergelijking, in 2001 was dit 102%, hetgeen aanmerkelijk werd geflatteerd door het seizoensgebonden karakter van de overgenomen activiteiten van Harcourt, waar de nadruk van de kasstroom op de tweede helft van het jaar ligt. Exclusief de van Harcourt overgenomen activiteiten bedroeg de kasconversie circa 93%, een stijging van 8 procentpunt ten opzichte van 2001, dankzij strikt management van het werkkapitaal en investering in kapitaalgoederen. De investering in kapitaalgoederen bedroeg £179mln/€285mln en de afschrijvingen daarover waren £136mln/€216mln, beide vergelijkbaar met 2001.

De **vrije kasstroom** – na rente, belasting en dividenden maar voor acquisities en bijzondere betalingen en ontvangsten – bedroeg £378mln/€601mln, ten opzichte van £459mln/€738mln in 2001, toen geprofitteerd werd van het seizoensgebonden karakter van de kasstromen van Harcourt met nadruk op de post-acquisitie periode. De netto bijzondere kasinstromen van £7mln/€11mln zijn inclusief opbrengsten van £106mln/€169mln uit verkoop van bedrijven en financiële vaste activa en £20mln/€32mln lagere belastingafdrachten, na aftrek van bijzondere acquisitie- en reorganisatiegerelateerde uitgaven van £119mln/€190mln.

In 2002 werd in totaal £99mln/€157mln betaald voor **acquisities**, inclusief £9mln/€14mln aan uitgestelde betalingen, en rekeninghoudend met £4mln/€6mln aan overgenomen netto liquide middelen. Een bedrag van £101mln/€161mln is geactiveerd als goodwill en immateriële vaste activa. Aan uitgestelde betalingen voor acquisities in voorgaande jaren, en aan 'change of control'-vergoedingen en andere niet uit bedrijfsactiviteiten voortvloeiende verplichtingen die bij de acquisitie van Harcourt werden geaccepteerd, is in totaal £94mln/€150mln uitgegeven. De acquisities in 2002 hebben £5mln/€8mln aan het gewoon bedrijfsresultaat en £3mln/€5mln aan de kasstroom uit bedrijfsactiviteiten bijgedragen.

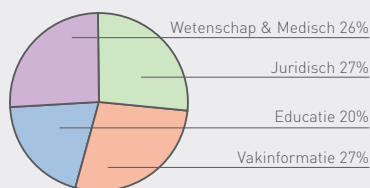
De **nettoschuld** bedroeg per 31 december 2002 £2.732mln/€4.180mln, een afname van £497mln in pond sterling en €1.116mln in euro sinds 31 december 2001. Deze afname is het gevolg van de vrije kasstroom minus de uitgaven voor acquisities en van de positieve valutaresultaten door de zwakkere US dollar.

De **brutoschulden** zijn voornamelijk in US dollars en bedroegen per 31 december 2002 £3.302mln/€5.052mln, en werden deels gecompenseerd door een kaspositie van £570mln/€872mln, belegd in deposito's en verhandelbare waardepapieren. In totaal 74% van de brutoschulden van Reed Elsevier was vastrentend, waarvan een bedrag van £1.415mln/€2.165mln betrekking had op leningen met variabele rente waarvan de rente is gefixeerd door middel van rentederivaten. Het gewogen gemiddelde rentepercentage van de vastrentende schuld was 6,4%, bij een gemiddelde resterende looptijd van 7,4 jaar.

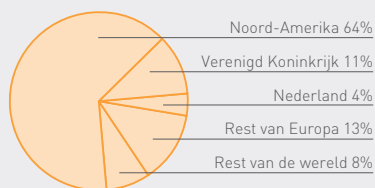
TREASURY BELEID

De besturen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC hebben Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV verzocht bij het opstellen van het treasurybeleid zoveel mogelijk rekening

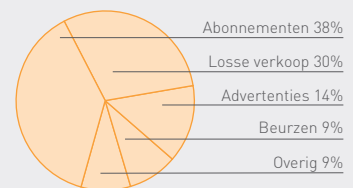
Omzet naar divisie

Omzet naar geografische markt

Omzet naar soort

te houden met de belangen van de aandeelhouders van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC.

Financiële instrumenten worden gebruikt bij de financiering van de bedrijven van Reed Elsevier en om risico's bij transacties af te dekken. De Reed Elsevier bedrijven gaan geen speculatieve transacties aan. De voornaamste risico's voor Reed Elsevier zijn liquiditeitsrisico, renterisico en valutarisico. De bestuursorganen van de houdstermaatschappijen bepalen het algemene kader voor het beheersen van elk van deze risico's en de bestuursorganen van Reed Elsevier Group plc en Elsevier Finance SA stemmen (binnen het door de houdstermaatschappijen vastgestelde kader) hun respectieve bedrijfs- en treasury-activiteiten af. Het beleid is hieronder samengevat en bleef in 2002 nagenoeg ongewijzigd.

Financiering

Ter financiering van haar kapitaalbehoefte beschikt Reed Elsevier over een aantal direct opvraagbare kredietfaciliteiten en leningen tegen concurrerende rentetarieven. Door het grote aandeel van de Amerikaanse activiteiten van Reed Elsevier Group plc luidt het grootste deel van de schulden in US dollar en deze worden opgenomen op de Amerikaanse kapitaalmarkt. Reed Elsevier hanteert een combinatie van langlopende en kortlopende schulden met een zodanig aflossingsschema dat herfinanciering vergemakkelijkt wordt. Volgens het Reed Elsevier-beleid dient aflossing van langlopende schulden in een periode van 12 maanden niet meer dan US\$1.000mln te bedragen. Bovendien zijn er minimumniveaus gespecificeerd voor de nettoschuldenpositie met looptijden langer dan drie en vijf jaar, afhankelijk van de totale schuldenpositie en de rentedekking.

Rekening houdend met de afloop per 31 december 2002 van toegezegde bancaire faciliteiten ter ondersteuning van kortlopende schulden, eindigt de looptijd van 15% van de schulden - na

gebruikmaking van de beschikbare kasmiddelen - in december van het eerste jaar, nihil in het tweede jaar, 19% in het derde jaar, 29% in het vierde en vijfde jaar, 23% in het vijfde tot het tiende jaar, en 14% na tien jaar.

Per 31 december 2002 had Reed Elsevier de beschikking over een bedrag van US\$3.500mln (2001: US\$3.500mln) aan toegezegde bancaire faciliteiten, waarvan US\$101mln was opgenomen. Deze bancaire faciliteiten zijn voornamelijk ter ondersteuning van korttermijnschulden en dienen als zekerheid voor de financiering van toekomstige acquisities, indien daarvoor geen financiering in de vorm van commercial paper-leningen beschikbaar is. Van de totale toegezegde faciliteiten eindigt een gedeelte groot US\$2.860mln in december 2003 (2001: US\$360mln binnen één jaar), US\$ nihil (2001: US\$2.500mln) binnen één tot twee jaar, en US\$640mln (2001: US\$640mln) binnen twee tot drie jaar. Onderhandelingen ter vervanging van de faciliteiten waarvan de looptijd in december 2003 eindigt, zijn in een vergevorderd stadium.

Renterisicobeleid

Het renterisicobeleid van Reed Elsevier is gericht op het minimaliseren van het renterisico waaraan de gecombineerde bedrijven door renteschommelingen worden blootgesteld. Het gedeelte van de nettoschulden dat vastrentend dient te zijn, wordt bepaald op basis van de nettorentedekking. Ter beperking van renterisico's gebruikt Reed Elsevier vastrentende termijnschulden, rente-swaps, rentetermijncontracten en een variëteit aan renteopties. Rentederivaten worden uitsluitend gebruikt om onderliggende risico's af te dekken en er zijn geen nettomarktposities.

Per 31 december 2002 was circa 95% van de nettoschulden van Reed Elsevier uitgedrukt in US dollar en circa 80% van de daarvan verwachte nettorentelasten is voor de komende drie jaar gefixeerd of gemaximeerd. Na deze drie jaar daalt het gefixeerde of gemaximeerde rente-

percentage gaandeweg. De looptijd van alle rentederivaten en circa tweederde van de vastrentende schulden op langere termijn eindigt ultimo 2009, respectievelijk 2011.

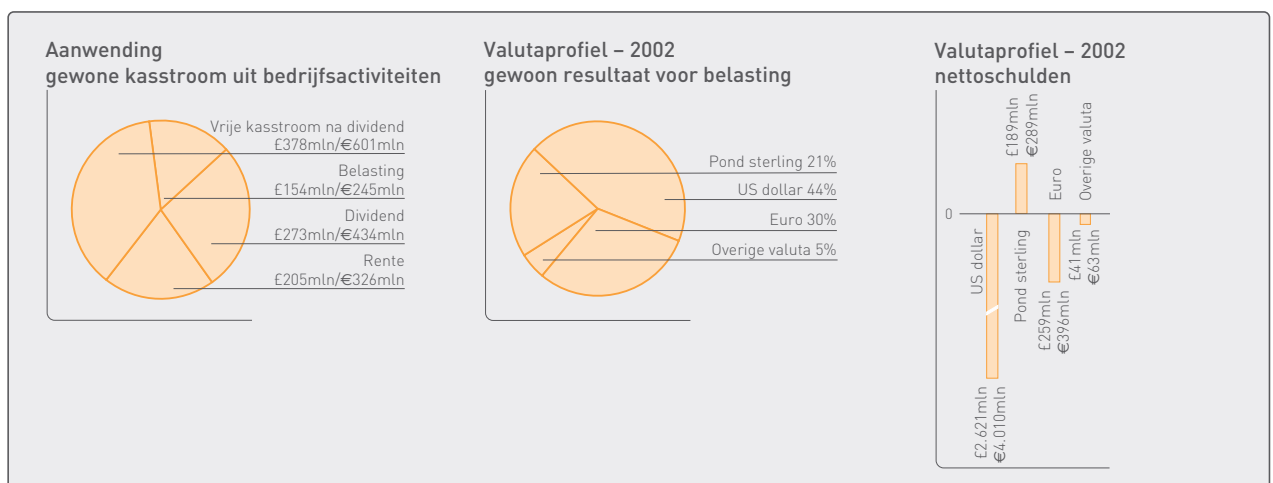
Per 31 december 2002 bedroeg de vastrentende termijnschuld (niet omgezet in variabele rente) US\$1,6 miljard, bij een gewogen gemiddelde looptijd van 14,3 jaar (31 december 2001: 19,7 jaar) en een gewogen gemiddelde rentepercentage van 7,0%. De rentederivaten die per 31 december 2002 beschikbaar waren om de rentelasten van de US\$2,1 miljard (2001: US\$2,0 miljard) aan variabel rentende schulden in US dollars te fixeren of maximeren, hadden een gewogen gemiddelde looptijd van 2,2 jaar (2001: 2,6 jaar) bij een gewogen gemiddelde rentepercentage van 5,9%.

Valutarisicobeleid

Koersrisico's doen zich voor ten aanzien van de resultaten en nettoactiva van bedrijven in andere landen dan de vestigingslanden van de houdstermaatschappijen. Deze risico's worden in belangrijke mate afgedekt door leningen op te nemen in valuta's waarin de belangrijkste koersrisico's bestaan, met name in US dollar.

Valutarisico's op transacties in vreemde valuta dienen te worden afgedekt met termijncontracten. Binnen gedefinieerde grenzen kunnen risico's uit hoofde van regelmatig voorkomende transacties en toekomstige investeringen worden afgedekt voordat een contractuele verplichting wordt aangegaan. Het exacte beleid varieert naar gelang de commerciële situatie per bedrijf. Verwachte toekomstige nettokasstromen uit verkopen mogen worden afgedekt voor de komende 12 maanden (50 maanden voor de wetenschappelijke & medische abonnementen van Elsevier, afhankelijk van hun looptijd). De dekking gebeurt door middel van valutatermijncontracten.

Ultimo 2002 bedroeg de totale valuta-dekking voor toekomstige transacties £0,7 miljard/€1,1 miljard.

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

Europese Economische en Monetaire Unie

Op 1 januari 2002 heeft de euro de nationale valuta van de 12 landen die op dit moment deelnemen aan de Europese Monetaire Unie (EMU) volledig vervangen. Nederland behoort tot de deelnemende landen, het Verenigd Koninkrijk niet.

In vergelijking met andere Europese multinationals heeft de euro relatief geringe gevolgen gehad voor de bedrijven van Reed Elsevier, aangezien deze hoofdzakelijk de lokale prijzen van de landen waarin zij opereren hanteren en slechts in beperkte mate grensoverschrijdende activiteiten ontplooiën. Een belangrijke uitzondering hierop vormt Wetenschap & Medisch, dat reeds wereldwijde prijzen hanteerde. Het belangrijkste punt was dan ook de keuze van het moment van de overgang naar prijsstelling en facturering in euro, en de omschakeling van de operationele en financiële systemen. De bedrijven van Reed Elsevier hebben in 2002 zonder significante problemen de euro ingevoerd.

ELSEVIER REED FINANCE BV

Structuur

Elsevier Reed Finance BV ('ERFBV'), de Nederlandse houdstermaatschappij van de Elsevier Reed Finance BV groep ('ERF'), is een rechtstreekse deelneming van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC. ERF verleent voornamelijk via haar drie dochtermaatschappijen in Zwitserland diensten aan de bedrijven van Reed Elsevier Group plc op het gebied van treasury, financiering en verzekeringen. Deze drie Zwitserse bedrijven – Elsevier Finance SA ('EFSA'), Elsevier Properties SA ('EPSA') en Elsevier Risks SA ('ERSA') – vallen onder één Zwitserse holding company, die eigendom is van Elsevier Reed Finance BV.

Activiteiten

EFSA, EPSA en ERSA concentreren zich elk op hun eigen specifieke gebied van expertise.

EFSA is het voornaamste treasury-centrum voor de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier. Het is op treasury-gebied verantwoordelijk voor advisering en ondersteuning van de Reed Elsevier-bedrijven in continentaal Europa, Zuid-Amerika, Azië en Australië en bepaalde andere gebieden, en ondersteunt Reed Elsevier bij valuta transacties en het gebruik van financiële instrumenten. EFSA verzorgt tevens financiering, of verschafft deze zelf, ten behoeve van acquisities en productontwikkeling van de bedrijven van Reed Elsevier Group plc en beheert cashpools en kortetermijnbeleggingen voor deze bedrijven.

EPSA is verantwoordelijk voor het beheer van materiële en immateriële eigendomsrechten; ERSA is verantwoordelijk voor de verzekeringsactiviteiten.

Belangrijkste ontwikkelingen

Gedurende het jaar is voor de financiering van acquisities en andere investeringen US\$319mln aan aanvullende nettoleningen verstrekt aan de bedrijven van Reed Elsevier Group plc in de Verenigde Staten, en €56mln aan de bedrijven van Reed Elsevier Group plc in Europa.

EFSA vergrootte in 2002 de verscheidenheid van haar financieringsbronnen door additioneel US\$250mln termijnschuld aan te trekken op basis van bilaterale termijnschulden en onderhandse leningen.

EFSA heeft de bedrijven van Reed Elsevier Group plc geadviseerd over de treasury-implicaties van de invoering van de euro. Alle euro-aanpassingen verlopen volgens plan en de overgang

op de euro in januari 2002 is probleemloos verlopen. EFSA heeft eveneens in diverse landen in Europa en Azië openbare inschrijvingen voor bankdiensten georganiseerd en een aantal cash-poolregelingen ingevoerd. EFSA heeft deskundig advies uitgebracht over het beheer van renteposities en de bedrijven van Reed Elsevier Group plc in Europa geadviseerd over het opzetten van mechanismen voor het innen van betalingen voor Internet-diensten. De vreemdevalutatransacties die in 2002 door EFSA zijn uitgevoerd beliepen circa US\$1,3 miljard in waarde.

Het gemiddelde saldo aan liquide middelen dat door EFSA wordt beheerd ten behoeve van Reed Elsevier Group plc en haar houdstermaatschappijen bedroeg circa US\$0,4 miljard.

Activa en passiva

Ultimo 2002 was 90% (2001: 91%) van de tegoeden van ERF belegd in US dollar en 10% in euro (2001: 9%), inclusief US\$7,1 miljard (2001: US\$6,8 miljard) en €0,8 miljard (2001: €0,7 miljard) aan leningen aan dochterondernemingen van Reed Elsevier Group plc.

De leningen die worden verstrekt aan de bedrijven van Reed Elsevier Group plc zijn gefinancierd met eigen vermogen, langlopende schulden van US\$0,6 miljard en kortlopende schulden van US\$1,5 miljard met toegezegde bancaire faciliteiten als zekerheid. Termijnschuld is aangetrokken door middel van de uitgifte van een Zwitserse binnenlandse obligatielening, bilaterale termijnleningen en onderhandse leningen. Kortlopende leningen zijn hoofdzakelijk gebaseerd op commercial paper-programma's in US dollar en euro.

HOUDSTERMAATSCHAPPIJEN

	Reed Elsevier PLC			Reed Elsevier NV		
	2002 €mln	2001 €mln	% wijziging	2002 €mln	2001 €mln	% wijziging
Gerapporteerde nettowinst	89	61		144	101	
Gewoon nettoresultaat	361	330	9%	542	503	8%
Gemiddelde wisselkoers €:£	1,59	1,61		1,59	1,61	
Gerapporteerde winst per aandeel	7,0p	4,8p		€0,18	€0,13	
Gewoon resultaat per aandeel	28,5p	26,1p	9%	€0,69	€0,64	8%
Dividend per aandeel	11,2p	10,5p	7%	€0,30	€0,30	-

De resultaten van Reed Elsevier PLC geven het economisch belang van 52,9% weer in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier. De resultaten van Reed Elsevier NV geven het economisch belang van 50% weer in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier. Deze respectieve economische belangen van de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV houden rekening met het belang van 5,8% van Reed Elsevier PLC in Reed Elsevier NV. De beide houdstermaatschappijen verantwoorden hun respectieve aandeel in de gecombineerde bedrijven op basis van de nettovermogenswaarde. De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en daaraan gerelateerde belastingeffecten, en worden weergegeven als additionele prestatimaatstaven. De aansluiting tussen gewone en gerapporteerde cijfers is in de toelichting opgenomen.

HOUDSTERMAATSCHAPPIJEN

Winst-en-verliesrekening

Het **gewoon resultaat per aandeel** voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten bedroeg €0,69 voor Reed Elsevier NV, een stijging van 8% ten opzichte van 2001, en 28,5p voor Reed Elsevier PLC, een stijging met 9%. Het verschil in de procentuele toename is volledig toe te schrijven aan het effect van koersverschillen bij de omrekening van de gerapporteerde resultaten. Tegen constante wisselkoersen zou het gewoon resultaat per aandeel van de beide houdstermaatschappijen een stijging van 11% ten opzichte van 2001 hebben laten zien.

Na hun aandeel in de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en van de bijzondere baten en lasten, bedroeg de **gerapporteerde winst per aandeel** Reed Elsevier NV €0,18, en per aandeel Reed Elsevier PLC 7,0p na egalitatie van de 'UK tax credit', ten opzichte van respectievelijk €0,13 en 4,8p in 2001.

Dividend

Het dividend voor de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV wordt geëgaliseerd, na bijtelling van de 'UK tax credit' van 10% die bepaalde aandeelhouders van Reed Elsevier PLC ontvangen. Zoals bepaald in de fusieovereenkomst is de berekening van het dividend gebaseerd op de wisselkoers van het pond sterling ten opzichte van de euro over een periode van vijf werkdagen, die aanvangt op de tiende werkdag voorafgaand aan de bekendmaking van het dividendvoorstel.

De board van Reed Elsevier PLC stelt een slotdividend voor van 8,0p, waarmee het totale dividend uitkomt op 11,2p, een stijging van 7% ten opzichte van 2001. De gecombineerde raad van Reed Elsevier NV stelt op grond van bovengenoemde egalitatieovereenkomst een slotdividend voor van €0,21. Dit betekent een totaaldividend van €0,30 over 2002, evenals in 2001. Het verschil in de procentuele toename wordt veroorzaakt door de sterkere positie van de euro ten opzichte van het pond sterling sinds de data van dividendvaststelling in 2001.

De **dividenddekking** op basis van het gewoon resultaat, voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, bijzondere baten en lasten en daaraan gerelateerde belastingeffecten, was 2,3 voor Reed Elsevier NV en 2,5 voor Reed Elsevier PLC. De dividenddekking van de gecombineerde bedrijven is berekend op basis van dezelfde grondslag en bedroeg 2,4, ten opzichte van 2,3 in 2001.

STRUCTUUR

Vennootschappelijke structuur

Reed Elsevier ontstond op 1 januari 1993 toen Reed Elsevier NV (voorheen Elsevier NV) en Reed Elsevier PLC (voorheen Reed International P.L.C.) hun ondernemingen inbrachten in twee gezamenlijke maatschappijen, Reed Elsevier Group plc (voorheen Reed Elsevier plc) en Elsevier Reed Finance BV. Reed Elsevier Group plc, houdster van alle uitgeverijen, is gevestigd in Engeland. Reed Elsevier Reed Finance BV is gevestigd in Nederland en is houdster van de ondernemingen die zich bezighouden met financieringsactiviteiten. Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC zijn naamloze vennootschappen met een eigen juridische en nationale identiteit. De aandelen van Reed Elsevier PLC zijn genoteerd in Londen en New York en de aandelen van Reed Elsevier NV in Amsterdam en New York.

Egalisatieafspraken

Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC hebben elk een belang van 50% in Reed Elsevier Group plc. Reed Elsevier NV houdt een belang van 61% in Elsevier Reed Finance BV en Reed Elsevier PLC heeft hierin een belang van 39%. Daarnaast heeft Reed Elsevier PLC een indirect belang in Reed Elsevier NV op grond van de afspraken die zijn gemaakt ten tijde van de fusie, waarbij de egalisatieratio werd vastgesteld uit hoofde waarvan één gewoon aandeel Reed Elsevier NV een economisch belang vertegenwoordigt dat globaal gesproken gelijk is aan 1,538 gewone aandelen Reed Elsevier PLC. De egalisatieratio kan wijzigen als gevolg van aandelensplitsing en soortgelijke omstandigheden die gevolgen hebben voor het aantal uitstaande gewone aandelen Reed Elsevier NV of Reed Elsevier PLC.

Op grond van de egalisatieafspraken hebben de gewone aandeelhouders van Reed Elsevier PLC een belang van 52,9% in de nettowinst van Reed Elsevier, terwijl de gewone aandeelhouders van Reed Elsevier NV (Reed Elsevier PLC niet meegerekend) daarin een belang hebben van 47,1%. Houders van gewone aandelen in Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC hebben gelijkwaardige aanspraken op dividend en kapitaal.

De bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC zijn overeengekomen dat beide vennootschappen, behoudens buitengewone omstandigheden, op basis van de egalisatieratio, gelijkwaardige brutodividenden zullen voorstellen, met inbegrip van het bedrag dat de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC over hun dividend aan belasting kunnen verrekenen (de 'UK tax credit'). Een gewoon aandeel Reed Elsevier NV (dividend in euro) respectievelijk Reed Elsevier PLC (dividend in pond sterling) is voor dividenden en vermogenswinsten/-verliezen onderworpen aan Nederlandse, respectievelijk Engelse belastingwetgeving.

CORPORATE GOVERNANCE

Inachtneming van gedragscodes

De besturen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC onderschrijven de corporate governance-beginselen zoals die in Nederland zijn geformuleerd, onder andere in de aanbevelingen van de Commissie Peters, en zoals neergelegd in de 'Combined Code' – the Principles of Good Governance and Code of Best Practice – die onderdeel uitmaakt van de regels voor aan de Londense beurs genoteerde ondernemingen (de 'Combined Code').

De bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC hebben zich geconformeerd aan de normen voor corporate governance en verslaggeving die gelden voor beursgenoteerde ondernemingen in Nederland en in het Verenigd Koninkrijk. Dit betekent dat dwingend voorgeschreven regels die gelden voor hetzij Reed Elsevier NV, hetzij Reed Elsevier PLC waar mogelijk ook door de desbetreffende andere partij nageleefd zullen worden.

Reed Elsevier NV heeft haar belangrijkste notering aan Euronext Amsterdam en heeft in het verslagjaar gehandeld overeenkomstig de voorschriften van Euronext Amsterdam en de voor internationaal georiënteerde Nederlandse bedrijven geldende goede gebruiken, zoals die aanbevolen door de Commissie Peters. Reed Elsevier PLC heeft haar belangrijkste notering aan de Londense effectenbeurs en heeft zich gedurende het verslagjaar geconformeerd aan de aanbevelingen uit Sectie 1 van de Combined Code.

Hieronder volgt een beschrijving van de wijze waarop de relevante corporate governance-principes worden toegepast binnen Reed Elsevier NV, Reed Elsevier PLC, Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV.

Tijdens het boekjaar hebben de bestuursorganen van Reed Elsevier PLC en van Reed Elsevier NV een gezamenlijke Corporate Governance Committee ingesteld, dat verantwoordelijk is voor het beoordelen van ontwikkelingen en 'best practices' inzake corporate governance.

Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC zijn regelmatig in gesprek met institutionele beleggers. Na de publicatie van de halfjaar- en de jaarcijfers vinden er presentaties plaats over de resultaten van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier. Tijdens de jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen van beide vennootschappen en aan het eind van ieder boekjaar worden tussentijdse mededelingen gedaan over de actuele gang van zaken ('trading update'). De jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen bieden de bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC gelegenheid voor communicatie met individuele aandeelhouders. De voorzitters en de leden van de raad van commissarissen en de raad van bestuur, alsmede de voorzitters van de commissies van de bestuursorganen zijn

aanwezig voor het beantwoorden van vragen van aandeelhouders. Naast persberichten inzake de jaar- en tussentijdse resultaten en presentaties voor institutionele beleggers en analisten, worden andere belangrijke mededelingen betreffende Reed Elsevier beschikbaar gesteld via het Internet (www.reedelsevier.com).

BESTUURSORGANEN ('BOARDS')

De bestuursorganen van Reed Elsevier NV, Reed Elsevier PLC, Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV zijn op evenwichtige wijze samengesteld uit personen ('directors') met een bestuursfunctie ('executives') en personen met een toezichhoudende taak ('commissarissen of 'non-executives'). Zij beschikken over brede kennis en ervaring. Tijdens het boekjaar hebben zowel de board van Reed Elsevier PLC als de gecombineerde raad van Reed Elsevier NV vier keer vergaderd, het bestuur van Elsevier Reed Finance BV drie keer en de board van Reed Elsevier Group plc zes keer.

De gecombineerde raad van Reed Elsevier NV en de boards van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier Group plc zijn geharmoniseerd. Onder voorbehoud van goedkeuring door de desbetreffende aandeelhouders zijn alle directors van Reed Elsevier Group plc tevens lid van de board van Reed Elsevier PLC en van hetzij de raad van commissarissen, hetzij de raad van bestuur van Reed Elsevier NV. Benoeming van personen tot lid van de bestuursorganen van Reed Elsevier NV, Reed Elsevier PLC of Reed Elsevier Group plc kan slechts plaatsvinden op voorstel van het Nominations Committee, niettegenstaande de bevoegdheid van de aandeelhouders van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC tot benoeming van personen in hun respectievelijke boards, overeenkomstig de statuten van deze vennootschappen.

Na hun benoeming ontvangen bestuurders bijscholing overeenkomstig hun ervaringsniveau. Iedere director kan een beroep doen op de diensten van de secretaris van de betreffende vennootschap en kan, voor rekening van de vennootschap, extern advies inwinnen in het kader van de functie-uitoefening.

De board van Reed Elsevier PLC en de gecombineerde raad van Reed Elsevier NV zijn van oordeel dat alle non-executives/commissarissen onafhankelijk zijn, uitgezonderd Steven Perrick, die partner is bij Freshfields Bruckhaus Deringer, een internationaal advocatenkantoor dat Reed Elsevier adviseert. De leden van de bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC treden uiterlijk binnen drie jaar na hun benoeming af in de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering van de betreffende vennootschap en kunnen dan door dit orgaan worden herbenoemd. Er geldt een algemene regel dat de non-executive directors van Reed Elsevier PLC en de leden van de raad van commissarissen

van Reed Elsevier NV na maximaal tien jaar zullen aftreden.

Reed Elsevier NV

Elsevier heeft een dubbele bestuursstructuur met een raad van commissarissen van zeven leden en een raad van bestuur die uit vijf leden bestaat. De leden van de raad van commissarissen zijn Morris Tabaksblat (voorzitter), Dien de Boer-Kruyt, John Brock, Roelof Nelissen, Steven Perrick, Lord Sharman en Rolf Stomberg. De raad van bestuur bestaat uit Crispin Davis (Chief Executive Officer), Mark Armour (Chief Financial Officer), Gerard van de Aast, Derk Haank en Andrew Prozes.

Tijdens de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering van Reed Elsevier NV die op 9 april 2003 wordt gehouden, zullen volgens het rotatieschema aftreden: Dien de Boer-Kruyt, Roelof Nelissen en Steven Perrick als lid van de raad van commissarissen, en Mark Armour en Andrew Prozes als lid van de raad van bestuur. Mark Armour, Dien de Boer-Kruyt en Andrew Prozes zijn verkiesbaar en stellen zich herkiesbaar. Roelof Nelissen en Steven Perrick stellen zich niet herkiesbaar. Op de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering worden voorstellen ingediend tot benoeming van Patrick Tierney tot lid van de raad van bestuur en van Mark Elliott, Cees van Lede en David Reid tot lid van de raad van commissarissen. Biografische informatie over Dien de Boer-Kruyt, het lid van de raad van commissarissen dat geen deel uitmaakt van de boards van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier Group plc, is te vinden op pagina 11 van het Jaaroverzicht en de Verkorte Jaarrekening.

Reed Elsevier PLC

De board of directors van Reed Elsevier PLC bestaat uit vijf executive directors: Crispin Davis (Chief Executive Officer), Mark Armour (Chief Financial Officer), Gerard van de Aast, Derk Haank en Andrew Prozes, en zes non-executive directors: Morris Tabaksblat (Chairman), John Brock, Roelof Nelissen, Steven Perrick, Lord Sharman en Rolf Stomberg ('senior independent non-executive director').

Tijdens de jaarlijkse aandeelhoudersvergadering van Reed Elsevier PLC die op 8 april 2003 wordt gehouden zullen Mark Armour, Roelof Nelissen, Steven Perrick en Andrew Prozes volgens het rotatieschema aftreden als director. Mark Armour en Andrew Prozes zijn herkiesbaar en stellen zich opnieuw verkiesbaar. Roelof Nelissen en Steven Perrick stellen zich niet opnieuw verkiesbaar. Op de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering zullen tevens voorstellen worden ingediend voor de benoeming van Patrick Tierney tot executive director en Mark Elliott, Cees van Lede en David Reid tot non-executive director.

Reed Elsevier Group plc

De board van Reed Elsevier Group plc

bestaat uit vijf executive directors en zes non-executive directors. Biografische informatie over de leden van de board is opgenomen op blz. 10 en 11 van het Reed Elsevier Jaaroverzicht en de Verkorte Jaarrekening.

Elsevier Reed Finance BV

De raad van commissarissen van Elsevier Reed Finance BV bestaat uit Roelof Nelissen (voorzitter), Mark Armour, Dien de Boer-Kruyt en Steven Perrick. De directie wordt gevormd door Willem Boellaard en Jacques Billy. Benoemingen van commissarissen en directieleden geschieden door de aandeelhouders, overeenkomstig het bepaalde in de statuten.

COMMITTEES

Audit Committees

Reed Elsevier NV, Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier Group plc hebben audit committees ingesteld die uitsluitend bestaan uit non-executive directors, waarvan de meerderheid onafhankelijk is. De committees, die regelmatig vergaderen, worden voorgezeten door Lord Sharman, de andere leden zijn John Brock, Steven Perrick, Rolf Stomberg en Roelof Nelissen. De heren Brock en Stomberg werden in december 2002 tot lid benoemd. De committees zijn verantwoordelijk voor het toezicht op de financiële gang van zaken, het interne controlebeleid en de interne en externe accountantscontrole. Dit houdt onder andere een beoordeling in van de toegepaste grondslagen voor waardering en verslaglegging, van het systeem van interne controle en de beheersing van risico's en van de inachtneming van boekhoudkundige voorschriften en andere regelgeving. De committees zijn voorts verantwoordelijk voor de selectie van externe accountants, en beoordelen jaarlijkse de effectiviteit van de accountantscontrole en van de onafhankelijkheid van de externe accountants, alvorens de benoeming van accountants bij de boards aan te bevelen. De committees keuren de beloning van accountants goed en verlenen thans tevens vooraf hun goedkeuring aan alle non-audit services die door de externe accountants worden geleverd. De bedragen die werden betaald aan de externe accountant voor zowel audit als non-audit services, en een beschrijving van de verleende diensten staan vermeld op pagina 38. De directeur van de interne-accountantsafdeling en senior vertegenwoordigers van de externe accountants wonen de vergaderingen van de committees bij.

Corporate Governance Committee

Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV hebben een Corporate Governance Committee ingesteld, dat geheel bestaat uit commissarissen/non-executive directors, waarvan de meerderheid onafhankelijk is. Het Committee wordt voorgezeten door Morris Tabaksblat en de andere leden zijn Dien de Boer-Kruyt,

John Brock, Roelof Nelissen, Steven Perrick, Lord Sharman en Rolf Stomberg. Naast het beoordelen van relevante ontwikkelingen en 'best practices' inzake corporate governance, is het Committee ook verantwoordelijk voor het aanbevelen van de structuur en het functioneren van de verschillende committees van de boards en van de kwalificaties en criteria voor het lidmaatschap van elk committee, waaronder de onafhankelijkheid van de leden van de raad van commissarissen/non-executives.

Het Committee heeft tijdens het verslagjaar vergaderd ter bespreking en beoordeling van het functioneren van de individuele bestuurders en commissarissen en het functioneren en de samenstelling van de boards.

Nominations Committee

Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC hebben een gezamenlijke Nominations Committee ingesteld dat bestaat uit de meerderheid van de commissarissen/non-executives. Het Committee wordt voorgezeten door Morris Tabaksblat en de andere leden zijn Crispin Davis, Steven Perrick en Rolf Stomberg. Het Committee vergadert regelmatig. De bevoegdheden van het Committee bestaan onder andere uit het verzekeren van opvolging van bestuurders en commissarissen/non-executives en het doen van aanbevelingen aan het bestuur van Reed Elsevier NV en de boards van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier Group plc ten aanzien van de benoeming of herbenoeming van bestuurders en commissarissen/non-executives en hun aftreden.

In overleg met de voorzitter van het Remuneration Committee en externe adviseurs heeft het Nominations Committee ook tot taak voorstellen te doen voor de beloning en honorering van nieuwe bestuurders en commissarissen/non-executives.

Remuneration Committee

Reed Elsevier Group plc heeft een Remuneration Committee ingesteld dat uitsluitend bestaat uit commissarissen/non-executive directors, waarvan de meerderheid onafhankelijk is. Het Committee dat regelmatig vergadert, wordt voorgezeten door Rolf Stomberg. De andere leden zijn John Brock en Roelof Nelissen. Het Committee is verantwoordelijk voor het doen van aanbevelingen ten aanzien van alle aspecten van de beloning van bestuurders van Reed Elsevier Group plc en adviseert de Chief Executive Officer over de honorering van leidinggevende functionarissen direct onder het niveau van de bestuurders van deze vennootschap.

De honorering van commissarissen/non-executive directors is een zaak voor de gecombineerde raad van Reed Elsevier NV respectievelijk de Boards van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier Group plc, als geheel. Het verslag inzake de beloning van bestuurders en commissarissen dat is goedgekeurd door de bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC, is opgenomen

op pagina 16 tot 23. Dit verslag dient tevens ter openbaarmaking van de beloning/honorering en het belang in aandelen van de leden van de bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC.

Strategy Committee

Reed Elsevier Group plc heeft een Strategy Committee ingesteld, dat in meerderheid bestaat uit commissarissen/non-executives. Het Committee wordt voorgezeten door Morris Tabaksblat. De andere leden zijn Crispin Davis, John Brock en Lord Sharman. Het Committee vergadert regelmatig. De bevoegdheden van het Committee bestaan onder andere uit het beoordelen van de belangrijkste onderdelen van de strategie die is voorgesteld door de Chief Executive Officer, waarna de voorgestelde strategie wordt aanbevolen aan de board. Daarnaast is het Committee verantwoordelijk voor het beoordelen van acquisities of investeringen die belangrijke strategische of structurele gevolgen zouden hebben voor de Reed Elsevier Group plc groep.

INTERNE CONTROLE

Houdstermaatschappijen

De bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC houden onafhankelijk toezicht op de interne controle en administratieve organisatie ('interne controle') van Reed Elsevier Group plc en van Elsevier Reed Finance BV. De strategische plannen en de jaarlijkse begrotingen van elk bedrijf zijn onderworpen aan hun goedkeuring en zij worden regelmatig geïnformeerd over de gang van zaken bij de bedrijven, waaronder de treasury-activiteiten en het risicobeheersingsbeleid. De bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC hebben een lijst vastgesteld met zaken die een besluit van de respectieve bestuursorganen van deze vennootschappen vereisen. Voorts is voor belangrijke besluiten van de besturen van Reed Elsevier Group plc of Elsevier Reed Finance BV eveneens de goedkeuring van de bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC vereist.

De Audit Committees van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC vergaderen regelmatig om zich een oordeel te vormen over de interne controle bij Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV.

Werkmaatschappijen en financieringsmaatschappijen

De board van Reed Elsevier Group plc is verantwoordelijk voor de interne controle bij de uitgeverijen en informatiebedrijven van Reed Elsevier. De bestuursorganen van Elsevier Reed Finance BV zijn verantwoordelijk voor de interne controle van de activiteiten bij de financieringsmaatschappijen. De board van Reed Elsevier Group plc en de bestuursorganen van Elsevier Reed Finance BV zijn voorts verantwoordelijk voor beoordeling van de effectiviteit van hun

interne-controlemaatregelen. Het stelsel van interne-controlemaatregelen is meer gericht op het beheersen dan op het elimineren van het risico dat operationele doelstellingen niet worden behaald. Derhalve verschaffen deze slechts een redelijke mate van, en geen absolute zekerheid dat geen sprake is van onvolkomenheden of verliezen van materieel belang.

De bestuursorganen van Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV hebben een doorlopende procedure ingesteld voor vaststelling, evaluatie en beheersing van belangrijke risicofactoren. Deze procedure is gedurende het gehele boekjaar 2002 en daarna tot aan de datum van vaststelling van dit verslag toegepast.

Reed Elsevier Group plc

Reed Elsevier Group plc heeft een samenstel van procedures en interne-controlemaatregelen vastgelegd in een handboek Policies and Procedures, dat door de directie van elk bedrijf in acht dient te worden genomen. De bedrijven dienen een systeem van interne controle toe te passen dat is afgestemd op de aard en omvang van hun activiteiten en de belangrijke financiële en operationele risico's waarmee zij worden geconfronteerd. De board van Reed Elsevier Group plc heeft bepaald welke zaken aan haar voor besluitvorming dienen te worden voorgelegd.

Elke divisie heeft de belangrijkste risico's, de aanwezige controlemaatregelen voor beheersing van deze risico's en de mate van geaccepteerd resterend risico in kaart gebracht en overwogen. De procedures voor risicobeheersing en interne controle zijn ingebed in de bedrijfsvoering. Onderdeel hiervan is het volgen van voortgang op terreinen die zich lenen voor verbetering en waar het management of de board kennis van heeft genomen. De belangrijkste risico's betreffen onder meer continuïteit in de bedrijfsvoering, beveiliging van geautomatiseerde systemen en -gegevens, bedreiging van intellectuele eigendomsrechten, inspelen op strategische en operationele veranderingen, evaluatie en integratie van acquisities, alsmede werving en behoud van personeel.

Het Strategy Committee buigt zich over de belangrijkste strategische risico's van de Reed Elsevier Group plc-bedrijven. Juridische directeuren in Europa en de Verenigde Staten houden toezicht op rechtszaken en andere juridische kwesties.

Aan het Audit Committee van Reed Elsevier Group plc wordt regelmatig verslag uitgebracht over de beheersing van belangrijke risico's en deze verslagen worden besproken met het bestuur. Ook door de interne en externe accountants wordt regelmatig over kwesties aangaande de interne controle aan het Audit Committee gerapporteerd. Daarnaast is ieder bedrijf verplicht aan het einde van het boekjaar de doelmatigheid van de interne controle te

beoordelen en daarover uitgebreid verslag te doen aan het management van Reed Elsevier Group plc. Daarvan wordt een samenvatting gemaakt die in het kader van de jaarlijkse doelmatigheidsbeoordeling wordt voorgelegd aan het Audit Committee van Reed Elsevier Group plc. De voorzitter van het Audit Committee rapporteert de belangrijkste bevindingen op het gebied van de interne controle aan de Board.

Elsevier Reed Finance BV

Elsevier Reed Finance BV heeft beleidsrichtlijnen vastgesteld die gelden voor alle bedrijven van Elsevier Reed Finance BV. De bestuursorganen van Elsevier Reed Finance BV hebben gedefinieerd welke aangelegenheden hun goedkeuring behoeven. Er gelden procedures voor het volgen van de activiteiten van de financieringsgroep, met inbegrip van een uitgebreid rapportagesysteem voor de treasuryactiviteiten. De voornaamste risico's voor de financieringsgroep zijn bepaald en geanalyseerd en worden regelmatig heroverwogen. De getroffen maatregelen ter beheersing van deze risico's en het aanvaardbare niveau voor wat aan risico's resteert, worden door de bestuursorganen gevolgd. De externe accountants van Elsevier Reed Finance BV beoordelen jaarlijks het systeem van interne controle.

Jaarlijkse beoordeling

Als onderdeel van de jaarafsluitingsprocedure hebben de respectieve bestuursorganen van Reed Elsevier NV, Reed Elsevier PLC, Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV de effectiviteit van de interne controle beoordeeld.

VERANTWOORDELIJKHEDEN INZAKE DE JAARREKENINGEN

De bestuursorganen van Reed Elsevier NV, Reed Elsevier PLC, Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV zijn gehouden aan het einde van ieder boekjaar een jaarrekening op te maken die een getrouw beeld geeft van de gang van zaken bij deze ondernemingen en hun dochtermaatschappijen, joint ventures en deelnemingen en van het behaalde resultaat. Zij zijn verantwoordelijk voor het voeren van een deugdelijke boekhouding, voor het behoud van bezittingen en voor het treffen van redelijke maatregelen ter voorkoming en opsporing van fraude en andere onregelmatigheden. De bestuursorganen zijn eveneens verantwoordelijk voor de keuze en consistente toepassing van passende waarderingsgrondslagen, waarbij redelijke en voorzichtige inschattingen dienen te worden gemaakt.

Geldende waarderingsgrondslagen werden gevolgd, en de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier, die de verantwoordelijkheid is van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC, is opgemaakt op basis van zowel in Nederland als in het Verenigd Koninkrijk algemeen aanvaarde grondslagen.

CERTIFICERING OP GROND VAN AMERIKAANSE REGELGEVING

Op grond van Sectie 302 van de Amerikaanse Sarbanes-Oxley Act en de op grond daarvan door de Securities and Exchange Commission vastgestelde regels, hebben de Chief Executive Officer en de Chief Financial Officer van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV in de bij de SEC gedeponeerde respectieve jaarverslagen op Form 20-F, gecertificeerd dat zij verantwoordelijk zijn voor het vaststellen en handhaven van controlemaatregelen en procedures met betrekking tot openbaarmaking van informatie en dat zij:

- die maatregelen en procedures zodanig hebben ontworpen dat daarmee wordt verzekerd dat wezenlijke informatie betreffende Reed Elsevier aan hen bekend wordt gemaakt;
- de effectiviteit van die maatregelen en procedures hebben geëvalueerd;
- op grond van die evaluatie alle belangrijke tekortkomingen van die maatregelen en procedures en de wijze waarop deze functioneren aan de Audit Committee's en externe accountants hebben gerapporteerd, alsmede elke fraude, materieel of niet, waarbij het management is betrokken dan wel andere werknemers die een belangrijke rol hebben ten aanzien van de interne controle bij Reed Elsevier; en
- in het jaarverslag op Form 20-F hun conclusies inzake de effectiviteit van die maatregelen en procedures hebben gepresenteerd.

Een Disclosure Committee bestaande uit de secretarissen van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV en andere senior managers van Reed Elsevier is ingesteld om de Chief Executive Officer en de Chief Financial Officer zekerheid te verschaffen ten aanzien van hun certificeringen.

GOING CONCERN

De bestuursorganen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC zijn op grond van onderzoek van oordeel dat de gecombineerde bedrijven over voldoende middelen beschikken om hun operationele activiteiten in de afzienbare toekomst voort te zetten en dat het verantwoord is voor de jaarrekening uit te gaan van het 'going concern'-principe.

Beloningsverslag

Dit verslag is opgesteld door het Remuneration Committee (de 'Commissie') van Reed Elsevier Group plc en goedgekeurd door de besturen van Reed Elsevier Group plc, Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV. Het verslag voldoet aan de Engelse 'Directors' Remuneration Report Regulations 2002'. Op de informatie over de emolumenten die zijn betaald aan de bestuurders (blz. 18-20) en hun aandelenbelangen (blz. 21 en 22) is accountantscontrole toegepast.

REMUNERATION COMMITTEE

De Commissie heeft tot taak aanbevelingen te doen betreffende de beloning (in welke vorm dan ook), de arbeidscontracten en de overige arbeidsvoorwaarden van bestuurders ('executive directors') van Reed Elsevier. De Commissie adviseert voorts de Chief Executive Officer over het beleid met betrekking tot de beloning van leidinggevende functionarissen direct onder het niveau van het bestuur.

De Commissie, die wordt voorgezeten, door Rolf Stomberg, heeft gedurende geheel 2002 volledig bestaan uit onafhankelijke commissarissen ('non-executive directors'), te weten John Brock, Roelof Nelissen en Rolf Stomberg.

De Commissie heeft Towers Perrin, een extern adviesbureau met ruime ervaring op het gebied van de beloning van bestuurders bij multinationals, aangesteld om te adviseren over de ontwikkeling van een prestatiegerelateerd beloningsbeleid. Towers Perrin verstrekt voorts rechtstreeks actuariële en andere HR-adviezen aan enkele Reed Elsevier-bedrijven.

Behalve door Towers Perrin, zijn gedurende het jaar belangrijke adviezen uitgebracht of diensten verleend aan de Commissie door Jean-Luc Augustin, Human Resources Director; Christopher Thomas, Director, Compensation and Benefits; en Crispin Davis, Chief Executive Officer.

VOLDOEN AAN 'BEST PRACTICE'-BEPALINGEN

Bij het bepalen van het beloningsbeleid heeft de Commissie in 2002 voldaan aan Schedule A van de 'Combined Code – the Principles of Good Governance and Code of Best Practice - ('Combined Code')', uitgegeven door de toezichthouder op de Londense beurs ('UK Financial Services Authority').

Met betrekking tot de openbaarmaking van de beloningen van bestuurders en commissarissen (directors) hebben Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC, een Engelse vennootschap genoteerd aan de Londense beurs, voldaan aan Schedule B van de Combined Code.

BELONINGSBELEID

Het volgende beleid geldt voor 2003 en de jaren daarna:

Bij de vaststelling van het beloningsbeleid dat van toepassing is op hoge functionarissen, inclusief bestuurders, zijn de doelstellingen van de Commissie gericht op het aantrekken, behouden en motiveren van de best gekwalificeerde en ervaren medewerkers bij sterk toenemende concurrentie op de internationale arbeidsmarkt. Dit is nodig voor de ontwikkeling en implementatie van de strategie en voor groei van de aandeelhouderswaarde in de context van een in toenemende mate wereldwijd opererende arbeidsmarkt, die aan groeiende concurrentie onderhevig is.

De commissie hanteert daarbij voorts, voorzover praktisch, op evenwichtige wijze de navolgende doelstellingen:

- (i) salaris en overige emolumenten dienen vergelijkbaar te zijn met het beloningsniveau van andere toonaangevende multinationale ondernemingen die actief zijn op de wereldmarkt;
- (ii) er dient sprake te zijn van een consistente aanpak ten aanzien van het leidinggevend kader, inclusief de bestuurders, ongeacht de plaats van vestiging;
- (iii) het beleid dient gericht te zijn op stimulansen voor verbetering van de prestatie van bestuurders en een billijke beloning van hun individuele bijdrage aan de behaalde resultaten, waarbij teamwork wordt bevorderd, aangezien dit bijdraagt aan het realiseren van Reed Elseviërs strategische doelstellingen voor de langere termijn;
- (iv) het beleid dient een zodanig verband te leggen tussen enerzijds de beloning en prestatie van iedere bestuurder en anderzijds de behaalde resultaten, dat de belangen van de bestuurders zijn afgestemd op die van de aandeelhouders van de houdstermaatschappijen.

Ter realisering van bovengenoemde doelstellingen omvat de beloning van bestuurders een evenwichtige combinatie van een 'vaste' beloning en 'variabele prestatiegerelateerde' componenten. Het beleid is erop gericht dat de prestatiegerelateerde componenten voor bestuurders circa 70% uitmaken van de totale beloning. Het beloningspakket bestaat uit de navolgende elementen:

- Een vast salaris, vergelijkbaar met wat wordt geboden bij toonaangevende multinationale ondernemingen van vergelijkbare omvang en complexiteit. Salarissen worden jaarlijks door de Commissie beoordeeld.
- Een jaarlijkse variabele bonus in contanten, gerelateerd aan uitdagende doelstellingen ten aanzien van de omzet, winst en kasstroom in combinatie met individuele prestatieafhankelijke doelstellingen. Die doelstellingen worden aan het begin van het jaar door de Commissie vastgesteld. Vanaf 1 januari 2003 is het beleid van de Commissie gericht op gelijke niveaus voor de jaarlijkse variabele beloning van bestuurders en voor hun incentives op langere termijn, waarbij rekening wordt gehouden met het internationale karakter van de functie. Dienovereenkomstig zal met ingang van 2003 de jaarlijkse bonus voor een bestuurder 72% bedragen van het basissalaris indien doelstellingen worden gerealiseerd, en maximaal 90%.
- In 2002 werd een bonusinvesteringsplan geïntroduceerd, uit hoofde waarvan bestuurders en andere topfunctionarissen naar keuze de helft van hun bonus kunnen laten uitkeren in de vorm van aandelen in Reed Elsevier NV of Reed Elsevier PLC. Indien zij in dienst blijven, zal aan de participanten na drie jaar een gelijk aantal aandelen in Reed Elsevier NV/Reed Elsevier PLC worden toegekend.
- Opties op aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC die jaarlijks, tegen de beurskoers op de dag van toekenning, worden toegekend aan bestuurders en andere hoge functionarissen. Toekenning van de opties behoeft de goedkeuring van de Commissie, die daaraan prestatienormen verbindt.
- Een long-term incentive plan ('LTIP'), een optieregeling voor de langere termijn, uit hoofde waarvan in 2000 eenmalig opties voor 10 tot 20 keer het salaris zijn toegekend aan 40 topfunctionarissen. De uitoefenprijs van deze opties was gelijk aan de beurswaarde op de datum van toekenning. De opties kunnen na vijf jaar worden uitgeoefend, op voorwaarde dat aan zeer hoge prestatiecriteria wordt voldaan.
- Pensioenregelingen afgestemd op de lokale concurrerende praktijk, duur van het dienstverband en leeftijd van de betreffende bestuurder. De pensioengrondslag is uitsluitend gebaseerd op het vaste salaris.

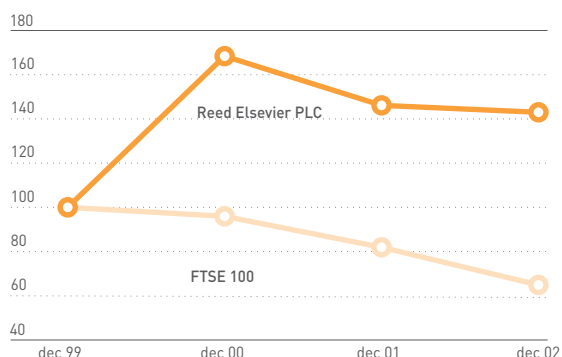
Op de eerstvolgende jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC zal goedkeuring worden gevraagd voor de introductie van een nieuwe structuur voor de langetermijn-incentives ten behoeve van bestuurders en andere leidinggevende functionarissen. Onder voorbehoud van goedkeuring door de aandeelhouders zal het nieuwe stelsel vanaf 2004 van kracht zijn. Ten eerste hebben de voorstellen betrekking op een nieuw optieplan voor circa 1.300 participanten ter vervanging van het plan dat in 1993 werd geïntroduceerd. Op grond daarvan zouden jaarlijks opties op aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC worden toegekend tegen marktwaarde, waarbij het totale aantal beschikbare aandelen wordt bepaald op basis van de groei van de winst per aandeel gedurende een periode van drie jaar voorafgaand aan de toekenning. Ten tweede hebben de plannen betrekking op een nieuwe LTIP voor circa 40 topfunctionarissen, waaronder de bestuurders, van wie de prestaties het meest direct van invloed zijn op de resultaten van Reed Elsevier. Uit hoofde daarvan kunnen voor ongeveer gelijke waarde, aandelen ('voorwaardelijke aandelen') worden toegekend, en 10-jarige opties op aandelen tegen marktwaarde. Deelname wordt afhankelijk gesteld van het realiseren van individuele prestaties en het verwerven van een belang in de aandelen van Reed Elsevier PLC en/of Reed Elsevier NV overeenkomstig Reed Elseviers richtlijnen. Uitoefening van de krachtens de LTIP verkregen rechten wordt afhankelijk van de verwezenlijking van veeleisende, aan de winst per aandeel gerelateerde doelstellingen. Een gedetailleerde uitleg van de voorstellen en de overwegingen ten aanzien van de nieuwe incentiveplannen voor de lange termijn, wordt gegeven in toelichtingen bij de oproep of de agenda voor de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergaderingen van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV.

TOTAAL RENDEMENT VOOR AANDEELHOUDERS

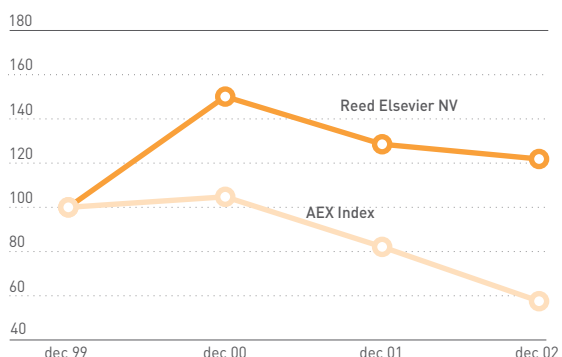
Onderstaande grafieken tonen het door Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC gerealiseerde totale aandeelhoudersrendement, ervan uitgaande dat dividenden zijn geherinvesteerd. In de eerste twee grafieken worden de resultaten van Reed Elsevier PLC over de periode 2000-2002 vergeleken met die van de FTSE 100, waarin Reed Elsevier PLC is opgenomen, en de resultaten van Reed Elsevier NV met die van de AEX-Index van de Amsterdamse beurs, waarin Reed Elsevier NV is opgenomen. Hieruit blijkt het effect van de implementatie van de in 2000 aangekondigde nieuwe strategie door het huidige managementteam. De andere twee grafieken tonen vergelijkbare resultaten over de vijfjarige periode 1998-2002.

Het totale aandeelhoudersrendement van Reed Elsevier PLC over de driejarige periode vanaf 1 januari 2002 was 43%. Dit lag aanzienlijk boven het niveau van de FTSE 100, die een negatief rendement van 35% noteerde. Het totale aandeelhoudersrendement van Reed Elsevier NV over dezelfde driejarige periode was 22%. Dit lag eveneens beduidend boven het niveau van de AEX-Index, die een negatief rendement van 43% boekte.

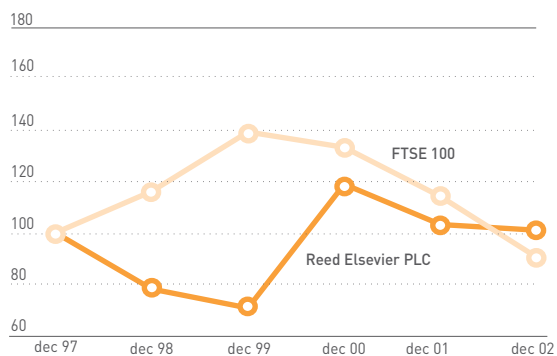
**Totale aandeelhoudersrendement
Reed Elsevier PLC t.o.v. FTSE 100
2000-2002**

**Totale aandeelhoudersrendement
Reed Elsevier NV t.o.v. AEX-Index
2000-2002**

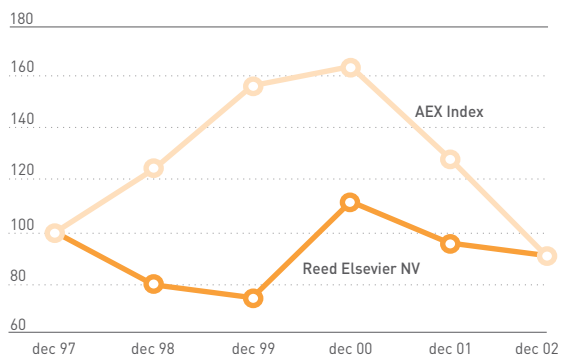

**Totale aandeelhoudersrendement
Reed Elsevier PLC t.o.v. FTSE 100
1998-2002**

Bron: FTSE International

**Totale aandeelhoudersrendement
Reed Elsevier NV t.o.v. AEX-Index
1998-2002**

Bron: Datastream

Het totale aandeelhoudersrendement wordt berekend op basis van de gemiddelde koers van het aandeel tijdens de 30 beursdagen voorafgaand aan de respectieve jaareinden en in de veronderstelling dat dividenden zijn herbelegd.

ARBEIDSCONTRACTEN

Alle bestuurders hebben een arbeidscontract, met de navolgende opzegtermijnen:

M.H. Armour is benoemd in juli 1996 en zijn arbeidscontract naar Engels recht d.d. 7 oktober 1996 heeft een opzegtermijn van 24 maanden, hetgeen gebruikelijk was ten tijde van zijn aanstelling.

C.H.L. Davis is benoemd in september 1999. Zijn arbeidscontract naar Engels recht d.d. 19 juli 1999 kent een opzegtermijn van 12 maanden.

D.J. Haank is benoemd in november 1999. Zijn arbeidscontract naar Nederlands recht d.d. 15 november 1999 kent een opzegtermijn van 6 maanden en bij opzegging van het contract door de vennootschap zonder gegronde reden, zullen het salaris en de pensioenpremies gedurende 18 maanden als schadeloosstelling worden doorbetaald.

A. Prozes is benoemd in augustus 2000. Zijn arbeidscontract d.d. 5 juli 2000 naar het recht van de staat New York, geeft recht op een schadeloosstelling ten bedrage van 12 maanden vast salaris bij opzegging door de vennootschap zonder gegronde reden.

G.J.A. van de Aast is benoemd in december 2000 en zijn arbeidscontract naar Engels recht d.d. 15 november 2000 kent een opzegtermijn van 12 maanden.

De opzegtermijnen voor iedere bestuurder zijn door de Commissie beoordeeld. De Commissie meent dat voor toekomstige contracten de opzegtermijn in het algemeen 12 maanden zou moeten bedragen, en dat bestuurders, rekeninghoudend met wat gebruikelijk is in het land van vestiging, verplicht zijn hun schade bij beëindiging van het dienstverband te beperken. De commissie zal echter rekening houden met lokale marktsituaties om te bewerkstelligen dat de geboden condities adequaat zijn voor het aantrekken en behouden van bestuurders die moeten functioneren in een bedrijf dat wereldwijd actief is.

EXTERNE BENOEMINGEN

Bestuurders mogen, afhankelijk van goedkeuring door de Chairman en de Chief Executive Officer, functies bekleden als commissaris/non-executive director bij hoogstens twee niet-verbonden ondernemingen en behoeven de beloning uit dien hoofde niet af te dragen. De Commissie is van mening dat Reed Elsevier kan profiteren van de bredere ervaring die door de bestuurders in dergelijke functies wordt opgedaan.

BELONING VAN NON-EXECUTIVE DIRECTORS/COMMISSARISSEN

De beloning van non-executive directors/commissarissen wordt door de bestuursorganen vastgesteld met behulp van professioneel extern advies. Non-executive directors/commissarissen ontvangen een jaarlijks honorarium en vergoeding van onkosten die zij hebben gemaakt voor het bijwonen van vergaderingen. Zij ontvangen geen prestatiegerelateerde bonussen, pensioenvoorzieningen, aandelenopties of andere beloningen.

De non-executive directors hebben geen arbeidscontract.

BELONINGEN VAN DIRECTORS/BESTUURDERS EN COMMISSARISSEN

De beloningen van de directors van Reed Elsevier Group plc (tevens bestuurders en commissarissen van Reed Elsevier NV) inclusief emolumenten van Reed Elsevier PLC, Reed Elsevier NV of Elsevier Reed Finance BV, waren als volgt:

(a) Totale beloning

	£000		€000	
	2002	2001	2002	2001
Salarissen en honorering	3.009	2.790	4.784	4.492
Toelagen	91	75	145	121
Jaarlijkse prestatiegerelateerde bonussen	1.453	1.056	2.310	1.700
Pensioenpremies	267	218	425	351
Pensioen voormalig bestuurder	231	241	368	388
Totaal	5.051	4.380	8.032	7.052

In 2001 en 2002 werden geen schadeloosstellingen wegens functieverlies of opzegging van dienstverband uitgekeerd.

(b) Individuele beloning bestuurders

	€					€				
	Salaris	Toelagen	Bonus	Totaal	2001	Salaris	Toelagen	Bonus	Totaal	2001
M.H. Armour	444.000	23.127	222.000	689.127	598.423	705.960	36.772	352.980	1.095.712	963.461
C.H.L. Davis	891.000	30.043	445.500	1.366.543	1.145.657	1.416.690	47.768	708.345	2.172.803	1.844.508
D.J. Haank	368.158	11.001	184.081	563.240	487.562	585.372	17.492	292.688	895.552	784.976
A. Prozes	593.333	10.287	427.200	1.030.820	944.564	943.400	16.357	679.248	1.639.005	1.520.749
G.J.A. van de Aast	348.000	16.674	174.000	538.674	394.286	553.320	26.512	276.660	856.492	634.801
Totaal	2.644.491	91.132	1.452.781	4.188.404	3.570.492	4.204.742	144.901	2.309.921	6.659.564	5.748.495

De toelagen betreffen een leaseauto, ziektekostenverzekering en levensverzekering.

C.H.L. Davis was in 2002 de hoogstbetaalde bestuurder en director. Hij heeft geen financieel voordeel genoten bij de uitoefening van aandelenopties.

(c) Pensioenen

De Commissie beoordeelt de pensioenregelingen van bestuurders om ervoor te zorgen dat de regelingen in overeenstemming zijn met die van andere multinationale ondernemingen werkzaam in dezelfde landen.

Bestuurders die deelnemen aan de pensioenregeling in het Verenigd Koninkrijk bouwen bij een reguliere pensionering op 60-jarige leeftijd een pensioen op ter hoogte van tweederde van het salaris over de 12 maanden voor pensionering, op voorwaarde dat zij 20 dienstjaren bij Reed Elsevier hebben voltooid. Bij een arbeidsduur korter dan 20 jaar wordt jaarlijks 1/30ste van de pensioengrondslag opgebouwd. Bij reguliere pensionering op 60-jarige leeftijd belooft het pensioen van C.H.L. Davis 45% van het salaris over de 12 maanden voor pensionering. In 1989 heeft de Engelse fiscus een maximum gesteld aan de hoogte van het pensioen dat bij een erkend pensioenfonds kan worden opgebouwd. De pensioenrechten van M.H. Armour, G.J.A. van de Aast en C.H.L. Davis worden opgebouwd via het Engelse Reed Elsevier Pension Scheme in combinatie met additionele niet-erkende en niet-afgefinancierde pensioenregelingen.

De heer D.J. Haank neemt deel aan de Nederlandse pensioenregeling. Bij reguliere pensionering op 60-jarige leeftijd bedraagt zijn pensioen maximaal 70% van het laatstgenoten jaarsalaris.

Het beoogde pensioen voor de heer A. Prozes, een bestuurder gevestigd in de Verenigde Staten, belooft US\$300.000 per jaar. Dit wordt pas uitkeerbaar indien de heer Prozes bij pensionering tenminste 7 jaar in dienst is. Deze pensioenrechten geven geen recht op nabestaandenpensioen en zullen worden verminderd met andere pensioenuitkeringen door het bedrijf dan wel vorige werkgevers. Opgebouwde bedragen uit hoofde van werknemersbijdragen zijn hiervan uitgezonderd.

De pensioenregeling voor bestuurders voorziet in levensverzekering tijdens het dienstverband, pensioenopbouw bij ziekte of arbeidsongeschiktheid en, behalve ten aanzien van de heer Prozes, een nabestaandenpensioen bij overlijden.

De pensioenopbouw voor bestuurders, na aftrek van premies, is als volgt:

	€						
	Overdrachts- waarde opgebouwd pensioen per 01-01-2002	Overdrachts- waarde opgebouwd pensioen per 31-12-2002	Stijging over- drachtswaarde gedurende de periode na aftrek van premies bestuurders	Totaal opgebouwd jaarlijks pensioen per 31-12-2002	Stijging opgebouwd jaarlijks pensioen in 2002	Stijging overdrachts- waarde na aftrek van premies bestuurders	
M.H. Armour	1.038.761	1.036.652	[5.012]	117.136	21.486	181.377	
C.H.L. Davis	1.233.292	1.779.585	543.391	140.015	50.904	636.158	
D.J. Haank	1.366.599	1.353.976	[12.623]	146.814	25.982	239.619	
A. Prozes	-	-	-	-	-	-	
G.J.A. van de Aast	113.891	191.063	74.270	24.185	12.432	94.659	

	€						
	Overdrachts- waarde opgebouwd pensioen per 01-01-2002	Overdrachts- waarde opgebouwd pensioen per 31-12-2002	Stijging over- drachtswaarde gedurende de periode na aftrek van premies bestuurders	Totaal opgebouwd jaarlijks pensioen per 31-12-2002	Stijging opgebouwd jaarlijks pensioen in 2002	Stijging overdrachts- waarde na aftrek van premies bestuurders	
M.H. Armour	1.651.630	1.648.277	[7.969]	186.246	34.163	288.389	
C.H.L. Davis	1.960.934	2.829.540	863.992	222.624	80.937	1.011.491	
D.J. Haank	2.172.892	2.152.822	[20.070]	233.435	41.312	380.994	
A. Prozes	-	-	-	-	-	-	
G.J.A. van de Aast	181.087	303.790	118.089	38.454	19.767	150.508	

De overdrachtswaarde van het pensioen van de bestuurders betreft een verplichting in het kader van de pensioenaanspraken van de betreffende bestuurder en geen bedrag dat betaald of opeisbaar is. De wijziging in overdrachtswaarden gedurende het jaar is inclusief een wijziging in de berekening van de overdrachtswaarden op basis van methodieken die worden voorgeschreven in de Engelse 'Directors' Remuneration' Report Regulations 2002'.

(d) emolumenten van Commissarissen/non-executive directors

	£		€	
	2002	2001	2002	2001
J.F. Brock	35.849	35.404	57.000	57.000
R.J. Nelissen	35.849	35.404	57.000	57.000
S. Perrick	35.849	35.404	57.000	57.000
Lord Sharman (vanaf 1 januari 2002)	35.849	–	57.000	–
R.W.H. Stomberg	35.849	35.404	57.000	57.000
M. Tabaksblat	176.101	173.913	280.000	280.000
D.G.C. Webster (tot 9 april 2002)	8.962	35.404	14.250	57.000
Totaal	364.308	350.933	579.250	565.000

Mevrouw G.J. de Boer-Kruyt, lid van de raad van commissarissen van Reed Elsevier NV, ontving in het boekjaar emolumenten ter grootte van €21.500/£13.522 (2001:€21.500/£13.354).

AANDELENOPTIES

Aan bestuurders zijn opties op aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC toegekend uit hoofde van het Reed Elsevier Group plc Executive Share Option Scheme, waaraan de bestuurders en andere hoge functionarissen deelnemen. Onder deze regeling worden opties toegekend tegen de beurskoers bij toekenning, die in principe kunnen worden uitgeoefend gedurende het vierde tot en met het tiende jaar na toekenning. Sinds 1999 geldt dat de uitoefening van alle opties die zijn toegekend onder het Reed Elsevier Group plc Executive Share Option Scheme afhankelijk is van realisering van de prestatienorm dat de samengestelde jaarlijkse groei van het gemiddelde gewoon nettoresultaat per aandeel Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC (d.w.z. voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, bijzondere baten en lasten en egalisatie van de 'UK tax credit') gedurende de drie jaar direct voorafgaand aan de datum waarop uitoefening mogelijk wordt, ten minste 6% hoger is dan de samengestelde groei in dezelfde periode van de gemiddelde toename van de consumentenprijsindices in Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

De voorwaarden van de optieregelingen van Reed Elsevier Group plc zijn goedgekeurd door de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV in 1993.

Uit hoofde van tot 1999 toegepaste regelingen zijn opties op aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC toegekend aan in Nederland gevestigde leden van de raad van bestuur en andere hoge functionarissen. Voor 1999 werden dergelijke opties toegekend tegen de beurskoers bij toekenning en konden deze worden uitgeoefend gedurende een periode van vijf jaar vanaf het moment van toekenning. Naar aanleiding van de invoering van een nieuw belastingstelsel in Nederland werd door de Commissie besloten dat in Nederland gevestigde bestuurders en andere leidinggevendenden ten aanzien van de in 1999 toegekende opties konden kiezen voor hetzij een optie van vijf jaar, waarbij dan de uitoefenprijs werd verhoogd met 26% ten opzichte van de beurskoers op het moment van toekenning, hetzij een 10-jarige optie tegen de beurskoers bij toekenning, dan wel een combinatie van beide. Sinds 1999 zijn geen opties toegekend uit hoofde van dergelijke regelingen, aangezien alle aandelenopties voor leidinggevendenden sindsdien worden toegekend uit hoofde van het Reed Elsevier Group plc Executive Share Option Scheme.

Ook zijn opties op aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC toegekend uit hoofde van het Reed Elsevier Group plc Senior Executive Long Term Incentive Scheme ('LTIP'). De aandeelhouders van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC hebben tijdens de respectieve jaarlijkse aandeelhoudersvergaderingen in april 2000 hun goedkeuring gehecht aan de invoering van deze regeling.

Uit hoofde daarvan werden in 2000 eenmalig opties op gewone aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC toegekend aan bestuurders en een beperkt aantal andere topfunctionarissen, wegens de essentiële rol die zij dienen te vervullen bij de herpositionering van het bedrijf, de uitvoering van de in februari 2000 aangekondigde groeiestrategie en de verwezenlijking van een duurzame verbetering van de aandeelhouderswaarde. Iedere toekenning van opties uit hoofde van het LTIP is goedgekeurd door de Commissie en de waarde die is toegekend varieerde per individu van 10 tot maximaal 20 keer het jaarsalaris.

Deelnemers aan het LTIP dienen een significant belang op te bouwen in aandelen Reed Elsevier NV en/of Reed Elsevier PLC. Voor bestuurders geldt dat zij binnen een redelijke termijn houder moeten zijn van aandelen voor een waarde die 1½ maal het salaris vertegenwoordigt.

Opties die onder het LTIP zijn toegekend kunnen slechts worden uitgeoefend tussen 1 januari 2005 en 31 december 2005, op voorwaarde dat aan onderstaande prestatienormen zal zijn voldaan. Deze prestatienormen zijn gekozen bij de invoering van het LTIP in 2000 om het juiste evenwicht te bereiken tussen operationele focus en het bewerkstelligen van een duurzame verbetering van de aandeelhouderswaarde over een periode van 5 jaar.

De eerste prestatienorm betreft realisering over een periode van drie jaar van jaarlijks 20% samengestelde groei van het totale aandeelhoudersrendement ten opzichte van het uitgangspunt van €10,73 voor een aandeel Reed Elsevier NV en 436,5p voor een aandeel Reed Elsevier PLC, zijnde de respectieve beurskoersen op 2 mei 2000. Indien de vereiste groei niet tussen 1 januari 2003 en 31 december 2003 wordt behaald, wordt de periode verlengd met 1 jaar. Indien de vereiste groei niet in de verlengde periode wordt behaald, wordt de periode nogmaals met 6 maanden verlengd tot 30 juni 2005. Het vereiste groeipercentage over een verlengde periode wordt jaarlijks met 20% verhoogd. De tweede prestatienorm is het behalen door de deelnemers van bedrijfsspecifieke doelstellingen.

Indien het vereiste totale aandeelhoudersrendement en de persoonlijke doelstellingen niet worden gerealiseerd, vervallen de opties.

Daarnaast zijn opties op aandelen Reed Elsevier PLC toegekend uit hoofde van de Engelse 'SAYE Scheme' optieregeling, waaraan alle Engelse medewerkers kunnen deelnemen. Krachtens het SAYE Scheme worden opties uitgereikt met kortingen tot maximaal 20% van de beurskoers ten tijde van toekenning. Deze opties zijn normaliter drie tot vijf jaar na de datum van toekenning uitoefenbaar. Omdat dit een algemene werknemersregeling is, zijn aan de opties die onder deze regeling worden toegekend geen prestatienormen verbonden.

BELONINGSVERSLAG

Hierna volgen details van de opties op gewone aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC die per 31 december 2002 door individuele bestuurders worden gehouden en van de mutaties daarin gedurende het boekjaar.

Op aandelen Reed Elsevier PLC

	1 januari 2002	Toegekend in 2002	Uitoefen- prijs	Uitgeoefend in 2002	Beurskoers datum van uitoefening	31 december 2002	Uitoefenbaar vanaf	Expiratie- datum
M.H. Armour – Executive Scheme	59.600 ⁽ⁱ⁾		400,75p	20.000 ⁽ⁱⁱⁱ⁾	633,50p	39.600	26 apr 1998	26 apr 2005
	30.000 ⁽ⁱⁱ⁾		585,25p			30.000	23 apr 1999	23 apr 2006
	52.000		565,75p			52.000	21 apr 2000	21 apr 2007
	66.900		523,00p			66.900	17 aug 2001	17 aug 2008
	33.600		537,50p			33.600	21 feb 2003	19 apr 2009
	88.202		436,50p			88.202	2 mei 2003	2 mei 2010
	62.974		659,00p			62.974	23 feb 2004	23 feb 2011
		74.000	600,00p			74.000	22 feb 2005	22 feb 2012
– LTIP	882.016		436,50p			882.016	1 jan 2005	31 dec 2005
– SAYE Scheme	3.924		430,00p			3.924	1 aug 2004	31 jan 2005
Totaal	1.279.216	74.000		20.000		1.333.216		
C.H.L. Davis – Executive Scheme	160.599		467,00p			160.599	21 feb 2003	1 sept 2009
	80.300		467,00p			80.300	1 sept 2003	1 sept 2009
	80.300		467,00p			80.300	1 sept 2004	1 sept 2009
	171.821		436,50p			171.821	2 mei 2003	2 mei 2010
	122.914		659,00p			122.914	23 feb 2004	23 feb 2011
		148.500	600,00p			148.500	22 feb 2005	22 feb 2012
	– LTIP	1.718.213		436,50p		1.718.213	1 jan 2005	31 dec 2005
	– Gratis opties	535.332		nihil		535.332	2 sept 2002	2 sept 2003
– SAYE Scheme	5.019		336,20p		5.019	1 aug 2005	31 jan 2006	
Totaal	2.874.498	148.500				3.022.998		
D.J. Haank – Executive Scheme	18.498 ⁽ⁱⁱ⁾		677,25p			18.498	19 apr 1999	19 apr 2004
	18.497 ⁽ⁱⁱ⁾		537,50p			18.497	19 apr 1999	19 apr 2009
	51.368		436,50p			51.368	2 mei 2003	2 mei 2010
	51.110		659,00p			51.110	23 feb 2004	23 feb 2011
		59.843	600,00p			59.843	22 feb 2005	22 feb 2012
	– LTIP	513.680		436,50p		513.680	1 jan 2005	31 dec 2005
Totaal	653.153	59.843				712.996		
A. Prozes – Executive Scheme	188.281		566,00p			188.281	9 aug 2003	9 aug 2010
	83.785		659,00p			83.785	23 feb 2004	23 feb 2011
		103.722	600,00p			103.722	22 feb 2005	22 feb 2012
	– LTIP	941.406		566,00p		941.406	1 jan 2005	31 dec 2005
	– Gratis opties	20.168		nihil	20.168 ⁽ⁱⁱⁱ⁾	570,00p	–	
	20.170		nihil		20.170	9 aug 2003	9 aug 2004	
Totaal	1.253.810	103.722		20.168		1.337.364		
G.J.A. van de Aast – Executive Scheme	50.940		638,00p			50.940	1 dec 2003	1 dec 2010
	49.317		659,00p			49.317	23 feb 2004	23 feb 2011
		58.000	600,00p			58.000	22 feb 2005	22 feb 2012
	– LTIP	509.404		638,00p		509.404	1 jan 2005	31 dec 2005
Totaal	609.661	58.000				667.661		

(i) Optie toegekend voor benoeming tot bestuurder.

(ii) Behield een belang in alle aandelen.

Gedurende het jaar zijn geen niet-uitgeoefende opties vervallen.

De koers van de gewone aandelen Reed Elsevier PLC varieerde gedurende het boekjaar tussen 487,5p en 695,5p. Op 31 december 2002 bedroeg de koers 532p.

Op aandelen Reed Elsevier NV

	1 januari 2002	Toegekend in 2002	Uitoefen- prijs	Uitgeoefend in 2002	Beurskoers datum van toekenning	31 december 2002	Uitoefenbaar vanaf	Expiratie- datum
M.H. Armour – Executive Scheme	20.244		€13,55			20.244	21 feb 2003	19 apr 2009
	61.726		€10,73			61.726	2 mei 2003	2 mei 2010
	44.882		€14,75			44.882	23 feb 2004	23 feb 2011
		51.926	€13,94			51.926	22 feb 2005	22 feb 2012
– LTIP	617.256		€10,73			617.256	1 jan 2005	31 dec 2005
Totaal	744.108	51.926				796.034		
C.H.L. Davis – Executive Scheme	95.774		€12,00			95.774	21 feb 2003	1 sept 2009
	47.888		€12,00			47.888	1 sept 2003	1 sept 2009
	47.888		€12,00			47.888	1 sept 2004	1 sept 2009
	120.245		€10,73			120.245	2 mei 2003	2 mei 2010
	87.601		€14,75			87.601	23 feb 2004	23 feb 2011
		104.204	€13,94			104.204	22 feb 2005	22 feb 2012
– LTIP	1.202.446		€10,73			1.202.446	1 jan 2005	31 dec 2005
– Gratis opties	319.250		nihil			319.250	2 sept 2002	2 sept 2003
Totaal	1.921.092	104.204				2.025.296		
D.J. Haank – Executive Scheme	30.000 ⁽ⁱ⁾		€14,11	30.000 ⁽ⁱⁱ⁾	€15,93	–		
	30.000 ⁽ⁱ⁾		€15,25			30.000	24 mar 1998	24 mar 2003
	10.926 ⁽ⁱ⁾		€17,07			10.926	19 apr 1999	19 apr 2004
	10.925 ⁽ⁱ⁾		€13,55			10.925	19 apr 1999	19 apr 2009
	35.949		€10,73			35.949	2 mei 2003	2 mei 2010
	36.426		€14,75			36.426	23 feb 2004	23 feb 2011
		41.993	€13,94			41.993	22 feb 2005	22 feb 2012
– LTIP	359.485		€10,73			359.485	1 jan 2005	31 dec 2005
– Convertible Debentures	3.920 ⁽ⁱⁱⁱ⁾		€17,48			–		
Totaal	517.631	41.993		30.000		525.704		
A. Prozes – Executive Scheme	131.062	–	€13,60			131.062	9 aug 2003	9 aug 2010
	59.714	–	€14,75			59.714	23 feb 2004	23 feb 2011
		72.783	€13,94			72.783	22 feb 2005	22 feb 2012
– LTIP	655.310	–	€13,60			655.310	1 jan 2005	31 dec 2005
– Gratis opties	14.040	–	nihil	14.040 ^(iv)	€12,57	–		
	14.040	–	nihil			14.040	9 aug 2003	9 aug 2004
Totaal	874.166	72.783		14.040		932.909		
G.J.A. van de Aast – Executive Scheme	35.866	–	€14,87			35.866	1 dec 2003	1 dec 2010
	35.148	–	€14,75			35.148	23 feb 2004	23 feb 2011
		40.699	€13,94			40.699	22 feb 2005	22 feb 2012
– LTIP	358.658	–	€14,87			358.658	1 jan 2005	31 dec 2005
Totaal	429.672	40.699				470.371		

(i) Optie toegekend voorafgaande aan benoeming tot bestuurder.

(ii) Behield een belang in 3.000 aandelen.

(iii) Vervallen onuitgeoefende opties in 2002.

(iv) Behield een belang in alle aandelen.

De koers van gewone aandelen Reed Elsevier NV varieerde gedurende het boekjaar tussen €10,86 en €16,01. Op 31 december 2002 bedroeg de koers €11,65.

Het totale door bestuurders tijdens het boekjaar behaalde nominale boekwinst voor belasting bij uitoefening van opties op gewone aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC bedroeg €487.880 (£306.843).

Sinds 31 december 2002 en de opstelling van dit verslag hebben zich bij de bestuurders geen mutaties voorgedaan in hun bezit van opties op gewone aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC.

AANDELENBELANG

Bestuurders en commissarissen hielden aan het begin en aan het eind van 2002 de volgende gewone aandelen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC:

	Gewone aandelen Reed Elsevier PLC		Gewone aandelen Reed Elsevier NV	
	1 januari 2002	31 december 2002	1 januari 2002	31 december 2002
M.H. Armour	2.500	22.500	2.500	2.500
J.F. Brock	3.000	3.000	-	-
C.H.L. Davis	74.071	115.571	51.953	81.553
D.J. Haank	-	-	28.880	31.880
R.J. Nelissen	-	-	5.000	5.000
S. Perrick	-	-	972	4.000
A. Prozes	43.329	63.497	30.360	44.400
Lord Sharman	-	-	-	-
R.W.H. Stomberg	-	-	-	-
M. Tabaksblat	-	-	8.000	8.000
G.J.A. van de Aast	-	-	7.500	12.500

Mevrouw G.J. de Boer-Kruyt bezat geen aandelen in Reed Elsevier PLC of Reed Elsevier NV per 1 januari en 31 december 2002.

Gewone aandelen die moeten worden geleverd bij uitoefening van rechten uit hoofde van de toekenning van gratis aandelenopties, worden door de Engelse Employee Benefit Trust ('EBT') in de markt gekocht. Als potentieel belanghebbende uit hoofde van de EBT, wordt iedere bestuurder naar Engelse regels geacht een belang te hebben in alle aandelen die door de EBT worden gehouden. Op 31 december 2002 hield de EBT 1.554.381 gewone aandelen Reed Elsevier NV en 2.840.047 gewone aandelen Reed Elsevier PLC.

Tussen 31 december 2002 en de opstelling van dit verslag hebben zich geen wijzigingen voorgedaan in de belangen van bestuurders in het aandelenkapitaal van Reed Elsevier NV of Reed Elsevier PLC.

Goedgekeurd door de board van Reed Elsevier Group plc
op 19 februari 2003

Rolf Stomberg

Voorzitter van het Remuneration Committee

Goedgekeurd door de board van Reed Elsevier PLC
op 19 februari 2003

Rolf Stomberg

Non-executive director

Goedgekeurd door de gecombineerde raad van Reed Elsevier NV
op 19 februari 2003

Rolf Stomberg

Lid van de raad van commissarissen

GECOMBINEERDE JAARREKENING REED ELSEVIER

26	Waarderingsgrondslagen
28	Gecombineerde winst-en-verliesrekening
29	Gecombineerd kasstroomoverzicht
30	Gecombineerde balans
31	Gecombineerd overzicht van opbrengsten en verliezen
31	Aansluiting gecombineerd eigen vermogen
32	Toelichting
54	Accountantsverklaring

Waarderingsgrondslagen

Uitgangspunten

Uit hoofde van de egalisatieovereenkomst tussen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC kunnen de aandeelhouders van de beide maatschappijen als belanghebbenden tot één economische eenheid worden beschouwd. De gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier ('de gecombineerde jaarrekening') geeft de gecombineerde belangen van beide groepen aandeelhouders weer en omvat de bedrijven van Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV, hun dochtermaatschappijen, joint ventures en deelnemingen, tezamen met de houdstermaatschappijen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC ('de gecombineerde bedrijven').

Deze jaarrekening is gebaseerd op historische kosten en is opgesteld in overeenstemming met algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen in Nederland en het Verenigd Koninkrijk.

Deze jaarrekening is onderdeel van de verplicht door Reed Elsevier NV te verstrekken statutaire informatie, maar heeft geen betrekking op een rechtspersoon en bevat dus niet alle informatie die op grond van het Nederlands Burgerlijk Wetboek of de Companies Act 1985 van het Verenigd Koninkrijk zou moeten worden vermeld. Additionele informatie wordt verstrekt in de jaarrekeningen van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC die zijn opgenomen op de pagina's 56 tot en met 81. Een overzicht van de belangrijkste werkmaatschappijen is opgenomen op pagina 93.

Naast de verplichte informatie uit hoofde van geldende verslaggevingsvoorschriften, worden, als additionele prestatieaantastaven, het gewone resultaat en de gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten gepresenteerd. Gewoon resultaat is voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten. De gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten is na ontvangen dividenden van joint ventures, aankoop van materiële vaste activa en de opbrengst uit verkoop van materiële vaste activa, maar voor bijzondere betalingen en ontvangsten.

Omrekening vreemde valuta

De gecombineerde jaarrekening wordt zowel in pond sterling als in euro gepresenteerd.

Balansposten in vreemde valuta worden omgerekend met behulp van de respectieve wisselkoers per balansdatum. Posten in de winst-en-verliesrekening worden omgerekend tegen gemiddelde wisselkoersen. Omrekenverschillen op deelnemingen in andere valuta en op de daarop betrekking

hebbende financieringen in vreemde valuta, alsmede uit hoofde van verschillen tussen wisselkoers per balansdatum en de gemiddelde wisselkoers, worden rechtstreeks in het eigen vermogen verantwoord.

Transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers ten tijde van de transactie. Het resultaat op dekkingstransacties voor posten in de winst-en-verliesrekening wordt verantwoord in de winst-en-verliesrekening van het betreffende jaar tezamen met de onderliggende transactie.

De belangrijkste toegepaste wisselkoersen zijn opgenomen in noot 27.

Omzet

De omzet geeft de gefactureerde waarde weer van geleverde goederen en diensten, minus verwachte retouren, en exclusief omzetbelasting en intercompany omzet.

Omzet wordt als volgt verantwoord: abonnementen – over de abonnementsperiode; losse verkoop – bij verzending; advertenties – bij plaatsing danwel over de periode van online publicatie; beurzen – bij aanvang; contracten voor educatieve toetsen – bij uitvoering van overeengekomen prestaties op deelmomenten.

Ontwikkelingskosten

Ontwikkelingskosten bij de introductie van nieuwe producten en diensten worden direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Uitgaven voor ontwikkeling van applicatieinfrastructuur en van platforms voor beschikbaarstelling van producten, worden geactiveerd als materiële vaste activa en afgeschreven over de geschatte economische levensduur.

Pensioenen

De geschatte kosten van 'defined benefit' pensioenen ('pensioeneindloonregeling', etc.), worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht, gespreid over de dienstjaren van de deelnemers aan de pensioenregelingen. Actuarieel berekende overschotten en tekorten worden over de gemiddelde verwachte toekomstige dienstjaren van de deelnemers gespreid. Pensioenlasten worden vastgesteld op basis van actuarieel advies. De in de winst-en-verliesrekening verantwoorde lasten uit hoofde van beschikbaar-premiestelsel pensioenregelingen ('defined contribution') zijn gelijk aan de betaalde premies.

Belastingen

De latente belasting over tijdelijke verschillen wordt volledig voorzien

volgens de 'liability'-methode. Er wordt geen voorziening gevormd voor belasting over de toekomstige uitkering van ingehouden winsten door buitenlandse dochtermaatschappijen, joint ventures of deelnemingen tenzij het voornemen bestaat deze winsten uit te keren. Actieve belastinglatenties worden alleen gewaardeerd indien deze op korte termijn realiseerbaar worden geacht. Latente belastingvoorzieningen worden niet contant gemaakt.

Goodwill en immateriële vaste activa

De verkrijgingsprijs van geacquireerde dochtermaatschappijen, deelnemingen, joint ventures of activiteiten wordt op basis van reële waarden gealloceerd over de verworven immateriële vaste activa, overige activa en passiva. Het surplus boven de verkrijgingsprijs en de reële waarde, betreft goodwill.

Goodwill en immateriële vaste activa worden geactiveerd en stelselmatig afgeschreven over hun geschatte economische levensduur met een maximum van 40 jaar. Jaarlijks wordt nagegaan of er sprake is van duurzame waardevermindering ('impairment test'). Voor het merendeel van de geactiveerde goodwill en immateriële vaste activa is de maximaal geschatte economische levensduur 20 jaar, hetgeen het weerlegbare vermoeden is onder Nederlandse en Engelse grondslagen. Gelet op de duurzaamheid van de goodwill en immateriële vaste activa van de in juli 2001 verworven uitgeefactiviteiten van Harcourt en van in het verleden verworven goodwill en immateriële vaste activa inzake wetenschappelijke en medische uitgeefactiviteiten, die qua karakter gelijk zijn aan de Harcourt-activa, is ten aanzien van deze activa dat vermoeden weerlegd en is de geschatte maximale economische levensduur bepaald op 40 jaar. De duurzaamheid van deze activa blijkt uit de omstandigheid dat de betreffende merken en imprints al lange tijd bestaan, alsmede uit hun bekendheid en kenmerkend stabiele marktpositie.

Immateriële vaste activa omvatten uitgeefrechten, titels, databanken, rechten op beurzen en overige immateriële vaste activa, en deze zijn gewaardeerd op reële waarde bij verkrijging, waarna geen herwaardering plaatsvindt.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn in de balans opgenomen tegen kostprijs onder aftrek van cumulatieve afschrijvingen. Op grond wordt niet afgeschreven.

Gebouwen in eigendom en gebouwen met een lange huurovereenkomst worden

Waarderingsgrondslagen (vervolg)

afgeschreven over hun geschatte economische levensduur, met een maximum van 50 jaar. Kortlopende leasecontracten worden afgeschreven over de duur van het contract. Machines, inventaris en computerapparatuur worden lineair afgeschreven tegen 5%–33% per jaar.

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa met een duurzaam karakter, waaronder belangen in joint ventures en belangen in niet-geconsolideerde deelnemingen, worden gewaardeerd op bruto- respectievelijk nettovermogenswaarde. Overige financiële vaste activa worden gewaardeerd op kostprijs, onder aftrek, waar nodig, van een voorziening voor duurzame waardevermindering. Kortetermijnbeleggingen worden gewaardeerd op kostprijs of lagere marktwaarde.

Voorraden en pre-publicatiekosten

Voorraden en pre-publicatiekosten worden gewaardeerd tegen kostprijs, inclusief toerekenbare indirecte kosten, dan wel lagere opbrengstwaarde. De pre-publicatiekosten betreffen de gemaakte kosten uit hoofde van de creatie van content voorafgaande aan publicatie, en worden stelselmatig over de geschatte

economische levensduur van de onderliggende publicaties ten laste van winst-en-verliesrekening gebracht, in het algemeen met een maximum van 5 jaar.

Financiële leases

Activa verkregen onder leaseovereenkomsten waarbij rechten en verplichtingen zijn aangegaan die overeenkomen met de rechten en verplichtingen van in eigendom verkregen activa, zijn opgenomen onder materiële vaste activa. De bijbehorende verplichtingen tot betaling van huur zijn, onder aftrek van rente, in de balans opgenomen als financiële-leaseverplichtingen. De activa worden lineair afgeschreven over de huurperiode of de kortere economische levensduur van het actief. Het rentebestanddeel van de huurtermijnen wordt gespreid over de looptijd van het contract, zodanig dat een constante last ontstaat.

Operationele leases

Huurverplichtingen voortvloeiende uit operationele-leaseovereenkomsten worden lineair over de periode van de overeenkomst ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Financiële instrumenten

Betalingen en ontvangsten uit hoofde van rentedekkingstransacties worden

verwerkt op basis van de looptijd van de rentedekkingstransacties en verantwoord onder renteinkomsten/-lasten in de winst-en-verliesrekening. Winsten en verliezen op dekkingstransacties, anders dan uit hoofde van leningen in lokale valuta ter financiering van acquisities, worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening, bij afloop van de transacties waarop zij betrekking hebben. Winsten en verliezen uit hoofde van leningen in lokale valuta ter financiering van acquisities worden verantwoord in het eigen vermogen. Winsten en verliezen wegens het beëindigen van de dekkingstransactie door het wegvallen van het onderliggende risico, worden direct in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Valutaswapcontracten worden gewaardeerd tegen de wisselkoers per balansdatum en de winsten en verliezen worden verantwoord onder vlottende activa respectievelijk passiva. De te betalen en te ontvangen rente uit hoofde van de swaptransacties wordt evenredig verwerkt over de looptijd van de contracten.

Kosten bij uitgifte van schuld papier worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht naar rato van de looptijd van de onderliggende lening.

Gecombineerde winst-en-verliesrekening

jaar 2002

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Omzet					
Totaal inclusief aandeel omzet joint ventures		5.094	4.627	8.099	7.449
Af: aandeel omzet joint ventures		(74)	(67)	(117)	(107)
		5.020	4.560	7.982	7.342
Bestaande activiteiten exclusief acquisities	1	5.001	4.560	7.952	7.342
Acquisities		19	-	30	-
Kosten van de omzet	2	(1.794)	(1.611)	(2.852)	(2.594)
Brutowinst		3.226	2.949	5.130	4.748
Bedrijfskosten	2	(2.736)	(2.570)	(4.351)	(4.138)
Voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten		(2.113)	(1.974)	(3.361)	(3.178)
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa		(524)	(498)	(833)	(802)
Bijzondere baten en lasten	6	(99)	(98)	(157)	(158)
Bedrijfsresultaat (exclusief joint ventures)					
Bestaande activiteiten exclusief acquisities		490	379	779	610
Acquisities		504	379	801	610
Aandeel bedrijfsresultaat joint ventures		(14)	-	(22)	-
		17	12	27	20
Bedrijfsresultaat inclusief joint ventures					
	1, 5	507	391	806	630
Niet in het bedrijfsresultaat opgenomen bijzondere baten en lasten					
Nettoresultaat op verkoop van activiteiten en financiële vaste activa	6	(12)	26	(19)	41
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor rente					
Rente	7	495	417	787	671
		(206)	(142)	(327)	(229)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting					
Belasting op winst uit gewone bedrijfsuitoefening	8	289	275	460	442
		(107)	(148)	(171)	(238)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting					
Minderheidsbelang		182	127	289	204
		(1)	(1)	(1)	(2)
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen					
Dividend op gewone aandelen betaald en voorgesteld	26 9	181	126	288	202
		(282)	(269)	(448)	(432)
Onttrokken aan gecombineerde reserves					
		(101)	(143)	(160)	(230)

Gewone cijfers

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Gewoon bedrijfsresultaat	1, 10	1.133	990	1.801	1.594
Gewoon resultaat voor belasting	10	927	848	1.474	1.365
Gewoon nettoresultaat toekomend aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	10	682	624	1.084	1.005

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten. Deze worden toegepast als additionele prestatie maatstaven en een aansluiting met de gerapporteerde cijfers is in noot 10 van de gecombineerde jaarrekening opgenomen. De definitie van gewone cijfers is niet van toepassing op de posten 'winst uit gewone bedrijfsuitoefening'.

Gecombineerd kasstroomoverzicht

jaar 2002

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Nettokasinstroom uit bedrijfsactiviteiten voor bijzondere baten en lasten	11	1.154	1.163	1.835	1.873
Nettobetalingen in verband met bijzondere baten en lasten ten laste gebracht van het bedrijfsresultaat	6	(119)	(97)	(190)	(156)
Nettokasinstroom uit bedrijfsactiviteiten		1.035	1.066	1.645	1.717
Dividend ontvangen van joint ventures	15	13	12	21	19
Rente en soortgelijke ontvangsten		25	113	40	181
Rente en soortgelijke betalingen		(230)	(227)	(366)	(365)
Financiële ontvangsten en betalingen		(205)	(114)	(326)	(184)
Belasting voor bijzondere baten en lasten		(154)	(178)	(245)	(287)
Bijzondere baten en lasten		20	141	32	227
Belasting		(134)	(37)	(213)	(60)
Aankoop materiële vaste activa		(163)	(175)	(259)	(282)
Aankoop financiële vaste activa		(9)	(59)	(14)	(95)
Opbrengst uit verkoop van materiële vaste activa		6	6	9	10
Bijzondere opbrengst uit de verkoop van financiële vaste activa	6	118	-	188	-
Netto-investering in materiële en financiële vaste activa		(48)	(228)	(76)	(367)
Acquisities	11	(184)	(2.236)	(293)	(3.599)
Bijzondere netto(kosten)/opbrengsten uit verkoop van activiteiten	6	(12)	96	(19)	154
Acquisities en desinvesteringen		(196)	(2.140)	(312)	(3.445)
Dividenden uitgekeerd aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen		(273)	(255)	(434)	(411)
Kasstroom voor wijzigingen in kortetermijnbeleggingen en financiering		192	(1.696)	305	(2.731)
(Toename)/afname kortetermijnbeleggingen	11	(55)	1.169	(88)	1.882
Financiering	11	(65)	537	(103)	865
Toename kas- en banksaldi	11	72	10	114	16

Kortetermijnbeleggingen betreffen deposito's met een looptijd korter dan een jaar voorzover niet opeisbaar binnen 24 uur, beleggingen in commercial paper en rentedragende effecten die zonder significante kosten op korte termijn kunnen worden omgezet in liquide middelen.

Gewone cijfers

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	10	1.010	1.006	1.606	1.620
Gewone kasconversie		89%	102%	89%	102%

De gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten is de voornaamste prestatie maatstaf voor de bedrijven van Reed Elsevier en wordt aangesloten op de gerapporteerde cijfers in noot 10 van de gecombineerde jaarrekening. De gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten is inclusief dividenden ontvangen van joint ventures, aankoop van materiële vaste activa en opbrengst uit verkopen van materiële vaste activa, maar voor betalingen en ontvangsten in verband met bijzondere baten en lasten. De gewone kasconversie is de gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten in procenten van het gewoon bedrijfsresultaat.

Gecombineerde balans

per 31 december 2002

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Vaste activa					
Goodwill en immateriële vaste activa	13	5.814	6.723	8.895	11.026
Materiële vaste activa	14	484	489	741	802
Financiële vaste activa:	15	140	241	214	395
Joint ventures:					
Aandeel in activa		132	121	202	198
Aandeel in passiva		(70)	(55)	(107)	(90)
Aandeel in netto-activa		62	66	95	108
Overige financiële vaste activa		78	175	119	287
		6.438	7.453	9.850	12.223
Vlottende activa					
Vorraden en pre-publicatiekosten	16	500	488	765	801
Vorderingen met een looptijd korter dan een jaar	17	923	999	1.412	1.638
Vorderingen met een looptijd langer dan een jaar	18	321	463	491	759
Liquide middelen	19	570	435	872	713
		2.314	2.385	3.540	3.911
Schulden met een looptijd korter dan een jaar	20	(3.629)	(4.134)	(5.552)	(6.780)
Nettowerkkapitaal		(1.315)	(1.749)	(2.012)	(2.869)
Activa minus schulden met een looptijd korter dan een jaar		5.123	5.704	7.838	9.354
Schulden met een looptijd langer dan een jaar	21	(2.270)	(2.502)	(3.473)	(4.103)
Vorzieningen	24	(187)	(280)	(286)	(459)
Minderheidsbelang		(7)	(5)	(11)	(8)
Netto-activa		2.659	2.917	4.068	4.784
Eigen vermogen					
Gecombineerd aandelenkapitaal		187	184	286	302
Gecombineerde agioreserve		1.708	1.629	2.613	2.672
Gecombineerde reserves		764	1.104	1.169	1.810
Gecombineerd eigen vermogen	26	2.659	2.917	4.068	4.784

Goedgekeurd door de bestuursorganen van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV op 19 februari 2003.

Gecombineerd overzicht van opbrengsten en verliezen

jaar 2002

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	181	126	288	202
Omrekenverschillen	(187)	(3)	(604)	83
Totaal van opbrengsten en verliezen	(6)	123	(316)	285

Aansluiting gecombineerd eigen vermogen

jaar 2002

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	181	126	288	202
Dividend op aandelen, betaald en voorgesteld	(282)	(269)	(448)	(432)
Uitgifte aandelen, onder aftrek van kosten	30	22	48	35
Omrekenverschillen	(187)	(3)	(604)	83
Netto-afname gecombineerd eigen vermogen	(258)	(124)	(716)	(112)
Gecombineerd eigen vermogen per 1 januari	2.917	3.041	4.784	4.896
Gecombineerd eigen vermogen per 31 december	2.659	2.917	4.068	4.784

1 Informatie per divisie

	Omzet		Bedrijfsresultaat		Gewoon bedrijfsresultaat		Geïnvesteed vermogen	
	2002 £mln	2001 £mln	2002 £mln	2001 £mln	2002 £mln	2001 £mln	2002 £mln	2001 £mln
Divisies								
Wetenschap & Medisch	1.295	1.024	294	210	429	344	1.372	1.506
Juridisch	1.349	1.330	61	59	287	267	2.197	2.512
Educatie	993	579	102	95	183	132	1.756	1.921
Vakinformatie	1.383	1.627	50	27	234	247	839	1.075
Totaal	5.020	4.560	507	391	1.133	990	6.164	7.014
Geografische oorsprong								
Noord-Amerika	3.158	2.695	142	47	616	482	5.190	6.021
Verenigd Koninkrijk	782	795	129	154	190	207	500	553
Nederland	419	416	153	129	169	163	(22)	(53)
Rest van Europa	456	445	55	51	119	108	475	460
Rest van de wereld	205	209	28	10	39	30	21	33
Totaal	5.020	4.560	507	391	1.133	990	6.164	7.014

	Omzet		Bedrijfsresultaat		Gewoon bedrijfsresultaat		Geïnvesteed vermogen	
	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Divisies								
Wetenschap & Medisch	2.059	1.649	467	338	682	554	2.099	2.470
Juridisch	2.145	2.141	97	95	456	430	3.361	4.120
Educatie	1.579	932	162	153	291	212	2.687	3.150
Vakinformatie	2.199	2.620	80	44	372	398	1.284	1.763
Totaal	7.982	7.342	806	630	1.801	1.594	9.431	11.503
Geografische oorsprong								
Noord-Amerika	5.021	4.339	226	76	979	776	7.941	9.874
Verenigd Koninkrijk	1.243	1.280	205	248	302	333	765	907
Nederland	666	670	243	208	269	262	(34)	(87)
Rest van Europa	725	716	87	82	189	174	727	754
Rest van de wereld	327	337	45	16	62	49	32	55
Totaal	7.982	7.342	806	630	1.801	1.594	9.431	11.503

Het gewoon bedrijfsresultaat wordt gepresenteerd als een additionele prestatie maatstaf en is inclusief het aandeel in het bedrijfsresultaat van joint ventures, maar voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten.

De omzetspecificatie is exclusief het aandeel in de omzet van joint ventures van £74mln/€117mln (2001: £67mln/€107mln), waarvan £17mln/€27mln (2001: £17mln/€27mln) betrekking heeft op de divisie Juridisch, voornamelijk Giuffrè, en £57mln/€90mln (2001: £50mln/€80mln) op de divisie Vakinformatie, hoofdzakelijk joint ventures op het gebied van beurzen.

Het aandeel in het bedrijfsresultaat van joint ventures van £17mln/€27mln (2001: £12mln/€20mln) betreft £5mln/€8mln (2001: £3mln/€5mln) voor de divisie Juridisch en £12mln/€19mln (2001: £9mln/€15mln) voor de divisie Vakinformatie.

1 Informatie per divisie (vervolg)

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Omzet naar geografische bestemming				
Noord-Amerika	3.209	2.765	5.102	4.452
Verenigd Koninkrijk	551	557	876	897
Nederland	209	224	332	361
Rest van Europa	638	587	1.014	945
Rest van de wereld	413	427	658	687
Totaal	5.020	4.560	7.982	7.342

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Aansluiting tussen geïnvesteerd vermogen en gecombineerd eigen vermogen				
Geïnvesteerd vermogen	6.164	7.014	9.431	11.503
Belastingen	(528)	(634)	(809)	(1.041)
Dividenden en netto verschuldigde rente	(238)	(229)	(363)	(374)
Nettoschulden	(2.732)	(3.229)	(4.180)	(5.296)
Minderheidsbelangen	(7)	(5)	(11)	(8)
Gecombineerd eigen vermogen	2.659	2.917	4.068	4.784

	Afschrijving op materiële vaste activa		Afschrijving op goodwill en immateriële vaste activa		Investering in kapitaalgoederen	
	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Divisies						
Wetenschap & Medisch	27	23	101	106	36	35
Juridisch	62	62	197	191	84	89
Educatie	13	7	71	35	20	14
Vakinformatie	34	40	158	169	39	40
Totaal	136	132	527	501	179	178

	Afschrijving op materiële vaste activa		Afschrijving op goodwill en immateriële vaste activa		Investering in kapitaalgoederen	
	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Divisies						
Wetenschap & Medisch	43	37	161	171	57	56
Juridisch	99	100	313	308	134	143
Educatie	21	11	113	56	32	23
Vakinformatie	53	65	251	272	62	65
Totaal	216	213	838	807	285	287

2 Kosten van de omzet en bedrijfskosten

	2002				2001			
	Exclusief afschrijving goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten €mln	Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa €mln	Bijzondere baten en lasten €mln	Totaal €mln	Exclusief afschrijving goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten €mln	Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa €mln	Bijzondere baten en lasten €mln	Totaal €mln
Kosten van de omzet								
Bestaande activiteiten	1.786	-	-	1.786	1.611	-	-	1.611
Acquisities	8	-	-	8	-	-	-	-
Totaal	1.794	-	-	1.794	1.611	-	-	1.611
Distributie- en verkoopkosten								
Bestaande activiteiten	1.115	-	-	1.115	1.028	-	-	1.028
Acquisities	2	-	-	2	-	-	-	-
	1.117	-	-	1.117	1.028	-	-	1.028
Beheerskosten								
Bestaande activiteiten	992	507	97	1.596	946	498	98	1.542
Acquisities	4	17	2	23	-	-	-	-
	996	524	99	1.619	946	498	98	1.542
Bedrijfskosten								
Bestaande activiteiten	2.107	507	97	2.711	1.974	498	98	2.570
Acquisities	6	17	2	25	-	-	-	-
Totaal	2.113	524	99	2.736	1.974	498	98	2.570

	2002				2001			
	Exclusief afschrijving goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten €mln	Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa €mln	Bijzondere baten en lasten €mln	Totaal €mln	Exclusief afschrijving goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten €mln	Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa €mln	Bijzondere baten en lasten €mln	Totaal €mln
Kosten van de omzet								
Bestaande activiteiten	2.839	-	-	2.839	2.594	-	-	2.594
Acquisities	13	-	-	13	-	-	-	-
Totaal	2.852	-	-	2.852	2.594	-	-	2.594
Distributie- en verkoopkosten								
Bestaande activiteiten	1.773	-	-	1.773	1.655	-	-	1.655
Acquisities	3	-	-	3	-	-	-	-
	1.776	-	-	1.776	1.655	-	-	1.655
Beheerskosten								
Bestaande activiteiten	1.579	806	154	2.539	1.523	802	158	2.483
Acquisities	6	27	3	36	-	-	-	-
	1.585	833	157	2.575	1.523	802	158	2.483
Bedrijfskosten								
Bestaande activiteiten	3.352	806	154	4.312	3.178	802	158	4.138
Acquisities	9	27	3	39	-	-	-	-
Totaal	3.361	833	157	4.351	3.178	802	158	4.138

3 Personeel

Aantal werknemers	Per 31 december		Jaargemiddelde	
	2002	2001	2002	2001
Divisies				
Wetenschap & Medisch	6.400	6.200	6.400	5.200
Juridisch	13.300	13.300	13.300	12.700
Educatie	5.600	5.600	5.800	3.400
Vakinformatie	10.800	11.900	11.300	13.300
Totaal	36.100	37.000	36.800	34.600
Geografische locatie				
Noord-Amerika	20.700	21.400	21.300	18.900
Verenigd Koninkrijk	6.000	6.200	6.100	6.100
Nederland	2.800	2.900	2.800	3.000
Rest van Europa	3.800	3.800	3.800	3.700
Rest van de wereld	2.800	2.700	2.800	2.900
Totaal	36.100	37.000	36.800	34.600

4 Pensioenregelingen

Er zijn wereldwijd diverse pensioenregelingen. Bij de belangrijkste regelingen is de hoogte van de pensioenaanspraken reglementair vastgelegd ('defined benefit') en zijn de betreffende activa ondergebracht in aparte fondsen. De twee belangrijkste pensioenregelingen, waarin de meerderheid van de werknemers is opgenomen, hebben betrekking op het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten. De Engelse pensioenregeling is op 5 april 2000 voor het laatst gewaardeerd door Watson Wyatt Partners. Deze pensioenregeling wordt formeel om de 3 jaar gewaardeerd en de volgende waardering vindt plaats op 5 april 2003. De Amerikaanse pensioenregeling wordt jaarlijks gewaardeerd, en is op 1 januari 2002 door Towers Perrin voor het laatst gewaardeerd.

De uitgangspunten bij de waardering van de Engelse pensioenregeling zijn als volgt:

Actuariële methode	'Projected unit' methode
Rendement op beleggingen op jaarbasis	6,6%
Jaarlijkse stijging van de pensioengrondslag	5,0%
Jaarlijkse stijging van huidige en toekomstige pensioenuitkeringen	3,0%

De uitgangspunten bij de waardering van de Amerikaanse pensioenregeling waren een beleggingsrendement van 8%, een groei van de pensioengrondslag met 4,5% en een toename van huidige en toekomstige pensioenuitkeringen met 3%.

Per de datum van de laatste waardering bedroeg de actuariële berekende waarde van de activa respectievelijk 121% en 103% van de opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers van de belangrijkste Engelse en Amerikaanse regelingen. De berekende actuariële overwaarde wordt toegerekend over de gemiddelde resterende arbeidsperiode van de huidige actieve leden.

De marktwaarde van de activa van de regelingen, uitgezonderd de activa uit hoofde van excedentregelingen, bedroeg per de datum van de laatste waardering €1.723mln/€2.826mln en €216mln/€330mln voor respectievelijk de Engelse en Amerikaanse regelingen.

Ten behoeve van de jaarrekening zijn de overige (af)gefinancierde regelingen, waaronder de Nederlandse regeling, door onafhankelijke actuarissen beoordeeld, waarbij gebruik is gemaakt van methoden die rekening houden met toekomstige pensioenlasten ('prospective benefit methods'). De belangrijkste actuariële uitgangspunten van deze overige regelingen veronderstellen dat op lange termijn de opbrengst van de activa marginaal groter is dan de jaarlijkse toename van de pensioengrondslag en van ingegane en toekomstige pensioenen. De actuariële waarde van de bij de regelingen behorende activa is ongeveer gelijk aan de opgebouwde pensioenaanspraken van de deelnemers, waarbij rekening is gehouden met verwachtingen t.a.v. toekomstige verhogingen van pensioengrondslagen en ingegane pensioenen. De onderliggende waarde van de activa van het Nederlandse Pensioenfonds per 31 december 2002 was voldoende om 109% van de actuariële waarde van per die datum voor de deelnemers van het fonds opgebouwde pensioenaanspraken te dekken.

De niet-(af)gefinancierde pensioenverplichtingen zijn vastgesteld door actuarissen en opgenomen onder schulden. Per 31 december 2002 bedroegen deze verplichtingen €52mln/€80mln (2001: €49mln/€80mln).

De nettopensioenlast bedroeg €59mln/€94mln (2001: €39mln/€63mln). Gedurende het jaar is €47mln/€75mln (2001: €39mln/€63mln) aan pensioenpremies afgedragen. Op basis van SSAP24 bestaat de nettolast voor de belangrijkste Engelse regeling uit de reguliere pensioenlast van €27mln/€43mln (2001: €24mln/€39mln), gecorrigeerd met het voordeel uit hoofde van de actuariële overwaarde voor een bedrag van €24mln/€38mln (2001: €24mln/€39mln). Op advies van de actuaaris van de pensioenregeling ten tijde van de laatste officiële waardering in 2000, en in overeenstemming met hetgeen is afgesproken met de beheerders van het pensioenfonds, zijn de werkgevers voor wat betreft de Engelse regeling momenteel vrijgesteld van een pensioenbijdrage.

Een bedrag van €125mln/€191mln (2001: €128mln/€210mln) is als vooruitbetaald opgenomen onder vorderingen met een looptijd langer dan een jaar, inzake het cumulatieve voordeel uit de belangrijkste Engelse pensioenregeling, dat uit hoofde van de actuariële overwaarde sinds 1988, na aftrek van pensioenpremies, ten gunste van de winst-en-verliesrekening is gebracht.

4 Pensioenregelingen (vervolg)

Pensioenlasten worden verwerkt in overeenstemming met de Engelse waarderingsgrondslag SSAP24. De nieuwe Engelse rapporteringstandaard FRS17: 'Retirement Benefits', van toepassing vanaf het boekjaar 2005, introduceert nieuwe waarderingsgrondslagen voor pensioenregelingen. Onder FRS17 dient in de tussenvallende periode ook aanvullende informatie in de toelichting te worden opgenomen. Deze toelichting dient de verschillen, tussen de methoden zoals bepaald in de standaard en die welke zijn gebruikt door de actuïssen bij het bepalen van de stortingsverplichtingen, uiteen te zetten.

De veronderstelde rendementen op beleggingen, de reële waarde van deze beleggingen en de contante waarde van de pensioenverplichtingen op basis van de door FRS17 voorgeschreven methoden en presentatie, zijn als volgt:

	Verondersteld rendement op beleggingen	Belangrijkste Engelse regeling		Verondersteld rendement op beleggingen	Alle pensioenregelingen	
		£mln	€mln		£mln	€mln
2002						
Aandelen	9,0%	825	1.262	9,0%	1.068	1.634
Obligaties	4,5%	487	745	4,9%	670	1.025
Overige beleggingen	3,8%	45	69	3,8%	53	81
Totale marktwaarde van de beleggingen		1.357	2.076		1.791	2.740
Contante waarde van de toekomstige verplichtingen		(1.305)	(1.996)		(1.928)	(2.950)
Netto-overschot/(tekort)		52	80		(137)	(210)
Gerelateerde belastinglatentie		(16)	(25)		50	77
Nettopensioenactief/(passief)		36	55		(87)	(133)

	Verondersteld rendement op beleggingen	Belangrijkste Engelse regeling		Verondersteld rendement op beleggingen	Alle pensioenregelingen	
		£mln	€mln		£mln	€mln
2001						
Aandelen	7,2%	991	1.625	7,7%	1.267	2.078
Obligaties	5,0%	502	823	5,5%	721	1.182
Overige beleggingen	4,0%	73	120	4,0%	81	133
Totale marktwaarde van de beleggingen		1.566	2.568		2.069	3.393
Contante waarde van de toekomstige verplichtingen		(1.316)	(2.158)		(1.872)	(3.070)
Netto-overschot		250	410		197	323
Gerelateerde belastinglatentie		(75)	(123)		(57)	(93)
Nettopensioenactief		175	287		140	230

Per 31 december 2002 betrof het gecumuleerde netto-tekort onder FRS17, £66mln/€101mln (2001: netto-overschot £263mln/€410mln) met betrekking tot de (af)gefinancierde ('defined benefit') regelingen en verplichtingen van £71mln/€109mln (2001: £66mln/€108mln) gerelateerd aan niet-(af)gefinancierde regelingen, waarvan volgens SSAP24 £52mln/€80mln (2001: £49mln/€80mln) is opgenomen onder kortlopende schulden.

De mutatie in het netto-overschot/(tekort) gedurende het jaar was als volgt:

	Belangrijkste Engelse regeling		Alle pensioenregelingen	
	£mln	€mln	£mln	€mln
Netto-overschot pensioenregelingen aan het begin van het jaar	250	410	197	323
Verloop gedurende het jaar:				
Totale operationele last	(34)	(54)	(75)	(119)
Bijdragen	-	-	22	35
Overig financieel resultaat	25	40	30	48
Actuariel verlies	(189)	(301)	(322)	(512)
Valuta-omrekenverschillen	-	(15)	11	15
Netto-overschot/(tekort) pensioenregelingen aan het eind van het jaar	52	80	(137)	(210)

4 Pensioenregelingen (vervolg)

De voornaamste uitgangspunten bij de waardering van de pensioenverplichtingen onder FRS17 zijn als volgt:

	Belangrijkste Engelse regeling		Alle pensioenregelingen	
	2002	2001	2002	2001
Inflatie	2,3%	2,5%	2,5%	2,5%
Procentuele stijging van salarissen	4,3%	4,5%	4,2%	4,4%
Procentuele stijging van ingegane pensioenen	2,3%	2,5%	2,5%	2,5%
Disconteringsvoet	5,7%	5,5%	5,9%	5,9%

De gecombineerde winstreserves waren £764mln/€1.169mln (2001: £1.104mln/€1.810mln) per 31 december 2002, en zouden £623mln/€953mln (2001: £1.154mln/€1.892mln) hebben bedragen bij toepassing van de FRS17 waarderingsgrondslagen in de boekjaren 2002 en 2001.

De bedrijfslast, het bedrag geboekt ten gunste van het financieel resultaat en het bedrag verantwoord in het overzicht opbrengsten en verliezen in het boekjaar van 2002, gebaseerd op de methoden en presentatie onder FRS17 zijn als volgt:

	Belangrijkste Engelse regeling		Alle pensioenregelingen	
	£mln	€mln	£mln	€mln
Ten laste van bedrijfsresultaat				
Pensioenlasten	(34)	(54)	(75)	(119)
Backservice kosten	-	-	-	-
Totaal bedrijfslast	(34)	(54)	(75)	(119)
Ten gunste van overige financieel resultaat				
Verwacht rendement op pensioenbeleggingen	97	154	137	218
Oprenten pensioenaanspraken	(72)	(114)	(107)	(170)
Nettorendement	25	40	30	48
Bedragen verantwoord in het overzicht van opbrengsten en verplichtingen:				
Gerealiseerd rendement minus verwacht rendement op pensioenbeleggingen	(254)	(404)	(352)	(560)
Sterfte- en overige actuariële resultaten inzake pensioenregelingen	(21)	(33)	(13)	(21)
Veranderingen in de uitgangspunten bij het bepalen van de waarde van de pensioenaanspraken	86	136	43	69
Actuariële verlies	(189)	(301)	(322)	(512)

Het verschil tussen het verwachte en het gerealiseerde rendement op pensioenbeleggingen is 19% en 20% voor de respectievelijk de belangrijkste Engelse regeling en alle pensioenregelingen gezamenlijk.

De verwachte actuariële verliezen zijn 2% en 1% van de contante waarde van de pensioenaanspraken van respectievelijk de belangrijkste Engelse regeling en alle pensioenregelingen gezamenlijk.

Het totale actuariële verlies dat bij toepassing van FRS17 zou zijn verantwoord in het overzicht van opbrengsten en verliezen is 14% en 17% van de contante waarde van de totale pensioenaanspraken van respectievelijk de belangrijkste Engelse regeling en alle pensioenaanspraken gezamenlijk.

5 Bedrijfsresultaat

Bedrijfsresultaat is na aftrek van:

	noot	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Huur van machines en gebouwen		12	7	19	11
Huur van overige bedrijfsmiddelen		87	87	138	140
Afschrijving van materiële vaste activa (inclusief £6mln/€10mln (2001: £4mln/€6mln) inzake activa met betrekking tot financiële leases)		136	132	216	213
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa		524	498	833	802
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa van joint ventures		3	3	5	4
Totale afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa		527	501	838	806
Personeelskosten:					
Lonen en salarissen		1.277	1.207	2.030	1.943
Sociale lasten		127	119	202	192
Pensioenen	4	59	39	94	63
Totale personeelskosten		1.463	1.365	2.326	2.198
Vergoeding accountants					
Voor accountantscontrole werkzaamheden		2.3	2.5	3.7	4.0
Voor niet-accountantscontrole werkzaamheden		3.6	3.4	5.7	5.5

De vergoeding aan accountants inzake niet-accountantscontrole werkzaamheden bestaat uit £0,7mln/€1,1mln (2001: £1,3mln/€2,1mln) voor accountantscontrole-gerelateerde werkzaamheden, £1,4mln/€2,2mln (2001: £1,4mln/€2,3mln) voor 'due diligence'- en overige werkzaamheden met betrekking tot overnames, £0,7mln/€1,1mln (2001: £0,6mln/€1,0mln) voor belasting-'compliance'- en advieswerkzaamheden en £0,8mln/€1,3mln (2001: £0,1mln/€0,1mln) voor overige dienstverlening. De vergoeding aan accountants inzake niet controle gerelateerde dienstverlening is inclusief een vergoeding van £0,7mln/€1,1mln (2001: £1,0mln/€1,6mln) betaald aan Deloitte & Touche in het Verenigd Koninkrijk.

Voor informatie over de beloning en emolumenten, aandelenopties, lange termijn beloningsschema's, pensioenpremies en -aanspraken van bestuurders en commissarissen wordt verwezen naar het beloningsverslag op de pagina's 16 tot en met 23.

6 Bijzondere baten en lasten

	noot	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Reorganisatiekosten	(i)	(42)	(35)	(67)	(56)
Kosten uit hoofde van acquisities	(ii)	(57)	(63)	(90)	(102)
Ten laste van het bedrijfsresultaat		(99)	(98)	(157)	(158)
Netto(verlies)/winst op verkoop van bedrijfsactiviteiten en financiële vaste activa	(iii)	(12)	26	(19)	41
Bijzonder resultaat voor belasting		(111)	(72)	(176)	(117)
Nettobelastingbate	(iv)	122	81	194	130
Totale bijzondere bate		11	9	18	13

- (i) Reorganisatiekosten hebben betrekking op afvloeiingskosten van personeel, inclusief reductie van 1.500 arbeidsplaatsen bij de divisies Juridisch en Vakinformatie.
- (ii) Kosten uit hoofde van acquisities zijn inclusief afvloeiingskosten van het personeel en kosten voor afstoting van gebouwen uit hoofde van de integratie en rationalisatie van Harcourt en andere recente acquisities.
- (iii) Het nettoverlies op verkoop van bedrijfsactiviteiten en financiële vaste activa heeft betrekking op de verkoop en het sluiten van activiteiten van de divisie Vakinformatie, deels gecompenseerd voor nettoboekwinsten op de verkoop van financiële vaste activa bestaande uit een winst van £21mln/€33mln op de verkoop van deelnemingen geacquireerd als onderdeel van Harcourt General Inc., minus een verlies van £17mln/€27mln op de verkoop van andere financiële vaste activa.
- (iv) De nettobelastingbate in 2002 ziet met name op desinvesteringen gerealiseerd in voorgaande boekjaren.

Kasstroom uit bijzondere baten en lasten betrof:

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Reorganisatiekosten	(56)	(41)	(89)	(66)
Kosten uit hoofde van acquisities	(63)	(51)	(101)	(82)
Overige	-	(5)	-	(8)
Kasstroom uit bijzondere bedrijfsactiviteiten	(119)	(97)	(190)	(156)
Netto-opbrengsten uit verkoop van bedrijfsactiviteiten en financiële vaste activa	106	96	169	154
Kasuitstroom uit bijzondere baten en lasten voor belasting	(13)	(1)	(21)	(2)
Kasinstroom uit belastingen uithoofde van bijzondere baten en lasten	20	141	32	227
Totale kasinstroom uit bijzondere baten en lasten	7	140	11	225

7 Rente

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Te ontvangen rente en soortgelijke inkomsten	24	107	38	172
Te betalen rente en soortgelijke lasten:				
Promessen en bankschulden	(76)	(102)	(120)	(164)
Overige leningen	(152)	(90)	(242)	(145)
Overige rente en vergelijkbare lasten	(2)	(57)	(3)	(92)
Totaal	(206)	(142)	(327)	(229)
Rentedekking (factor)	5.5	7.0	5.5	7.0

De rentedekking wordt berekend als het aantal keer dat het gewoon bedrijfsresultaat groter is dan de rente.

8 Belasting op winst uit gewone bedrijfsuitoefening

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Actuele belastinglast				
Verenigd Koninkrijk	(6)	62	(10)	100
Nederland	62	79	99	127
Rest van de wereld	(14)	81	(22)	130
Totale actuele belastinglast	42	222	67	357
Latente belasting				
Tijdelijke verschillen	58	25	92	40
Verandering in de waardering actieve latenties	-	(104)	-	(167)
Subtotaal	100	143	159	230
Aandeel belastingen over resultaat joint ventures	7	5	12	8
Totaal	107	148	171	238

De actuele belastingdruk voor het jaar ten opzichte van de winst voor belasting is verhoogd vanwege fiscaal niet-aftrekbare afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en verlaagd door bijzondere belastingvoordelen op desinvesteringen in het voorgaande jaar.

De nominale actuele belastingdruk op basis van gemiddelde belastingtarieven (gewogen in relatie tot verantwoorde resultaten) kan als volgt tot de effectieve belastingdruk worden herleid:

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	289	275	460	442
Belasting tegen gemiddelde standaardtarieven	79	62	126	100
Netto-effect van afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	109	119	173	192
Desinvesteringen in het voorgaande jaar	(100)	-	(159)	-
Permanente verschillen en overige	12	66	19	106
Mutatie tijdelijke verschillen	(58)	(25)	(92)	(41)
Actuele belastinglast	42	222	67	357

9 Betaald en voorgesteld dividend

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Reed Elsevier PLC	143	132	227	211
Reed Elsevier NV	139	137	221	221
Totaal	282	269	448	432

Dividend betreft het totaaldividend van Reed Elsevier PLC van 11,2p per gewoon aandeel (2001: 10,5p) en het totaaldividend van Reed Elsevier NV van €0,30 (2001: €0,30) per gewoon aandeel.

Dividend dat door Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV aan aandeelhouders wordt betaald is bruto gelijk na bijtelling van de 'UK tax credit' van 10% ontvangen door bepaalde aandeelhouders van Reed Elsevier PLC.

10 Gewone cijfers/'adjusted figures'

Gewone resultaat- en kasstroomcijfers worden door de bedrijven van Reed Elsevier toegepast als additionele prestatie maatstaven. De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten en worden als volgt herleid:

	2002 Emln	2001 Emln	2002 €mln	2001 €mln
Bedrijfsresultaat inclusief joint ventures	507	391	806	630
Aanpassingen/'adjustments':				
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	527	501	838	806
Reorganisatiekosten	42	35	67	56
Kosten uit hoofde van acquisities	57	63	90	102
Gewoon bedrijfsresultaat	1.133	990	1.801	1.594
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	289	275	460	442
Aanpassingen/'adjustments':				
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	527	501	838	806
Reorganisatiekosten	42	35	67	56
Kosten uit hoofde van acquisities	57	63	90	102
Nettoresultaat op verkoop van bedrijfsactiviteiten en financiële vaste activa	12	(26)	19	(41)
Gewoon resultaat voor belasting	927	848	1.474	1.365
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders houdstermaatschappijen	181	126	288	202
Aanpassingen/'adjustments':				
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	512	507	814	816
Reorganisatiekosten	32	3	51	5
Kosten uit hoofde van acquisities	43	33	68	54
Nettoresultaat op verkoop van activiteiten en financiële vaste activa	(86)	(45)	(137)	(72)
Gewoon nettoresultaat toekomend aan aandeelhouders houdstermaatschappijen	682	624	1.084	1.005
Nettokasinstroom uit bedrijfsactiviteiten	1.035	1.066	1.645	1.717
Dividenden ontvangen van joint ventures	13	12	21	19
Aankoop van materiële vaste activa	(163)	(175)	(259)	(282)
Opbrengst uit verkoop van materiële vaste activa	6	6	9	10
Ontvangsten in verband met bijzondere baten en lasten ten laste van het bedrijfsresultaat gebracht	119	97	190	156
Gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	1.010	1.006	1.606	1.620

11 Kasstroomoverzicht

Aansluiting tussen bedrijfsresultaat en nettokasinstroom uit bedrijfsactiviteiten

	noot	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Bedrijfsresultaat (exclusief joint ventures)		490	379	779	610
Bijzondere baten en lasten ten laste van het bedrijfsresultaat	6	99	98	157	158
Bedrijfsresultaat voor bijzondere baten en lasten		589	477	936	768
Afschrijvingen van goodwill en immateriële vaste activa		524	498	833	802
Afschrijvingen van materiële vaste activa		136	132	216	213
Posten zonder kasstroomeffect		660	630	1.049	1.015
Toename voorraden en pre-publicatiekosten		(51)	(48)	(81)	(77)
(Toename)/afname vorderingen		(12)	156	(19)	251
Afname kortlopende schulden		(32)	(52)	(50)	(84)
Mutatie werkkapitaal		(95)	56	(150)	90
Nettokasinstroom uit bedrijfsactiviteiten voor bijzondere ontvangsten en uitgaven		1.154	1.163	1.835	1.873
Kasuitstroom uit bijzondere baten en lasten ten laste van bedrijfsresultaat gebracht	6	(119)	(97)	(190)	(156)
Nettokasinstroom uit bedrijfsactiviteiten		1.035	1.066	1.645	1.717

Acquisities

	noot	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Aankoop van bedrijfsactiviteiten	12	(90)	(3.222)	(143)	(5.187)
Netto-opbrengst uit de doorverkoop van Harcourt Higher Education en van de Corporate & Professional Services bedrijven		-	1.185	-	1.908
Betalingen voor zeggenschapswijziging bij Harcourt en overige overgenomen niet-operationele verplichtingen		(76)	(156)	(121)	(251)
Uitgestelde betalingen voor acquisities in voorgaande jaren		(18)	(43)	(29)	(69)
Totaal		(184)	(2.236)	(293)	(3.599)

Financiering

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Nettomutatie in promessen en bankschulden	(74)	(454)	(118)	(731)
Aflossing van overige leningen	(173)	(84)	(275)	(135)
Opname van overige leningen	162	1.069	258	1.721
Aflossing van financiële leases	(10)	(5)	(16)	(8)
	(95)	526	(151)	847
Uitgifte van gewone aandelen	30	11	48	18
Totaal	(65)	537	(103)	865

De opname van overige leningen in 2002 betreft termijn schuld opgenomen door een deelneming van Elsevier Reed Finance BV.

De aflossing van overige leningen in 2002 betreft US\$150mln 'Public notes', die vervielen gedurende het jaar en de terugkoop van 'Public Notes' met een nominale waarde van US\$110mln.

11 Kasstroomoverzicht (vervolg)**Aansluiting nettoschuldenpositie**

	Kas- en banksaldi €mln	Kortetermijn- beleggingen €mln	Rentedragende schulden €mln	2002 €mln	2001 €mln
Nettoschuldenpositie per 1 januari	96	339	(3.664)	(3.229)	(433)
Toename kas- en banksaldi	72	-	-	72	10
Toename/(afname) kortetermijnbeleggingen	-	55	-	55	(1.169)
Afname/(toename) rentedragende schulden	-	-	95	95	(526)
Verandering in nettoschuldenpositie uit kasstroom	72	55	95	222	(1.685)
Leningen aan overgenomen activiteiten	-	-	-	-	(1.042)
Aangegane financiële leases	-	-	(16)	(16)	(3)
Omrekenverschillen	1	7	283	291	(66)
Nettoschuldenpositie per 31 december	169	401	(3.302)	(2.732)	(3.229)

	Kas- en banksaldi €mln	Kortetermijn- beleggingen €mln	Rentedragende schulden €mln	2002 €mln	2001 €mln
Nettoschuldenpositie per 1 januari	157	556	(6.009)	(5.296)	(697)
Toename kas- en banksaldi	114	-	-	114	16
Toename/(afname) kortetermijnbeleggingen	-	88	-	88	(1.882)
Afname/(toename) rentedragende schulden	-	-	151	151	(847)
Verandering in nettoschuldenpositie uit hoofde van kasstromen	114	88	151	353	(2.713)
Leningen van overgenomen bedrijven	-	-	-	-	(1.677)
Aangegane financiële leases	-	-	(25)	(25)	(5)
Omrekenverschillen	(12)	(31)	831	788	(204)
Nettoschuldenpositie per 31 december	259	613	(5.052)	(4.180)	(5.296)

De nettoschuldenpositie betreft kas- en banksaldi, kortetermijnbeleggingen, leningen, financiële leases, promessen en bank- en overige leningen en wordt verder gespecificeerd in de noten 19 tot en met 22.

12 Acquisities

Gedurende het jaar is een aantal acquisities gedaan met een totale overnamesom van £99mln/€157mln, onder aftrek van £4mln/€6mln aan geacquireerde kasmiddelen. De meest belangrijke acquisities waren MBO Verlag and Quicklaw Inc., in de Juridische divisie.

De netto-activa van de geacquireerde bedrijven zijn opgenomen tegen reële waarde. De reële waarden van de betaalde overnamesom en de geacquireerde activa en passiva, zijn als volgt:

	Boekwaarde bij acquisitie £mln	Aanpassingen £mln	Reële waarde £mln
Goodwill	-	37	37
Immateriële vaste activa	-	64	64
Materiële vaste activa	2	-	2
Vlottende activa	22	(13)	9
Kortlopende schulden	(12)	(1)	(13)
Geacquireerde netto-activa	12	87	99
Overnamesom (rekening houdend met £4mln aan geacquireerde kasmiddelen)			99
Minus: betalingen in komende jaren			(9)
Nettokasstroom			90

	Boekwaarde bij acquisitie €mln	Aanpassingen €mln	Reële waarde €mln
Goodwill	-	59	59
Immateriële vaste activa	-	102	102
Materiële vaste activa	3	-	3
Vlottende activa	35	(21)	14
Kortlopende schulden	(19)	(2)	(21)
Geacquireerde netto-activa	19	138	157
Overnamesom (rekening houdend met €6mln aan geacquireerde kasmiddelen)			157
Minus: betalingen in komende jaren			(14)
Nettokasstroom			143

De reële-waardeaanpassingen met betrekking tot de in 2002 gedane acquisities, houden voornamelijk verband met de waardering van immateriële vaste activa en de aanpassing van vlottende activa (activeren van kosten) volgens Reed Elsevier-waarderingsgrondslagen. Goodwill is het surplus van de betaalde overnamesom boven de geacquireerde netto materiële en immateriële vaste activa. De in 2002 geacquireerde bedrijven hebben voor het gedeelte van het jaar dat deze in eigendom van Reed Elsevier waren £19mln/€30mln bijgedragen aan de omzet, £5mln/€8mln aan het gewoon bedrijfsresultaat, voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten, en £3mln/€5mln aan de nettokasstroom uit bedrijfsactiviteiten.

13 Goodwill en immateriële vaste activa

	Goodwill £mln	Immateriële vaste activa £mln	Totaal £mln	Goodwill €mln	Immateriële vaste activa €mln	Totaal €mln
Aanschafwaarde						
Per 1 januari 2002	4.835	4.573	9.408	7.929	7.500	15.429
Acquisities	37	64	101	59	102	161
Verkoop van activiteiten	(2)	(12)	(14)	(3)	(19)	(22)
Valuta-omrekenverschillen	(343)	(314)	(657)	(1.059)	(987)	(2.046)
Per 31 december 2002	4.527	4.311	8.838	6.926	6.596	13.522
Cumulatieve afschrijving						
Per 1 januari 2002	1.478	1.207	2.685	2.424	1.979	4.403
Verkoop van activiteiten	(2)	(12)	(14)	(3)	(19)	(22)
Afschrijving	342	182	524	544	289	833
Valuta-omrekenverschillen	(101)	(70)	(171)	(338)	(249)	(587)
Per 31 december 2002	1.717	1.307	3.024	2.627	2.000	4.627
Boekwaarde						
Per 1 januari 2002	3.357	3.366	6.723	5.505	5.521	11.026
Per 31 december 2002	2.810	3.004	5.814	4.299	4.596	8.895

Op 31 december 2002 was het gewogen gemiddelde van de resterende geschatte economische levensduur van goodwill en immateriële vaste activa 25 jaar (2001: 26 jaar)

14 Materiële vaste activa

	Grond en gebouwen £mln	Computer- systemen, machines en inventaris £mln	Totaal £mln	Grond en gebouwen €mln	Computer- systemen, machines en inventaris €mln	Totaal €mln
Aanschafwaarde						
Per 1 januari 2002	213	969	1.182	349	1.589	1.938
Acquisities	-	2	2	-	3	3
Investerings	5	174	179	8	277	285
Desinvesteringen	-	(67)	(67)	-	(107)	(107)
Valuta-omrekenverschillen	(12)	(60)	(72)	(42)	(204)	(246)
Per 31 december 2002	206	1.018	1.224	315	1.558	1.873
Cumulatieve afschrijvingen						
Per 1 januari 2002	75	618	693	123	1.013	1.136
Desinvesteringen	-	(45)	(45)	-	(72)	(72)
Afschrijving	8	128	136	13	203	216
Valuta-omrekenverschillen	(6)	(38)	(44)	(18)	(130)	(148)
Per 31 december 2002	77	663	740	118	1.014	1.132
Boekwaarde						
Per 1 januari 2002	138	351	489	226	576	802
Per 31 december 2002	129	355	484	197	544	741

Materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen aanschafwaarde. Op grond wordt niet afgeschreven. De boekwaarde van materiële vaste activa onder financiële leases bedraagt £24mln/€37mln (2001: £16mln/€26mln).

15 Financiële vaste activa

	Joint ventures £mln	Participaties £mln	Totaal £mln	Joint ventures €mln	Participaties €mln	Totaal €mln
Per 1 januari 2002	66	175	241	108	287	395
Aandeel in nettowinst	13	-	13	20	-	20
Afschrijving goodwill en immateriële vaste activa	(3)	-	(3)	(5)	-	(5)
Dividenden ontvangen van joint ventures	(13)	-	(13)	(21)	-	(21)
Investerings	-	9	9	-	14	14
Overboekingen/desinvesteringen	(2)	(83)	(85)	(3)	(132)	(135)
Voorzieningen	-	(14)	(14)	-	(22)	(22)
Valuta-omrekenverschillen	1	(9)	(8)	(4)	(28)	(32)
Per 31 december 2002	62	78	140	95	119	214

De belangrijkste joint venture per 31 december 2002 is Giuffrè (een Italiaanse juridische uitgeverij waarin Reed Elsevier een belang van 40% heeft). De aanschafwaarde, respectievelijk boekwaarde van goodwill en immateriële vaste activa inzake joint ventures was £36mln/€55mln, respectievelijk £21mln/€32mln (2001: £37mln/€61mln en £24mln/€39mln).

Op 31 december 2002 hield de Reed Elsevier Group plc Employee Benefit Trust ('EBT') 2.840.047 (2001: 2.416.207) gewone aandelen Reed Elsevier PLC en 1.554.381 (2001: 1.412.194) gewone aandelen Reed Elsevier NV met een kostprijs van £19mln/€29mln. Per 31 december 2002 bedraagt de gezamenlijke marktwaarde £27mln/€41mln (2001: £25mln/€41mln). De door EBT gekochte aandelen Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV kunnen, na goedkeuring door de trustees, worden gebruikt bij de uitoefening van opties op aandelen door leidinggevenden. Meer informatie over de optieregelingen wordt verstrekt in het verslag inzake beloning van bestuurders en commissarissen op de pagina's 16 tot en met 23.

16 Voorraden en pre-publicatiekosten

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Grondstoffen	15	18	23	30
Pre-publicatiekosten	306	283	468	464
Gereed product	179	187	274	307
Totaal	500	488	765	801

17 Vorderingen met een looptijd korter dan een jaar

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Handelsvorderingen	743	760	1.137	1.246
Vorderingen op joint ventures	-	2	-	3
Overige vorderingen	73	98	111	161
Vooruitbetalingen en overlopende posten	107	139	164	228
Totaal	923	999	1.412	1.638

18 Vorderingen met een looptijd langer dan een jaar

	noot	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Handelsvorderingen		9	5	14	8
Vooruitbetaalde pensioenbijdragen	4	125	128	191	210
Vooruitbetalingen en overlopende posten		26	86	40	141
Actieve belastinglatentie	24	161	244	246	400
Totaal		321	463	491	759

19 Liquide middelen

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Kas- en banksaldi	169	96	259	157
Kortetermijnbeleggingen	401	339	613	556
Totaal	570	435	872	713

Kortetermijnbeleggingen betreffen deposito's met een looptijd korter dan een jaar voorzover niet opeisbaar binnen 24 uur, en beleggingen in commercial paper alsmede rentedragende effecten die op korte termijn zonder significante kosten kunnen worden omgezet in liquide middelen.

20 Schulden met een looptijd korter dan een jaar

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Rentedragende schulden					
Promessen en bankschulden		1.279	1.443	1.957	2.367
Overige leningen		80	108	122	177
Verplichtingen onder financiële leases	23	8	5	12	8
		1.367	1.556	2.091	2.552
Handelsschulden		251	246	384	403
Overige schulden		165	330	252	541
Belastingen		328	429	502	704
Voorgesteld dividend		205	190	314	312
Vooruitontvangen en overlopende posten		1.313	1.383	2.009	2.268
Totaal		3.629	4.134	5.552	6.780

21 Schulden met een looptijd langer dan een jaar

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Rentedragende schulden					
Leningen aflosbaar:					
Binnen 1 tot 2 jaar		2	91	3	149
Binnen 2 tot 5 jaar		903	506	1.382	830
Na 5 jaar		1.016	1.500	1.554	2.460
Verplichtingen onder financiële leases	23	14	11	22	18
		1.935	2.108	2.961	3.457
Overige schulden		15	21	22	34
Belasting		269	331	412	543
Vooruitontvangen en overlopende posten		51	42	78	69
Totaal		2.270	2.502	3.473	4.103

22 Financiële instrumenten

De doelstellingen, het beleid en de strategie van Reed Elsevier inzake financiële instrumenten worden behandeld in het Overzicht van activiteiten en financiële resultaten 2002 op pagina 2 tot en met 11.

Zoals toegestaan door FRS13: 'Derivatives and Other Financial Instruments', worden vorderingen en schulden met een looptijd korter dan een jaar in dit overzicht buiten beschouwing gelaten.

Valuta- en renteprofiel van de financiële verplichtingen

Het valuta- en renteprofiel van de totale financiële verplichtingen ad £3.391mln/€5.188mln (2001: £3.848mln/€6.310mln) is als volgt, na rekening te hebben gehouden met de hiervoor afgesloten dekkingstransacties:

	Schulden met variabele rente £mln	Schulden met vaste rente £mln	Schulden met variabele rente €mln	Schulden met vaste rente €mln	Schulden met vaste rente	
					Gewogen gemiddelde rentevoet	Gewogen gemiddelde looptijd (jaren)
2002						
US dollar	478	2.307	731	3.530	6,5%	7,6
Pond sterling	19	-	29	-	-	-
Euro	363	143	555	219	5,6%	4,3
Overige valuta	81	-	124	-	-	-
Totaal	941	2.450	1.439	3.749	6,4%	7,4

	Schulden met variabele rente £mln	Schulden met vaste rente £mln	Schulden met variabele rente €mln	Schulden met vaste rente €mln	Schulden met vaste rente	
					Gewogen gemiddelde rentevoet	Gewogen gemiddelde looptijd (jaren)
2001						
US dollar	629	2.703	1.032	4.433	6,8%	10,7
Pond sterling	22	-	36	-	-	-
Euro	268	138	440	226	5,6%	5,2
Overige valuta	88	-	143	-	-	-
Totaal	1.007	2.841	1.651	4.659	6,8%	10,5

De schulden met vaste rente per 31 december 2002 zijn inclusief £78mln/€119mln (2001: £105mln/€172mln) aan US\$-termijnleningen en £281mln/€430mln (2001: £397mln/€651mln) aan renteswaps en rentetermijncontracten ('forward rate agreements'), voornamelijk in US dollars, die binnen twaalf maanden vervallen.

Valuta- en renteprofiel van financiële activa

Het valuta- en renteprofiel van de totale financiële activa ad £668mln/€1.022mln (2001: £616mln/€1.010mln) is als volgt, na rekening te hebben gehouden met de renteswaps:

	2002		2001	
	Variabele rente financiële activa £mln	Niet-rente-dragende financiële activa £mln	Variabele rente financiële activa €mln	Niet-rente-dragende financiële activa €mln
2002				
US dollar	81	67	124	102
Pond sterling	207	17	317	26
Euro	246	7	376	11
Overige valuta	36	7	55	11
Totaal	570	98	872	150

22 Financiële instrumenten (vervolg)

	Variabele rente financiële activa £mln	Niet-rentedragende financiële activa £mln	Variabele rente financiële activa €mln	Niet-rentedragende financiële activa €mln
2001				
US dollar	87	147	143	241
Pond sterling	74	24	121	39
Euro	244	6	400	10
Overige valuta	30	4	49	7
Totaal	435	181	713	297

Per 31 december 2002 waren er 'interest rate floors' afgesloten, luidende in pond sterling en met een looptijd korter dan een jaar voor een totaal bedrag van £150mln/€230mln (2001: £nihil/€nihil).

De variabele rente te betalen op 'US commercial paper' is gebaseerd op het US\$-commercial-paper-rentepercentage. De rentepercentages voor de overige financiële activa en passiva zijn gebaseerd op LIBOR en de overige nationale met LIBOR vergelijkbare interbancaire rentepercentages. Van de niet-rentedragende financiële activa heeft £78mln/€119mln (2001: £175/€287) hoofdzakelijk betrekking op pond sterling en US dollar. Deze financiële activa hebben geen vervaldatum.

Financiële instrumenten inzake toekomstige renteverplichtingen

Per 31 december 2002 waren er contracten afgesloten voor een totaalbedrag van £187mln/€286mln (2001: £357mln/€585mln) om op toekomstige data renteswaps, renteopties en 'interest rate floors' aan te gaan. Dit bedrag is inclusief individuele swap contracten ter waarde van £125mln/€191mln (2001: £207mln/€339mln) om rente betalingen op US\$ leningen te fixeren voor een periode van 18 maanden vanaf 2003, met een gewogen gemiddelde rentevoet van 4,2%. Voorts werden renteopties afgesloten voor een bedrag van £62mln/€95mln (2001: £nihil/€nihil) om rente betalingen op US\$-leningen te fixeren voor een periode van 21 maanden vanaf 2003, met rentepercentages tussen de 3,2% en 4,5%. Er waren geen 'interest rate floor' contracten (2001: £150mln/€246mln) ingaande op toekomstige data.

Per 31 december 2002, was voor een totaalbedrag van £780mln/€1.193mln (2001: £276mln/€453mln) aan rentetermijncontracten afgesloten. Al deze contracten zijn afgesloten ten behoeve van het fixeren van rentebetalingen op kortetermijn-US\$ schulden, voor een periode van maximaal 3 maanden ingaande in 2003, tegen een gewogen gemiddelde rentevoet van 3,4%.

Aflossingsschema van financiële schulden

Het aflossingsschema van de financiële schulden per 31 december is als volgt:

	2002 £mln	2001 £mln	2002 €mln	2001 €mln
Aflossing:				
Binnen 1 jaar	1.367	1.598	2.091	2.621
Binnen 1 tot 2 jaar	35	149	53	244
Binnen 2 tot 5 jaar	944	557	1.445	914
Na 5 jaar	1.045	1.544	1.599	2.531
Totaal	3.391	3.848	5.188	6.310

De binnen 1 jaar af te lossen financiële schulden betreffen 'US commercial paper' en 'euro commercial paper'. Kortetermijnleningen worden ondersteund met toegezegde kredietfaciliteiten, centraal gehouden kas- en banksaldi en kortetermijnbeleggingen.

Per 31 december 2002 was een bedrag van £2.188mln/€3.348mln (2001: £2.413mln/€3.957mln) aan toegezegde kredietfaciliteiten beschikbaar, waarvan £63mln/€96mln (2001: £418mln/€686mln) opgenomen en begrepen in de post schulden met een looptijd korter dan een jaar. Van het totaalbedrag aan toegezegde kredietfaciliteiten moet voor een bedrag van £1.788mln/€2.736mln (2001: £248mln/€407mln) binnen één jaar worden afgelost, £nihil/€nihil (2001: £1.724mln/€2.827mln) binnen een tot twee jaar, en £400mln/€612mln (2001: £441mln/€723mln) binnen twee tot drie jaar. Van de toegezegde leningen was £22mln/€34mln (2001: £16mln/€26mln) uit hoofde van financiële leases.

Valutarisico

Het beleid is erop gericht om alle significante transactiegerelateerde valutarisico's voor financiële activa en passiva volledig af te dekken. Derhalve zijn er geen noemenswaardige valutarisico's die aanleiding kunnen geven tot winsten of verliezen in de winst-en-verliesrekening in de functionele valuta van de werkmaatschappijen.

22 Financiële instrumenten (vervolg)

Reële waarde van financiële activa en passiva

De nominale waarde, boekwaarde en reële waarde van de financiële instrumenten is als volgt:

	2002			2001		
	Nominale waarde €mln	Boek- waarde €mln	Reële waarde €mln	Nominale waarde €mln	Boek- waarde €mln	Reële waarde €mln
Primaire financiële instrumenten aangehouden ter financiering van de gecombineerde activiteiten						
Beleggingen		78	78		175	175
Kas- en banksaldi		169	169		96	96
Kortetermijnbeleggingen		401	400		339	338
Overige financiële activa		20	20		6	6
Kortetermijnleningen en kort gedeelte van langetermijnleningen		(1.367)	(1.374)		(1.556)	(1.555)
Langetermijnleningen		(1.935)	(2.043)		(2.108)	(2.104)
Overige financiële passiva		(18)	(18)		(22)	(22)
Voorzieningen		(71)	(71)		(162)	(162)
		(2.723)	(2.839)		(3.232)	(3.228)
Financiële instrumenten ter dekking van rente- en valutarisico's						
Renteswaps	729	(9)	(73)	1.233	(9)	(43)
Renteopties	686	(4)	(65)	690	(4)	(48)
'Interest rate floors'	150	-	-	275	-	1
Rentetermijncontracten	968	-	(1)	276	-	-
Valutatermijncontracten	246	-	8	917	-	(2)
	2.779	(13)	(131)	3.391	(13)	(92)
Totaal financiële instrumenten	2.779	(2.736)	(2.970)	3.391	(3.245)	(3.320)

22 Financiële instrumenten (vervolg)

	2002			2001		
	Nominale waarde €mln	Boek-waarde €mln	Reële waarde €mln	Nominale waarde €mln	Boek-waarde €mln	Reële waarde €mln
Primaire financiële instrumenten aangehouden ter financiering van de gecombineerde bedrijven						
Beleggingen		119	119		287	287
Kas- en banksaldi		259	259		157	157
Kortetermijnbeleggingen		613	612		556	554
Overige financiële activa		31	31		10	10
Kortetermijnleningen en kort gedeelte van langetermijnleningen		(2.091)	(2.102)		(2.552)	(2.550)
Langetermijnleningen		(2.961)	(3.127)		(3.457)	(3.451)
Overige financiële passiva		(27)	(27)		(36)	(36)
Voorzieningen		(109)	(109)		(265)	(265)
		(4.166)	(4.344)		(5.300)	(5.294)
Financiële instrumenten ter dekking van rente- en koersrisico's						
Renteswaps	1.115	(14)	(112)	2.022	(15)	(71)
Renteopties	1.050	(6)	(99)	1.132	(7)	(79)
'Interest rate floors'	230	-	-	451	-	2
Rentetermijncontracten	1.481	-	(2)	453	-	-
Valutatermijncontracten	376	-	13	1.503	-	(3)
	4.252	(20)	(200)	5.561	(22)	(151)
Totaal financiële instrumenten	4.252	(4.186)	(4.544)	5.561	(5.322)	(5.445)

De boekwaarden van de financiële instrumenten betreffen overlopende activa en passiva die het gevolg zijn van deze financiële instrumenten. De reële waarde van de langetermijnleningen is gebaseerd op de actuele markttrente voor schulden met eenzelfde aflossingsschema. De reële waarde van de renteswaps, renteopties en rentetermijncontracten representeert de vervangingswaarde berekend op basis van de markttrente per 31 december 2002 en 2001. De reële waarden van de overige instrumenten is bepaald op basis van de contante waarde van toekomstige kasstromen verdisconteerd op basis van markttrente.

Financiële instrumenten voor dekkingsdoeleinden

De niet-gerealiseerde en uitgestelde winsten en verliezen op financiële instrumenten, gebruikt voor dekkingsdoeleinden per 31 december 2002, zijn als volgt, rekeninghoudend met winsten en verliezen gerealiseerd gedurende het boekjaar en verwerkt in de winst-en-verliesrekening:

	Niet-gerealiseerde		Uitgestelde	
	Winsten €mln	Verliezen €mln	Winsten €mln	Verliezen €mln
Op dekkingscontracten per 1 januari 2002	3	(82)	28	(22)
Uit voorgaande jaren in de winst-en-verliesrekening 2002	(3)	36	(15)	14
Uit voorgaande jaren niet in de winst-en-verliesrekening 2002	-	(46)	13	(8)
Uit 2002 niet in de winst-en-verliesrekening 2002	8	(80)	45	(7)
Op dekkingscontracten per 31 december 2002	8	(126)	58	(15)
Waarvan:				
Verwacht in de winst-en-verliesrekening 2003	8	(49)	30	(8)
Verwacht in de winst-en-verliesrekening 2004 of later	-	(77)	28	(7)

22 Financiële instrumenten (vervolg)

	Niet-gerealiseerde		Uitgestelde	
	Winsten €mln	Verliezen €mln	Winsten €mln	Verliezen €mln
Op dekkingscontracten per 1 januari 2002	5	(134)	46	(36)
Uit voorgaande jaren in de winst-en-verliesrekening 2002	(5)	61	(25)	23
Uit voorgaande jaren niet in de winst-en-verliesrekening 2002	-	(73)	21	(13)
Uit 2001 niet in de winst-en-verliesrekening 2002	12	(120)	68	(10)
Op dekkingscontracten per 31 december 2002	12	(193)	89	(23)
Waarvan:				
Verwacht in de winst-en-verliesrekening 2003	12	(75)	46	(12)
Verwacht in de winst-en-verliesrekening 2004 of later	-	(118)	43	(11)

23 Verplichtingen uit hoofde van leases

Toekomstige financiële-leaseverplichtingen zijn:

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Aflosbaar:					
Binnen 1 jaar		9	7	14	11
Binnen 1 tot 2 jaar		6	3	9	5
Binnen 2 tot 5 jaar		3	2	5	3
Na 5 jaar		7	9	11	15
Minus: rente ten laste van toekomstige perioden		(3)	(5)	(5)	(8)
Totaal		22	16	34	26
Verplichtingen met een resterende looptijd korter dan een jaar	20	8	5	12	8
Verplichtingen met een resterende looptijd langer dan een jaar	21	14	11	22	18
Totaal		22	16	34	26

De jaarlijkse verplichtingen uit hoofde van operationele-lease bedragen:

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Afloop leasecontract:				
Binnen 1 jaar	7	19	11	31
Binnen 1 tot 5 jaar	37	41	57	67
Na 5 jaar	59	63	90	104
Totaal	103	123	158	202

Van de bovenstaande jaarlijkse verplichtingen heeft E99mln/€152mln betrekking op grond en gebouwen (2001: E119mln/€195mln) en E4mln/€6mln (2001: E4mln/€7mln) op overige leases.

24 Voorzieningen

	Latente belastingverplichtingen €mln	Leegstand gebouwen €mln	Garanties inzake huren €mln	Totaal €mln
Per 1 januari 2002	118	76	86	280
Overboekingen	(50)	-	-	(50)
Toevoegingen	34	-	-	34
Onttrekkingen	(3)	(5)	(49)	(57)
Valuta-omrekenverschillen	(7)	(8)	(5)	(20)
Per 31 december 2002	92	63	32	187

	Latente belastingverplichtingen €mln	Leegstand gebouwen €mln	Garanties inzake huren €mln	Totaal €mln
Per 1 januari 2002	194	125	140	459
Overboekingen	(80)	-	-	(80)
Toevoegingen	54	-	-	54
Onttrekkingen	(5)	(8)	(78)	(91)
Valuta-omrekenverschillen	(22)	(21)	(13)	(56)
Per 31 december 2002	141	96	49	286

De voorziening leegstand gebouwen betreft huurverplichtingen als gevolg van niet-onderverhuurde leegstaande en leegkomende gebouwen. De voorziening is voor contracten waarvoor verschillende huurtermijnen gelden die uiterlijk in 2012 eindigen. De voorziening garanties inzake huren betreft door Harcourt General, Inc. afgegeven garanties voor de huur van gebouwen door een voormalige dochtermaatschappij, GC Companies, voor verschillende perioden tot uiterlijk 2016.

De voorziening voor latente belastingverplichting is als volgt opgebouwd:

	noot	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Latente belastingverplichtingen:					
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa		46	41	70	67
Vooruitbetaalde pensioenbijdragen		35	38	54	62
Kortlopend gedeelte tijdelijke verschillen		11	39	17	65
		92	118	141	194
Actieve belastinglatenties:					
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa		(8)	(6)	(12)	(10)
Kortlopend gedeelte tijdelijke verschillen		(151)	(201)	(231)	(330)
Compensabele verliezen		(2)	(37)	(3)	(60)
	18	(161)	(244)	(246)	(400)
Totaal		(69)	(126)	(105)	(206)
Nettovoorziening per 1 januari		(126)	37	(206)	60
Acquisities		-	8	-	13
Overboekingen		(12)	(96)	(19)	(155)
Latente belasting ten laste/(gunste) van de winst-en-verliesrekening	8	58	(79)	92	(127)
Valuta-omrekenverschillen		11	4	28	3
Netto-(actief)/voorziening per 31 december		(69)	(126)	(105)	(206)

25 Voorwaardelijke verplichtingen

Er zijn voorwaardelijke verplichtingen van £3mln/€5mln (2001: £7mln/€11mln) uit hoofde van leningen van voormalige deelnemingen en £118mln/€181mln (2001: £143mln/€235mln) uit hoofde van huurgaranties afgegeven door Harcourt General, Inc. ten behoeve van GC Companies, Inc. (zie noot 24).

26 Gecombineerd eigen vermogen

	Gecombi- neerd aandelen- kapitaal £mln	Gecombi- neerd agio £mln	Gecombi- neerde reserves £mln	Totaal £mln
Per 1 januari 2002	184	1.629	1.104	2.917
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	-	-	181	181
Dividend op gewone aandelen, betaald en voorgesteld	-	-	(282)	(282)
Uitgegeven aandelen, onder aftrek van kosten	1	29	-	30
Valuta-omrekenverschillen	2	50	(239)	(187)
Per 31 december 2002	187	1.708	764	2.659

	Gecombi- neerd aandelen- kapitaal €mln	Gecombi- neerd agio €mln	Gecombi- neerde reserves €mln	Totaal €mln
Per 1 januari 2002	302	2.672	1.810	4.784
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	-	-	288	288
Dividend op gewone aandelen, betaald en voorgesteld	-	-	(448)	(448)
Uitgegeven aandelen, onder aftrek van kosten	2	46	-	48
Valuta-omrekenverschillen	(18)	(105)	(481)	(604)
Per 31 december 2002	286	2.613	1.169	4.068

Het gecombineerd aandelenkapitaal is exclusief de door Reed Elsevier PLC gehouden aandelen in Reed Elsevier NV.

De gecombineerde reserves zijn inclusief £4mln/€6mln (2001: £4mln/€7mln) inzake een reserve voor kapitaalvermindering als gevolg van de terugbetaling op preferente aandelen Reed Elsevier PLC in 1999.

27 Wisselkoersen

De volgende wisselkoersen zijn gebruikt voor de opstelling van de gecombineerde jaarrekening:

	Winst-en-verliesrekening		Balans	
	2002	2001	2002	2001
Euro – pond sterling	1,59	1,61	1,53	1,64
US dollar – pond sterling	1,50	1,44	1,60	1,45
Euro – US dollar	1,06	1,12	0,96	1,13
US dollar – euro	0,94	0,89	1,05	0,88

ACCOUNTANTSVERKLARING

Aan de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV

Opdracht

Wij hebben de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier PLC, Reed Elsevier NV, Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV en hun respectieve dochtermaatschappijen, deelnemingen en joint ventures (gezamenlijk 'de gecombineerde bedrijven') voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2002 gecontroleerd. De gecombineerde jaarrekening bevat de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht, de balans, het overzicht van opbrengsten en verliezen, de aansluiting eigen vermogen en de hieraan gerelateerde toelichtende noten 1 tot en met 27. Deze jaarrekening is opgesteld op basis van de hierin opgenomen waarderingsgrondslagen.

Wij hebben ook de als zijnde gecontroleerd aangegeven informatie in het beloningsverslag zoals gepresenteerd in het jaarverslag en de jaarrekening ('het beloningsverslag') gecontroleerd.

Wij hebben onze werkzaamheden zodanig verricht dat wij aan de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV alleen de bevindingen kunnen verklaren die uit hoofde van een accountantsverklaring vereist zijn. Voor zover toegestaan onder de vigerende wetgeving, accepteren of nemen wij geen verantwoordelijkheid jegens wie dan ook, anders dan Reed Elsevier PLC, Reed Elsevier NV, alsmede de aandeelhouders, belichaamd in de algemene vergadering van aandeelhouders als orgaan van respectievelijk Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV, voor onze verrichte controlewerkzaamheden, deze accountantsverklaring, dan wel de door ons gevormde oordelen.

Verantwoordelijkheid van bestuur en accountant

Zoals weergegeven in de verklaring omtrent de bestuursverantwoordelijkheden zijn de besturen van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV verantwoordelijk voor het opmaken van de gecombineerde jaarrekening in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving in het Verenigd Koninkrijk en Nederland. De besturen zijn ook verantwoordelijk voor het opmaken van de overige informatie zoals opgenomen in de jaarrekening en het beloningsverslag. Onze verantwoordelijkheid als onafhankelijke accountants van de gecombineerde jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag is opgenomen in algemeen aanvaarde grondslagen voor accountantscontrole in het Verenigd Koninkrijk en Nederland, alsmede in onze respectieve gedrags- en beroepsregels.

Wij brengen u verslag uit in hoeverre de gecombineerde jaarrekening een getrouw beeld geeft. Wij nemen kennis van de overige informatie in de jaarrekening, zoals vermeld in de inhoudsopgave, en beoordelen de invloed van materiële fouten, respectievelijk materiële inconsistenties ten opzichte van de gecombineerde jaarrekening, op de strekking van onze accountantsverklaring. Wij behoeven geen oordeel uit te spreken inzake de volledigheid van de verklaring van de bestuursorganen met betrekking tot administratieve organisatie en interne controle, noch over de effectiviteit van de gecombineerde procedures inzake 'corporate governance' en administratieve organisatie en interne controle.

Grondslag voor onze verklaring

Onze controle is verricht overeenkomstig in het Verenigd Koninkrijk en Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag. Tevens omvat een controle een beoordeling van belangrijke schattingen en overwegingen die de bestuursorganen daarbij hebben gemaakt, alsmede of algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen zijn gehanteerd en of deze grondslagen consistent zijn toegepast en adequaat zijn toegelicht.

Wij hebben onze controle zodanig gepland en uitgevoerd ter verkrijging van alle relevante informatie en verklaringen dat een redelijke mate van zekerheid is verkregen dat de gecombineerde jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag geen onjuistheden van materieel belang bevatten tengevolge van fraude, fouten of onregelmatigheden. Bij deze oordeelsvorming hebben wij tevens de toereikendheid van de gepresenteerde informatie van de gecombineerde jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag geëvalueerd.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat:

- de gecombineerde jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van de gecombineerde activiteiten van Reed Elsevier op 31 december 2002 en van het resultaat over 2002; en
- de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag zijn opgesteld in overeenstemming met de Companies Act 1985 van het Verenigd Koninkrijk en zijn tevens in overeenstemming met de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Deloitte & Touche

Chartered Accountants and
Registered Auditors
Londen
19 februari 2003

Deloitte & Touche

Accountants
Amsterdam
19 februari 2003

Reed Elsevier PLC

(voorheen Reed International P.L.C.)

JAARVERSLAG EN JAARREKENING REED ELSEVIER PLC

- 56 **Kerncijfers**
- 57 **Verlag van de directors**
- 59 **Waarderingsgrondslagen**
- 60 **Jaarrekening**
- 64 **Toelichting**
- 70 **Accountantsverklaring**

Kerncijfers

voor de jaren eindigend op 31 december

	1998 £mln	1999 £mln	2000 £mln	2001 £mln	2002 £mln
WINST-EN-VERLIESREKENING					
Gerapporteerde winst voor belastingen	552	57	102	146	153
Gerapporteerde nettowinst/(verlies) toekomend aan aandeelhouders	408	(33)	17	67	96
Gewoon resultaat voor belasting	409	376	365	449	490
Gewoon nettoresultaat toekomend aan aandeelhouders	302	279	270	330	361
INFORMATIE PER AANDEEL					
Winst/(verlies) per gewoon aandeel	35,7p	[2,9]p	1,5p	5,3p	7,6p
Gewoon resultaat per gewoon aandeel	26,4p	24,4p	23,3p	26,1p	28,5p
Nettodividend per gewoon aandeel	15,0p	10,0p	10,0p	10,5p	11,2p
Dividenddekking	1,7	2,4	2,1	2,5	2,5
Koers gewoon aandeel – hoogste koers	716p	630p	700p	700p	696p
– laagste koers	428p	344p	391p	493p	488p
Beurswaarde (£mln)	5.379	5.310	8.837	7.210	6.748

- (i) Alle bedragen zijn opgenomen op basis van het 52,9%-belang in de winst van de gecombineerde bedrijven toekomend aan de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC (zie noot 9 bij de jaarrekening). Het effect van de 'UK tax credit', die wordt gedeeld met Reed Elsevier NV, wordt weergegeven als een vermindering van de gerapporteerde vennootschappelijke winstcijfers van Reed Elsevier PLC. Op basis hiervan bedroegen de geconsolideerde winst voor belasting, de nettowinst en de winst per aandeel over 2002 respectievelijk £146mln, £89mln en 7,0p.
- (ii) De gewone cijfers zijn weergegeven voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, bijzondere baten en lasten, en daaraan gerelateerde belastingeffecten en egalisatiecorrecties. De gewone winst en kasstroom zijn additionele prestatie-maatstaven voor de bedrijven van Reed Elsevier. Deze worden aangesloten op de gerapporteerde cijfers in noot 9 van de jaarrekening.
- (iii) De dividenddekking wordt berekend als het aantal maal dat het gewoon nettoresultaat toekomend aan aandeelhouder het jaarlijkse dividend dekt, na egalisatiecorrectie van de 'UK tax credit' die wordt gedeeld met Reed Elsevier NV.
- (iv) De opgenomen aandelenkoersen betreffen de slotkoersen ('closing mid-price'). De beurswaarde is weergegeven per balansdatum.

Verslag van de directors

De directors presenteren hun verslag tezamen met de jaarrekening van de vennootschap over het jaar 2002.

Op 19 april 2002 is de naam van de vennootschap gewijzigd van Reed International P.L.C. in Reed Elsevier PLC. In april 2002 werd eveneens de naam van Elsevier NV gewijzigd in Reed Elsevier NV en de naam van Reed Elsevier plc in Reed Elsevier Group plc.

Als gevolg van de fusie van de bedrijven van de vennootschap met die van Reed Elsevier NV in 1993, zoals beschreven op pagina 12, kunnen de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV als belanghebbenden in één economische eenheid worden beschouwd. De gecombineerde jaarrekening geeft de gecombineerde belangen van beide groepen aandeelhouders weer en omvat derhalve de bedrijven van Reed Elsevier Group plc, Elsevier Reed Finance BV, hun dochtermaatschappijen, joint ventures en deelnemingen tezamen met de houdstermaatschappijen Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV ('de gecombineerde bedrijven'). Dit verslag van de directors en de jaarrekening van de vennootschap dienen te worden gelezen in combinatie met de gecombineerde jaarrekening en de overige verslagen op pagina 2 tot en met 54, alsmede met het Verslag van de Voorzitter en de Chief Executive Officer dat is opgenomen in het Reed Elsevier Jaaroverzicht en Verkorte Jaarrekening.

Belangrijkste activiteiten

De vennootschap is een houdstermaatschappij met als belangrijkste deelnemingen het directe belang van 50% in Reed Elsevier Group plc en het aandeel van 39% in Elsevier Reed Finance BV, vennootschappen die zich bezighouden met uitgeef- en informatieactiviteiten, respectievelijk financieringsactiviteiten. De overige belangen in deze vennootschappen worden gehouden door Reed Elsevier NV. Voorts heeft Reed Elsevier PLC een indirect belang in Reed Elsevier NV. Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV zijn afzonderlijke juridische entiteiten gebleven en zijn beide naamloze vennootschappen met aparte noteringen aan de effectenbeurzen van Londen en New York, respectievelijk Amsterdam en New York.

Financieel overzicht

De geconsolideerde jaarrekening van Reed Elsevier PLC is inclusief het economisch belang van 52,9% dat haar aandeelhouders onder de egalisatieovereenkomst hebben in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier op basis van brutovermogenswaarde.

Overeenkomstig de bepalingen van de fusieovereenkomst, worden dividendbetalingen aan de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV

gelijkgehouden na bijtelling van de 'UK tax credit' die ontvangen wordt door bepaalde aandeelhouders van Reed Elsevier PLC. Vanwege de 'UK tax credit' heeft Reed Elsevier PLC minder liquide middelen nodig om het nettodividend te financieren dan Reed Elsevier NV voor het brutodividend. In de vennootschappelijke winst-en-verliesrekening van Reed Elsevier PLC is derhalve een correctie noodzakelijk om dit belastingvoordeel tussen beide groepen aandeelhouders te delen overeenkomstig de egalisatieovereenkomst. Deze egalisatiecorrectie ontstaat alleen bij dividendbetalingen van Reed Elsevier PLC aan haar aandeelhouders en vermindert de nettowinst van Reed Elsevier PLC met 47,1% van het bedrag van de 'UK tax credit', dat in 2002 €7mln bedroeg (2001: €6mln).

In aanvulling op de gerapporteerde cijfers worden de gewone resultaten gepresenteerd als additionele prestatie-maatstaven. Deze zijn vóór de egalisatiecorrectie wegens de 'UK tax credit', de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, en bijzondere baten en lasten, en verschaffen een vergelijkingsbasis die onafhankelijk is van de toepassing van FRS10: 'Accounting for Goodwill and Intangible Assets'.

Winst-en-verliesrekening

Het aandeel van de vennootschap in het bedrijfsresultaat van Reed Elsevier bedraagt €262mln ten opzichte van €202mln in 2001 en weerspiegelt een sterke ontwikkeling in de divisies Wetenschap & Medisch en Juridisch en een bijdrage van de in juli 2001 geacquireerde Harcourt-activiteiten over een volledig boekjaar. De divisie Vakinformatie werd geconfronteerd met een aanhoudend zwakke markt als gevolg van de wereldwijde economische vertraging. Het aandeel van de vennootschap in de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa was €279mln, een stijging van €14mln ten opzichte van 2001, en weerspiegelt de afschrijvingslast voor een volledig boekjaar van de Harcourt-activiteiten, deels gecompenseerd voor valutakoersresultaten. Het aandeel van de vennootschap in de bijzondere baten en lasten was €52mln (2001: €52mln), voornamelijk betrekking hebbende op de integratiekosten in verband met Harcourt en overige acquisities en kosten in verband met de reorganisatie van in het bijzonder de divisie Vakinformatie, in reactie op het verslechterende economische klimaat. De jaarwinst is inclusief een verlies van €6mln als gevolg van desinvestering van activiteiten en financiële vaste activa. De gerapporteerde nettowinst toekomend aan Reed Elsevier PLC was €89mln (2001: €61mln). Het gewoon nettoresultaat toekomend aan de aandeel-

houders, voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten, bedroeg €361mln (2001: €330mln).

Het gewoon nettoresultaat per aandeel steeg met 9% tot 28,5p (2001: 26,1p). De winst per aandeel, met inbegrip van het effect van de egalisatie van de 'UK tax credit' en de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, was 7.0p (2001: 4,8p).

Balans

De balans van Reed Elsevier PLC geeft het economisch belang van 52,9% weer in de netto-activa van Reed Elsevier. Op 31 december 2002 was de waarde van het belang €1,407mln (2001: €1,543mln). De afname van de netto-activa met €136mln betreft het aandeel van Reed Elsevier PLC in de nettowinst van Reed Elsevier, onder aftrek van voorgestelde en betaalde dividenden alsmede valutaoverschillen.

Dividend

De board stelt een slotdividend van 8,0p per gewoon aandeel voor, dat op 2 mei 2003 wordt uitgekeerd aan aandeelhouders die op 11 april 2003 zijn opgenomen in het aandeelhoudersregister. Met inbegrip van het op 9 september 2002 uitgekeerde interimdividend van 3,2p per gewoon aandeel resulteert dit in een totaaldividend over 2002 van 11,2p (2001: 10,5p).

Het totale dividend op gewone aandelen over 2002 bedraagt €143mln (2001: €132mln), resulterend in een onttrekking aan de reserves van €54mln (2001: €71mln).

Verlag van de directors (vervolg)

Directors

De volgende personen waren director gedurende het jaar:

M. Tabaksblat (Chairman)
 C.H.L. Davis (Chief Executive Officer)
 M.H. Armour (Chief Financial Officer)
 G.J.A. van de Aast
 J.F. Brock
 D.J. Haank
 R.J. Nelissen
 S. Perrick
 A. Prozes
 Lord Sharman of Redlynch OBE
 (benoemd per 1 januari 2002)
 R.W.H. Stomberg (senior independent
 non-executive director)
 D.C.G. Webster
 (afgetreden per 9 april 2002)

Voor een overzicht van de samengevatte biografieën van de directors wordt verwezen naar pagina 10 en 11 van het Jaaroverzicht en de Verkorte Jaarrekening.

De heren R.J. Nelissen, M.H. Armour, S. Perrick en A. Prozes zullen volgens het rotatieschema op de eerstvolgende jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering aftreden. De heren Armour en Prozes zijn verkiesbaar en zullen zich herkiesbaar stellen. De heren Nelissen en Perrick zullen zich niet herkiesbaar stellen. Tijdens de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering worden voorstellen ingediend voor de benoeming van Patrick Tierney tot 'executive director' en van Mark Elliott, Cees van de Lede en David Reid tot 'non-executive directors'.

De opzegtermijn die in acht dient te worden genomen voor de heren Armour en Prozes is vermeld op pagina 18 van het beloningsverslag inzake bestuurders en commissarissen. In de arbeidsovereenkomst van Patrick Tierney is de bepaling opgenomen dat bij beëindiging van de overeenkomst voor oktober 2003 zonder opgaaf van gegronde redenen, aanspraak ontstaat op een schadeloosstelling van 24 maandsalarissen, en na deze datum verlaagt naar 12 maanden. De heren Elliott, Van Lede en Reid hebben geen arbeidsovereenkomst.

Details van de beloning van de bestuurders en hun belangen in het aandelenkapitaal van de vennootschap zijn opgenomen in beloningsverslag op pagina's 16 tot en met 23.

Aandelenkapitaal

Tijdens de verslagperiode zijn 3.497.381 gewone aandelen uitgegeven in verband met de volgende optieregelingen:

701.962 aandelen ingevolge het 'UK SAYE share option scheme', tegen prijzen tussen de 336,2p en 500p per aandeel; 2.795.419 aandelen ingevolge het 'Executive share option scheme', tegen prijzen tussen de 321,75p en 659p per aandeel.

Op 18 februari 2003 is de vennootschap in kennis gesteld van de volgende significante belangen in het geplaatste gewone aandelenkapitaal:

T. Rowe Price Associates, Inc
 52.034.364 aandelen 4,10%
 Prudential plc
 44.799.836 aandelen 3,53%
 Legal & General Investment
 Management Ltd.
 44.174.343 aandelen 3,48%
 Oechsle International Advisors, LLC
 42.907.149 aandelen 3,38%
 Barclays PLC
 39.600.622 aandelen 3,12%
 FMR Corporation
 38.112.708 aandelen 3,00%

Tijdens de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering in 2002 werd een besluit genomen voor verlenging van de bevoegdheid van de vennootschap om tot 10% van haar gewone aandelen op de beurs in te kopen. Op 31 december 2002 was van deze bevoegdheid nog geen gebruik gemaakt. Een voorstel voor verdere verlenging van deze bevoegdheid zal worden ingediend tijdens de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering in 2003.

Schenkeningen aan liefdadigheid en politiek

Tijdens het boekjaar zijn door de bedrijven van Reed Elsevier schenkingen gedaan aan liefdadigheidsinstellingen ten bedrage van €1,2mln, waarvan €46.000 in het Verenigd Koninkrijk. In de Verenigde Staten zijn door de bedrijven van Reed Elsevier bijdragen gedaan aan politieke partijen ten bedrage van €93.000. Er zijn geen schenkingen gedaan voor politieke doeleinden binnen de Europese Unie.

Verantwoordelijkheden directors

Ingevolge het Engelse vennootschapsrecht zijn de directors verplicht voor iedere verslagperiode een jaarrekening op te stellen die een getrouw beeld ('true and fair view') geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep en van het resultaat over de desbetreffende periode. De directors garanderen dat bij het opstellen van deze jaarrekening de juiste waarderingsgrondslagen op consistente wijze zijn toegepast en dat deze worden ondersteund door redelijke en voorzichtige beoordelingen en schattingen, alsmede dat de richtlijnen voor financiële verslaglegging worden nageleefd.

De directors zijn verantwoordelijk voor het voeren van een deugdelijke administratie die te allen tijde een redelijk nauwkeurig beeld kan geven van de financiële positie van de vennootschap en die hen in staat stelt te bewerkstelligen dat de jaarrekening in overeenstemming is met de wet.

Voorts zijn de directors in algemene zin verantwoordelijk voor het treffen van redelijke maatregelen om de activa van de groep veilig te stellen en fraude en andere onregelmatigheden te signaleren en te voorkomen.

Corporate governance

De vennootschap heeft gedurende de verslagperiode voldaan aan de bepalingen van Section 1 van de 'Combined Code: the Principles of Good Governance and Code of Best Practice', uitgevaardigd door de toezichthouder voor de Londense effectenbeurs ('UK Financial Services Authority').

Nadere informatie over de wijze waarop aan de bepalingen van de Combined Code is voldaan en de verklaring van de directors inzake de administratieve organisatie en interne controle zijn opgenomen op pagina 12 tot en met 15 van het verslag inzake structuur en corporate governance.

Going concern

Op grond van onderzoek verwachten de directors redelijkerwijs dat de groep over voldoende middelen beschikt om de operationele activiteiten in de nabije toekomst voort te zetten, en dat het derhalve verantwoord is voor deze jaarrekening uit te gaan van het 'going concern'-principe.

Betalingen aan leveranciers

Reed Elsevier komt met haar leveranciers de voorwaarden voor transacties overeen. Op basis van deze voorwaarden worden betalingen verricht. De gemiddelde termijn voor betalingen aan leveranciers bedroeg tussen de 30 en 45 dagen.

Accountant

Op de eerstvolgende jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering zullen voorstellen worden ingediend voor herbenoeming van Deloitte & Touche als accountant van de vennootschap en machtiging van de directors ten aanzien van vaststelling van de bezoldiging van de accountant.

In opdracht van de board	Hoofdkantoor 25 Victoria Street
Stephen J. Cowden	Londen, VK
Secretaris	SW1H 0EX

19 februari 2003

Waarderingsgrondslagen

Opstelling

De jaarrekening bevat de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht en de balans van Reed Elsevier PLC, alsmede de toelichting daarop en is opgemaakt in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaglegging in het Verenigd Koninkrijk. Tenzij anders aangegeven zijn alle bedragen in de jaarrekening in miljoenen pond sterling.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, in overeenstemming met van toepassing zijnde verslaggevingsrichtlijnen.

De grondslag voor de fusie van de bedrijven van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV is beschreven op pagina 12.

Zoals toegestaan ingevolge section 230 van de Companies Act 1985 is geen vennootschappelijke winst-en-verliesrekening opgenomen.

Resultaatbepaling

Het aandeel van Reed Elsevier PLC in het resultaat van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier is berekend op basis van het economisch belang van 52,9% dat de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC hebben in Reed Elsevier. Hierbij is rekening gehouden met de zelfstandige resultaten van Reed Elsevier PLC en haar dochtermaatschappijen. Dividendbetalingen aan de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV worden gelijkgehouden na bijtelling van de 'UK tax credit' die ontvangen wordt door bepaalde aandeelhouders van Reed Elsevier PLC. In de jaarrekening is derhalve een aanpassing noodzakelijk om het effect van de egalisatie van de 'UK tax credit' tussen beide groepen aandeelhouders weer te geven. Deze egalisatiecorrectie wordt uitsluitend toegepast op dividendbetalingen door Reed Elsevier PLC aan haar aandeelhouders en vermindert de nettowinst van de vennootschap met 47,1% van het totale bedrag van de 'UK tax credit'.

De waarderingsgrondslagen die zijn toegepast bij het opstellen van de gecombineerde jaarrekening worden toegelicht op pagina 26 en 27.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Het economisch belang van 52,9% van Reed Elsevier PLC in het eigen vermogen van de gecombineerde bedrijven is op de balans opgenomen als belangen in joint ventures, na aftrek van de activa en passiva die zijn weergegeven als onderdeel van Reed Elsevier PLC en haar dochtermaatschappijen. Joint ventures worden gewaardeerd op brutovermogenswaarde.

In de jaarrekening van de houdstermaatschappij zijn deelnemingen opgenomen tegen kostprijs onder aftrek, indien nodig, van een voorziening voor duurzame waardevermindering.

Omrekening vreemde valuta

Posten in de winst-en-verliesrekening worden omgerekend tegen gemiddelde wisselkoersen. Voor de geconsolideerde balans worden activa en passiva omgerekend met behulp van de wisselkoers per balansdatum of, indien van toepassing, de contractueel overeengekomen koersen. Winsten en verliezen die voortvloeien uit de herrekening van het economisch belang van 52,9% van Reed Elsevier PLC in het eigen vermogen van de gecombineerde bedrijven worden rechtstreeks in de reserves van het eigen vermogen verantwoord.

Belasting

De latente belasting over tijdelijke verschillen wordt, voorzover verschuldigd, volledig voorzien volgens de 'liability'-methode. Er is geen voorziening gevormd voor de belasting over toekomstige uitkeringen van ingehouden winsten van buitenlandse dochtermaatschappijen of joint ventures, tenzij het voornemen bestaat deze winsten uit te keren.

Actieve belastinglatenties worden alleen gewaardeerd indien deze op korte termijn realiseerbaar worden geacht. Latente belastingvoorzieningen worden niet contant gemaakt.

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

jaar 2002

	noot	2002 Emln	2001 Emln
Omzet			
Aandeel in omzet joint ventures		2.656	2.412
Af: aandeel in omzet joint ventures		(2.656)	(2.412)
Beheerskosten		-	-
		(1)	(1)
Negatief bedrijfsresultaat (exclusief joint ventures)	3	(1)	(1)
Aandeel in bedrijfsresultaat joint ventures			
Voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten	1	593	519
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa		(279)	(265)
Bijzondere baten en lasten		(52)	(52)
		262	202
Bedrijfsresultaat inclusief joint ventures		261	201
Aandeel in niet in het bedrijfsresultaat opgenomen bijzondere baten en lasten van joint ventures		(6)	14
		(6)	14
Rente-inkomsten/(kosten):			
Groep	6	3	12
Aandeel in nettorente joint ventures		(112)	(87)
		(109)	(75)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting		146	140
Belasting	7	(57)	(79)
Engelse vennootschapsbelasting		(1)	(3)
Aandeel in belasting joint ventures		(56)	(76)
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders		89	61
Dividend op gewone aandelen, betaald en voorgesteld	8	(143)	(132)
Onttrokken aan reserves		(54)	(71)

Gewone cijfers

	noot	2002 Emln	2001 Emln
Gewoon resultaat voor belasting	9	490	449
Gewoon nettoresultaat toekomend aan gewone aandeelhouders	9	361	330

Gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en daaraan gerelateerde belastingeffecten, en worden gepresenteerd als additionele prestatie maatstaven en aangesloten op de gerapporteerde cijfers in noot 9 van de jaarrekening. Dit is niet van toepassing op de posten 'winst uit gewone bedrijfsuitoefening'.

Winst per gewoon aandeel

	noot	2002 pence	2001 pence
Winst per aandeel	10	7,0	4,8
Winst per aandeel na verwatering	10	7,0	4,8
Winst per aandeel (o.b.v. economisch belang van 52,9% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier)	10	7,6	5,3
Gewoon resultaat per aandeel	10	28,5	26,1

Bovenvermelde bedragen hebben betrekking op de bestaande activiteiten.

Geconsolideerd kasstroomoverzicht

jaar 2002

	noot	2002 Emln	2001 Emln
Nettokasuitstroom uit bedrijfsactiviteiten	11	-	(3)
Dividend ontvangen van Reed Elsevier Group plc		135	127
Ontvangen rente		3	13
Financiële ontvangsten en uitgaven		3	13
Belasting		(1)	(3)
Financiële vaste activa		-	(406)
Acquisities en desinvesteringen		-	(406)
Betaalde dividenden		(135)	(126)
Kasinstroom/(kasuitstroom), voor kortetermijnbeleggingen en financiering		2	(398)
Afname van kortetermijnbeleggingen		-	431
Uitgifte van gewone aandelen		16	10
Toename nettofinanciering Reed Elsevier Group plc groep	11	(18)	(43)
Financiering		(2)	(33)
Mutatie kas- en banksaldi		-	-

Kortetermijnbeleggingen betreffen deposito's met een looptijd korter dan een jaar, voorzover niet opeisbaar binnen 24 uur, en beleggingen in commercial paper alsmede rentedragende effecten die zonder significante kosten op korte termijn kunnen worden omgezet in liquide middelen.

Balans

per 31 december 2002

	noot	Geconsolideerd		Vennootschappelijk	
		2002 Emln	2001 Emln	2002 Emln	2001 Emln
Vaste activa					
Belangen in joint ventures:	12				
Aandeel in activa		4.666	5.241	-	-
Aandeel in passiva		(3.683)	(4.113)	-	-
Aandeel in netto-activa		983	1.128	-	-
Financiële vaste activa	13	-	-	1.411	1.411
		983	1.128	1.411	1.411
Vlottende activa					
Vorderingen	14	573	555	573	555
		573	555	573	555
Schulden met een looptijd korter dan een jaar	15	(113)	(104)	(190)	(181)
Nettowerkkapitaal		460	451	383	374
Activa minus schulden met een looptijd korter dan een jaar		1.443	1.579	1.794	1.785
Schulden met een looptijd langer dan een jaar	16	(36)	(36)	(36)	(36)
Netto-activa		1.407	1.543	1.758	1.749
Eigen vermogen					
Aandelenkapitaal	17	159	158	159	158
Agioreserve	19	951	936	951	936
Reserve kapitaalvermindering	19	4	4	4	4
Winstreserve	19	293	445	644	651
Eigen vermogen		1.407	1.543	1.758	1.749

De jaarrekening is op 19 februari 2003 goedgekeurd door de Board of Directors.

M. Tabaksblat
Chairman

M.H. Armour
Chief Financial Officer

Geconsolideerd overzicht van opbrengsten en verliezen

jaar 2002

	2002 £mln	2001 £mln
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	89	61
Omrekenverschillen	(98)	(2)
Totaal van de opbrengsten en verliezen	(9)	59

De opbrengsten en verliezen zijn met inbegrip van een verlies van £3mln (2001: winst van £65mln) uit joint ventures.

Aansluiting eigen vermogen

jaar 2002

	Geconsolideerd		Vennootschappelijk	
	2002 £mln	2001 £mln	2002 £mln	2001 £mln
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	89	61	136	136
Dividenden, betaald en voorgesteld	(143)	(132)	(143)	(132)
Uitgifte gewone aandelen, onder aftrek van kosten	16	10	16	10
Omrekenverschillen	(98)	(2)	-	-
Egalisatie	-	(3)	-	-
Netto(-afname)/toename eigen vermogen	(136)	(66)	9	14
Eigen vermogen per 1 januari	1.543	1.609	1.749	1.735
Eigen vermogen per 31 december	1.407	1.543	1.758	1.749

1 Resultaat uit deelneming in joint ventures

	noot	2002 Emln	2001 Emln
Aandeel in bedrijfsresultaat voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten (gebaseerd op het 52,9% economisch belang in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier)		599	524
Effect egalisatie 'UK tax credit' op uitgekeerde winst	2	(7)	(6)
Baten en lasten geconsolideerd binnen Reed Elsevier PLC groep		1	1
		593	519

De informatie per divisie van het gecombineerde resultaat van Reed Elsevier is gepresenteerd in de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier.

2 Effect egalisatie 'UK tax credit' op uitgekeerde winst

De egalisatiecorrectie ontstaat bij dividendbetalingen van Reed Elsevier PLC aan haar aandeelhouders. Hierdoor vermindert de nettowinst met 47,1% van het bedrag van de 'UK tax credit', zoals uiteengezet in de waarderingsgrondslagen op pagina 59.

3 Negatief bedrijfsresultaat

Het negatieve bedrijfsresultaat bestaat uit beheerskosten en is inclusief een bedrag van £318.000 (2001: £278.000) dat uit hoofde van een contract gedurende het jaar is uitbetaald aan Reed Elsevier Group plc voor de diensten van de directors en administratieve ondersteuning. De vennootschap heeft geen werknemers (2001: nihil).

4 Beloning accountants

Voor de accountantscontrole van de groep werd £23.000 (2001: £23.000) betaald.

5 Beloning directors

Informatie over de beloningen van de directors, aandelenopties, lange termijn beloningsplannen en pensioenpremies en -afspraken is opgenomen in het verslag inzake de beloning van bestuurders en commissarissen op pagina's 16 tot en met 23.

6 Rente

	2002 Emln	2001 Emln
Rente en soortgelijke inkomsten:		
Op kortetermijnbeleggingen	-	11
Op leningen aan Reed Elsevier Group plc groep	3	1
Rente-inkomsten	3	12

7 Belasting op winst uit gewone bedrijfsactiviteiten

	2002 Emln	2001 Emln
Engelse vennootschapsbelasting	1	3
Aandeel belasting joint ventures:		
Voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten	128	116
Over afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten	(72)	(40)
Totaal	57	79

Engelse vennootschapsbelasting is voorzien tegen 30% (2001: 30%).

Ten opzichte van het aandeel in de winst voor belasting is het aandeel belasting joint ventures toegenomen als gevolg van fiscaal niet-afrekbare afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, en afgenomen vanwege bijzondere belastingbaten.

8 Dividend

	2002 pence	2001 pence	2002 Emln	2001 Emln
Dividend op gewone aandelen van elk 12,5pence				
Interim-dividend	3,2	3,1	41	38
Slotdividend (2002 voorgesteld)	8,0	7,4	102	94
Totaal	11,2	10,5	143	132

9 Gewone cijfers/'adjusted figures'

Gewoon resultaat en gewone kasstroomcijfers worden gepresenteerd als additionele prestatie maatstaven. De gewone cijfers zijn als volgt herleid:

	2002 Emln	2001 Emln
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	146	140
Effect egalisatie 'UK tax credit' op uitgekeerde winst	7	6
Winst voor belasting op basis van het economisch belang van 52,9% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier	153	146
Aanpassingen/'adjustments':		
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	279	265
Bijzondere baten en lasten	58	38
Gewoon resultaat voor belasting	490	449
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	89	61
Effect egalisatie 'UK tax credit' op uitgekeerde winst	7	6
Winst voor belasting op basis van het economisch belang van 52,9% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier	96	67
Aanpassingen/'adjustments':		
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	271	268
Bijzondere baten en lasten	(6)	(5)
Gewoon nettoresultaat toekomend aan gewone aandeelhouders	361	330

	2002 pence	2001 pence
Winst per gewoon aandeel	7,0	4,8
Effect egalisatie 'UK tax credit' op uitgekeerde winst	0,6	0,5
Winst per aandeel voor belasting op basis van het economisch belang van 52,9% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier	7,6	5,3
Aanpassingen/'adjustments':		
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	21,4	21,2
Bijzondere baten en lasten	(0,5)	(0,4)
Gewoon resultaat per gewoon aandeel	28,5	26,1

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten. Dit is niet van toepassing op de posten 'winst uit gewone bedrijfsuitoefening'.

10 Winst per gewoon aandeel

	noot	2002		
		Winst Emln	Gewogen gemiddeld aantal aandelen (miljoen)	Winst per aandeel pence
Winst per aandeel		89	1.264,7	7,0
Winst per aandeel na verwatering		89	1.270,8	7,0
Winst per aandeel op basis van het economisch belang van 52,9% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier		96	1.264,7	7,6
Gewoon resultaat per aandeel	9	361	1.264,7	28,5

	noot	2001		
		Winst Emln	Gewogen gemiddeld aantal aandelen (miljoen)	Winst per aandeel pence
Winst per aandeel		61	1.262,6	4,8
Winst per aandeel na verwatering		61	1.273,3	4,8
Winst per aandeel op basis van het economisch belang van 52,9% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier		67	1.262,6	5,3
Gewoon resultaat per aandeel	9	330	1.262,6	26,1

Bij de berekening van de winst per aandeel na verwatering is rekening gehouden met het effect van aandelenopties.

11 Kasstroomoverzicht

Aansluiting bedrijfsresultaat met kasstroom uit bedrijfsactiviteiten

	2002 Emln	2001 Emln
Negatief bedrijfsresultaat	(1)	(1)
Nettomutatie vorderingen en schulden	1	(2)
Nettokasuitstroom van bedrijfsactiviteiten	-	(3)

Aansluiting nettoschuldenpositie met Reed Elsevier Group plc

	Emln
Per 1 januari 2002	519
Kasstroom	18
Per 31 december 2002	537

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

12 Financiële vaste activa – geconsolideerd belang in joint ventures

	2002 £mln	2001 £mln
Aandeel in bedrijfsresultaat	262	202
Aandeel in niet in het bedrijfsresultaat opgenomen bijzondere baten en lasten	(6)	14
Aandeel in te betalen nettorente	(112)	(87)
Aandeel in winst voor belasting	144	129
Aandeel in belasting	(56)	(76)
Aandeel in winst na belasting	88	53
Ontvangen dividend	(135)	(127)
Investerings	-	406
Omrekenverschillen	(98)	(2)
Egalisatie-aanpassingen	-	(3)
Mutaties gedurende het jaar	(145)	327
Per 1 januari	1.128	801
Per 31 december	983	1.128

Het belang in joint ventures bestaat uit het aandeel van de groep in:

	2002 £mln	2001 £mln
Vaste activa	3.406	3.943
Vlottende activa	1.260	1.298
Schulden met een looptijd korter dan een jaar	(2.380)	(2.638)
Schulden met een looptijd langer dan een jaar	(1.201)	(1.324)
Voorzieningen	(99)	(148)
Minderheidsbelang	(3)	(3)
Totaal	983	1.128

Een bedrag van £302mln (2001: £230mln) aan liquide middelen en kortetermijnbeleggingen en een bedrag van £1.747mln (2001: £1.938mln) aan leningen is inbegrepen in de vlottende activa, respectievelijk de schulden.

13 Financiële vaste activa – vennootschappelijk

	Dochtermaat- schappijen £mln	Joint ventures £mln	Totaal £mln
Per 1 januari 2002 en 31 december 2002	303	1.108	1.411

14 Vorderingen

	Geconsolideerd		Vennootschappelijk	
	2002 £mln	2001 £mln	2002 £mln	2001 £mln
Vorderingen op Reed Elsevier Group plc groep	573	555	573	555

De vorderingen met een looptijd langer dan een jaar bedragen £40mln (2001: £40mln). Deze bedragen zijn in pond sterling tegen een vast rentepercentage van 9,8% (2001: 9,8%) met een looptijd van 5 jaar (2001: 6 jaar). Per 31 december 2002 bedroeg de reële waarde van deze vorderingen £49mln (2001: £49mln).

15 Schulden met een looptijd korter dan een jaar

	Geconsolideerd		Vennootschappelijk	
	2002 £mln	2001 £mln	2002 £mln	2001 £mln
Overige schulden	1	-	1	-
Voorgesteld dividend	102	94	102	94
Belasting	10	10	10	10
Schulden aan groepsmaatschappijen	-	-	77	77
Totaal	113	104	190	181

16 Schulden met een looptijd korter dan een jaar

	Geconsolideerd		Vennootschappelijk	
	2002 Emln	2001 Emln	2002 Emln	2001 Emln
Schulden aan Reed Elsevier Group plc groep	36	36	36	36

Deze bedragen zijn in pond sterling tegen een vast percentage van 10,5% (2001: 10,5%) met een looptijd van drie jaar (2001: vier jaar). Per 31 december 2002 hadden deze bedragen een reële waarde van £42mIn (2001: £43mIn).

17 Aandelenkapitaal

	Maatschappelijk		Geplaatst en volgestort			
	Aantal aandelen	Emln	2002		2001	
			Aantal aandelen	Emln	Aantal aandelen	Emln
Gewone aandelen van elk 12,5p	1.268.374.499	159	1.268.374.499	159	1.264.877.118	158
Niet-geclassificeerde aandelen van elk 12,5p	203.078.677	25	-	-	-	-
Totaal		184		159		158

Noot 18 bevat nadere informatie over de aandelen die zijn uitgegeven uit hoofde van aandelenoptieregelingen.

18 Aandelenoptieregelingen

Gedurende het jaar zijn in totaal 3.497.381 gewone aandelen, met een nominale waarde van £0,4mIn uitgegeven in het kader van de uitoefening van opties op aandelen. De vennootschap heeft hiervoor een bedrag van £16,3mIn ontvangen. Gedurende het jaar zijn ingevolge het Reed Elsevier Group plc 'Executive Share Option Scheme' opties verleend op 8.772.673 gewone aandelen tegen een koers variërend van 533p tot 693p per aandeel. Ingevolge het Reed Elsevier Group plc 'SAYE Share Option Scheme' zijn ook opties verleend op 858.783 gewone aandelen tegen een koers van 543,2p per aandeel.

Per 31 december 2002 bedroeg het aantal uitstaande opties op gewone aandelen van de vennootschap:

	Aantal gewone aandelen	Uitoefenprijzen	Uitoefenperiode
'UK and overseas executive share option schemes'	34.281.203	321,75p – 700p	2003–2012
'Senior Executive Long Term Incentive Scheme'	12.899.138	436,50p – 700p	2005
'UK SAYE share option scheme'	3.608.839	336,20p – 543,20p	2003–2008

Uitoefening van bovengenoemde optierechten zal hoofdzakelijk worden gefaciliteerd door middel van uitgifte van nieuwe gewone aandelen.

Optierechten op 3.343.888 gewone aandelen van de vennootschap zijn gedurende het jaar vervallen.

Niet in het bovenstaande opgenomen zijn opties waarvoor bij uitoefening aandelen zullen worden geleverd door de Reed Elsevier Group plc Employee Benefit Trust, die op de beurs zullen worden ingekocht. Dit betreft enerzijds 555.502 opties met uitoefenprijs nihil toegekend aan bepaalde bestuurders en andere hoge functionarissen van Reed Elsevier Group plc, waarover nadere informatie is opgenomen in het verslag inzake beloning van bestuurders en commissarissen op pagina's 16 tot en met 23, en anderzijds 2.281.592 opties toegekend voor uitoefenprijzen tussen 424p en 677,25p.

19 Reserves

	Geconsolideerd			
	Agio- reserve Emln	Reserve kapitaal- vermindering Emln	Winst- reserve Emln	Totaal Emln
Per 1 januari 2002	936	4	445	1.385
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	-	-	89	89
Dividenden, betaald en voorgesteld	-	-	(143)	(143)
Uitgifte van aandelen, na aftrek van kosten	15	-	-	15
Omrekenverschillen	-	-	(98)	(98)
Per 31 december 2002	951	4	293	1.248

19 Reserves (vervolg)

	Vennootschappelijk			
	Agio-reserve Emln	Reserve kapitaal- vermindering Emln	Winst- reserve Emln	Totaal Emln
Per 1 januari 2002	936	4	651	1.591
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	-	-	136	136
Dividenden, betaald en voorgesteld	-	-	(143)	(143)
Uitgifte van aandelen, na aftrek van kosten	15	-	-	15
Per 31 december 2002	951	4	644	1.599

Het aandeel van Reed Elsevier PLC in de winstreserves van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier is €402mln (2001: £582mln).

20 Voorwaardelijke verplichtingen

Er zijn voorwaardelijke verplichtingen uit hoofde van leningen van de Reed Elsevier Group plc groep en de Elsevier Reed Finance groep. Hiervoor heeft Reed Elsevier PLC zich als volgt garant gesteld:

	2002 Emln	2001 Emln
Garanties hoofdelijk en gezamenlijk met Reed Elsevier NV	2.934	3.086

De financiële instrumenten waarvoor bovenstaande garanties zijn gegeven worden toegelicht in noot 22 van de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier op pagina 47 tot en met 51.

21 Belangrijkste joint ventures

De belangrijkste joint ventures zijn:

		Belang
Reed Elsevier Group plc		
Gevestigd en werkzaam in het Verenigd Koninkrijk	£10.000 gewone R-aandelen	100%
25 Victoria Street,	£10.000 gewone E-aandelen	-
London SW1H 0EX	£100.000 7½% cumulatief preferente niet-stemgerechtigde aandelen	100%
Houdstermaatschappij voor de bedrijfsactiviteiten op het gebied van wetenschap & medisch, juridisch, educatie en vakinformatie.	Overeenkomend met een aandelenbelang van 50%	

Elsevier Reed Finance BV

Gevestigd in Nederland	101 gewone R-aandelen	100%
Sara Burgerhartstraat 25	154 gewone E-aandelen	-
1055 KV Amsterdam		

Houdstermaatschappij voor de financieringsactiviteiten Overeenkomend met een aandelenbelang van 39%

De 'E'-aandelen in Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV worden gehouden door Reed Elsevier NV.

22 Belangrijkste dochtermaatschappijen

De belangrijkste dochtermaatschappij is:

		Belang
Reed Holding BV		
Gevestigd in Nederland	41 gewone aandelen	100%
Sara Burgerhartstraat 25		
1055 KV Amsterdam		

Reed Holding BV bezit 4.679.249 aandelen van een aparte categorie in Reed Elsevier NV, waardoor Reed Elsevier PLC een indirect belang van 5,8% in Reed Elsevier NV heeft.

Accountantsverklaring aan de aandeelhouders van Reed Elsevier PLC

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening van Reed Elsevier PLC voor het boekjaar geëindigd op 31 december 2002 gecontroleerd. De jaarrekening bevat de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht, de balans, het overzicht van opbrengsten en verliezen, de aansluiting eigen vermogen en de hieraan gerelateerde toelichtende noten 1 tot en met 22. Deze jaarrekening is opgesteld op basis van de hierin opgenomen waarderingsgrondslagen.

Wij hebben ook de als zijnde gecontroleerd aangegeven informatie in het verslag inzake de beloning van bestuurders en commissarissen zoals gepresenteerd in het jaarverslag en de jaarrekening ('het beloningsverslag'), gecontroleerd.

Deze verklaring wordt alleen verstrekt aan de aandeelhouders, belichaamd in de algemene vergadering van aandeelhouders als orgaan van de vennootschap, in overeenstemming met Section 235 van de Companies Act 1985. Wij hebben onze werkzaamheden zodanig verricht dat wij aan de aandeelhouders van de vennootschap alleen de bevindingen kunnen verklaren die uit hoofde van een accountantsverklaring vereist zijn. Voorzover toegestaan onder de vigerende wetgeving, accepteren of nemen wij geen verantwoordelijkheid jegens wie dan ook, anders dan de vennootschap en de aandeelhouders van de vennootschap belichaamd in de algemene vergadering van aandeelhouders als orgaan van de vennootschap voor onze verrichte controlewerkzaamheden, deze accountantsverklaring, dan wel de door ons gevormde oordelen.

Verantwoordelijkheid van directie en accountant

Zoals weergegeven in de verklaring omtrent bestuursverantwoordelijkheden is het bestuur van de vennootschap verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening in overeenstemming met de van toepassing zijnde wetten en aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving in het Verenigd Koninkrijk. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het opmaken van de overige informatie zoals opgenomen in de jaarrekening en tezamen met het bestuur van Reed Elsevier NV voor het beloningsverslag. Het is onze verantwoordelijkheid de jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag te controleren in overeenstemming met de wetten en vereisten van het Verenigd Koninkrijk en algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controle-opdrachten.

Wij brengen u verslag uit in hoeverre de jaarrekening een getrouw beeld geeft en of de jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag zijn opgesteld in overeenstemming met de Companies Act 1985. Voorts brengen wij verslag uit, als wij van oordeel zijn dat het verslag van de bestuursorganen niet consistent is met de jaarrekening, als de vennootschap geen deugdelijke administratie heeft gevoerd, als wij niet alle informatie en verklaringen hebben ontvangen die benodigd zijn voor onze controle, of als de in de wet voorgeschreven informatie over de beloningen van de bestuursorganen en transacties met de vennootschap of andere leden van de groep niet is toegelicht.

Wij beoordelen of het corporate governance-verslag in overeenstemming is met de zeven bepalingen van de Combined Code die de Listing Rules van de Financial Services Authority voorschrijft. Indien dit niet het geval is brengen wij hier verslag over uit. Wij behoeven geen oordeel uit te spreken inzake de volledigheid van de verklaring van het bestuur met betrekking tot administratieve organisatie en interne controle, noch over de effectiviteit van de procedures inzake corporate governance en administratieve organisatie en interne controle.

Wij nemen kennis van het verslag van de bestuursorganen en de overige informatie in het jaarverslag over 2002, zoals vermeld in de inhoudsopgave, inclusief de niet-gecontroleerde onderdelen van het beloningsverslag, en beoordelen de invloed van eventuele materiële fouten, respectievelijk materiële inconsistenties, ten opzichte van de jaarrekening op de strekking van onze verklaring.

Grondslag voor onze verklaring

Onze controle is verricht overeenkomstig algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten in het Verenigd Koninkrijk, uitgevaardigd door de Auditing Practices Board. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag. Tevens omvat een controle een beoordeling van belangrijke schattingen en overwegingen die de bestuurders daarbij hebben gemaakt, alsmede of algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen zijn gehanteerd en of deze grondslagen consistent zijn toegepast en adequaat zijn toegelicht.

Wij hebben onze controle zodanig gepland en uitgevoerd ter verkrijging van alle relevante informatie en verklaringen, dat een redelijke mate van zekerheid is verkregen dat de jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag geen onjuistheden van materieel belang bevatten tengevolge van fraude, fouten of onregelmatigheden. Bij deze oordeelsvorming hebben wij tevens de toereikendheid van de gepresenteerde informatie van de jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag geëvalueerd.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat:

- de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van de vennootschap en de groep op 31 december 2002 en van het resultaat van de groep over 2002; en
- de jaarrekening en de als gecontroleerd aangegeven gedeelten van het beloningsverslag zijn opgesteld in overeenstemming met de Companies Act 1985.

Deloitte & Touche

Chartered Accountants and
Registered Auditors
Londen
19 februari 2003

Reed Elsevier NV

(voorheen Elsevier NV)

VENNOOTSCHAPPELIJKE JAARREKENING REED ELSEVIER NV

- 72 5-jaar Overzicht
- 73 Bericht van de raad van commissarissen
- 73 Verslag van de raad van bestuur
- 74 Jaarrekening
- 77 Waarderingsgrondslagen
- 78 Toelichting
- 81 Accountantsverklaring
- 81 Overige gegevens

5-jaar overzicht

(in €mln tenzij anders aangegeven)	noot	1998	1999	2000	2001	2002
RESULTATEN						
Gerapporteerde nettowinst/(verlies)		574	(48)	27	101	144
Gewoon nettoresultaat toekomend aan gewone aandeelhouders	(iii)	425	401	419	503	542
GEGEVENS PER AANDEEL (in €)						
Gerapporteerde winst per aandeel		0,81	(0,07)	0,04	0,13	0,18
Gewoon resultaat per aandeel	(ii)	0,60	0,57	0,59	0,64	0,69
Contant dividend per gewoon aandeel		0,39	0,27	0,28	0,30	0,30
Pay-out	(iv)	66%	47%	47%	47%	43%
Hoogste koers		17,83	15,25	16,07	15,66	16,01
Laagste koers		9,94	8,95	9,30	10,92	10,86
Slotkoers	(v)	11,93	11,86	15,66	13,28	11,65
OVERIGE INFORMATIE						
Gemiddeld aantal uitstaande aandelen (x miljoen)		708	708	715	780	783
Aantal uitstaande aandelen per einde van het jaar (x miljoen)	(vi)	708	709	776	784	785
Beurswaarde	(vii)	8.447	8.409	12.152	10.412	9.145
Koers/winstverhouding	(viii)	20	21	27	21	17

- (i) De financiële informatie in euro voor 1998 is berekend op basis van de officiële omrekenkoers van NLG 2,20371. Stijgingen/(dalingen) in procenten en financiële ratio's zijn berekend met behulp van historische Nederlandse guldenbedragen en kunnen worden beïnvloed door afrondingsverschillen.
- (ii) Gewoon nettoresultaat en gewoon resultaat per aandeel zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten. Een aansluiting op de gerapporteerde cijfers is in noot 3 van de jaarrekening opgenomen.
- (iii) Voor de berekening van de gegevens per aandeel is uitgegaan van het gemiddeld aantal uitstaande aandelen gedurende het jaar, rekeninghoudend met het feit dat de R-aandelen kunnen worden geconverteerd in 10 gewone aandelen.
- (iv) Pay-out is het contant dividend in procenten van het gewoon resultaat per aandeel, voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.
- (v) De slotkoers is de laatste notering van het jaar aan de Euronext Amsterdam N.V. voor de gewone aandelen.
- (vi) Het aantal uitstaande aandelen per einde van het jaar is inclusief de R-aandelen, in de veronderstelling dat deze zijn omgezet in 10 gewone aandelen.
- (vii) De beurswaarde is het aantal uitstaande aandelen per einde van het jaar vermenigvuldigd met de slotkoers.
- (viii) De koers/winstverhouding is de slotkoers gedeeld door het gewoon resultaat per aandeel, voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten.

Bestuursorganen

Raad van commissarissen

M. Tabaksblat, Voorzitter
 G.J. de Boer-Kruyt
 J.F. Brock
 R.J. Nelissen
 S. Perrick
 Lord Sharman of Redlynch OBE
 R.W.H. Stomberg

Raad van bestuur

C.H.L. Davis, Voorzitter en Chief Executive Officer
 M.H. Armour, Chief Financial Officer
 G.J.A. van de Aast
 D.J. Haank
 A. Prozes

Bericht van de raad van commissarissen

Zoals voorgeschreven in artikel 30 van de statuten presenteren wij hierbij het verslag van de raad van bestuur over 2002 alsmede de jaarrekening over het boekjaar ter goedkeuring aan de aandeelhouders. De jaarrekening is gecontroleerd door Deloitte & Touche Accountants te Amsterdam.

Wij verwijzen naar het Verslag van de Chairman en de Chief Executive Officer en de overige verslagen die zijn opgenomen in het Reed Elsevier Jaaroverzicht en de Verkorte Jaarrekening 2002 en in de Reed Elsevier Jaarrekening 2002. In deze verslagen worden de resultaten over 2002, de financiële situatie per het einde van het jaar en de voornaamste strategische onderwerpen uiteengezet.

De egalisatieovereenkomst tussen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC bepaalt dat aandeelhouders een belang hebben in één economische groep en voorziet in een dividend dat voor één gewoon aandeel Reed Elsevier NV, betaalbaar in euro, gelijk is aan 1,538 maal het uitbetaalde dividend op één gewoon aandeel Reed Elsevier PLC, inclusief de 'UK tax credit'. In samenhang hiermee stelt de gecombineerde raad van commissarissen en raad van bestuur ('de gecombineerde raad') de winstverdeling vast. De gewone aandelen en de R-aandelen geven recht op dividend in verhouding tot de nominale waarde. De gecombineerde raad kan besluiten op een R-aandeel minder dividend uit te keren, maar niet minder dan 1% van de nominale waarde.

Nadere informatie betreffende dividenden is opgenomen in het Overzicht van activiteiten en financiële resultaten 2002 op pagina 11.

De naam van de vennootschap is in april 2002 gewijzigd in Reed Elsevier NV.

Tijdens de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering op 9 april 2003 treden Dien de Boer-Kruyt, Roelof Nelissen en Steven Perrick volgens het rotatieschema af als lid van de raad van commissarissen, en treden Mark Armour en Andrew Prozes volgens het rotatieschema af als lid van de raad van bestuur. Mark Armour, Dien de Boer-Kruyt en Andrew Prozes zijn verkiesbaar en stellen zich herkiesbaar. Roelof Nelissen en Steven Perrick stellen zich niet herkiesbaar. Op de jaarlijkse algemene aandeelhoudersvergadering zullen tevens aanbevelingen worden gedaan voor de benoeming van Patrick Tierney tot lid van de raad van bestuur/executive-director en van Mark Elliott, Cees van Lede en David Reid tot lid van de raad van commissarissen/non-executive director.

Raad van commissarissen

19 februari 2003

Gevestigd

Sarah Burgerhartstraat 25
 1055 KV Amsterdam

Verslag van de raad van bestuur

Wij verwijzen naar het Verslag van de Chairman en de Chief Executive Officer en de overige verslagen die zijn opgenomen in het Reed Elsevier Jaaroverzicht en de Verkorte Jaarrekening 2002 en in de Reed Elsevier Jaarrekening 2002. In deze verslagen worden de resultaten over 2002, de financiële situatie per het einde van het jaar en de voornaamste strategische onderwerpen uiteengezet.

De nettowinst toekomend aan de aandeelhouders van Reed Elsevier NV bedraagt €144mln (2001: €101mln). De netto-activa per ultimo 2002 betreffen voornamelijk investeringen in Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV en bedragen €2.034mln (2001: €2.392mln).

Raad van bestuur

19 februari 2003

Gevestigd

Sara Burgerhartstraat 25
 1055 KV Amsterdam

Winst-en-verliesrekening

jaar 2002

	noot	2002 €mln	2001 €mln
Omzet			
Inclusief aandeel in omzet joint ventures		3.991	3.671
Af: aandeel in omzet joint ventures		(3.991)	(3.671)
Beheerskosten		-	-
		(3)	(3)
Negatief bedrijfsresultaat (exclusief joint ventures)	1	(3)	(3)
Aandeel in bedrijfsresultaat joint ventures			
Voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten		904	800
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa		(419)	(403)
Bijzondere baten en lasten		(79)	(79)
		406	318
Bedrijfsresultaat inclusief joint ventures		403	315
Aandeel in niet in het bedrijfsresultaat opgenomen baten en lasten van joint ventures		(9)	20
		(9)	20
Rente-inkomsten/(kosten):			
Groep	2	7	63
Aandeel in nettorente joint ventures		(171)	(177)
		(164)	(114)
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting		230	221
Belasting		(86)	(120)
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders		144	101
Dividenden, betaald en voorgesteld		(221)	(221)
Onttrokken aan reserves		(77)	(120)

Gewone cijfers

	noot	2002 €mln	2001 €mln
Gewoon resultaat voor belasting	3	737	683
Gewoon nettoresultaat toekomend aan gewone aandeelhouders	3	542	503

Gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en daaraan gerelateerde belastingeffecten en wordt toegepast als een additionele prestatie maatstaven en aangesloten op de gerapporteerde cijfers in noot 3 van de jaarrekening.

Winst per aandeel

	noot	2002 €	2001 €
Winst per aandeel	3	0,18	0,13
Winst per aandeel na verwatering		0,18	0,13
Gewoon resultaat per aandeel	3	0,69	0,64

Bovenvermelde bedragen hebben betrekking op de bestaande activiteiten.

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten. Dit is niet van toepassing op de posten 'winst uit gewone bedrijfsuitoefening'.

Kasstroomoverzicht

jaar 2002

	2002 €mln	2001 €mln
Nettokasuitstroom uit bedrijfsactiviteiten	-	(3)
Dividenden ontvangen van joint ventures	150	100
Ontvangen rente	6	62
Financiële ontvangsten en uitgaven	6	62
Belasting	(3)	17
Investering in joint ventures	-	(916)
Acquisities en desinvesteringen	-	(916)
Betaalde dividenden	(222)	(204)
Kasuitstroom voor mutaties kortetermijnbeleggingen en financiering	(69)	(944)
Afname kortetermijnbeleggingen	10	946
Uitgifte aandelen, onder aftrek van kosten	22	92
Nettoterugbetaling op converteerbare obligaties	(1)	(1)
Afname/(toename) financiering joint ventures	38	(93)
Financiering	59	(2)
Mutatie kas- en banksaldi	-	-

Kortetermijnbeleggingen betreffen deposito's met een looptijd korter dan een jaar, voorzover niet opeisbaar binnen 24 uur, en beleggingen in commercial paper, alsmede rentedragende effecten die op korte termijn zonder significante kosten kunnen worden omgezet in liquide middelen.

Balans

Na winstbestemming

per 31 december 2002

	noot	2002 €mln	2001 €mln
Vaste activa	4	2.195	2.506
Vlottende activa			
Vorderingen	5	56	94
Kortetermijnbeleggingen		15	25
		71	119
Schulden met een looptijd korter dan een jaar	6	(167)	(169)
Nettowerkkapitaal		(96)	(50)
Activa minus schulden met een looptijd korter dan een jaar		2.099	2.456
Schulden met een looptijd langer dan een jaar	7	(6)	(5)
Vorzieningen	8	(59)	(59)
Netto-activa		2.034	2.392
Aandelenkapitaal		47	47
Agioreserve		1.460	1.438
Wettelijke reserve		78	387
Overige reserves		449	520
Eigen vermogen	9	2.034	2.392

Aansluiting eigen vermogen

jaar 2002

	2002 €mln	2001 €mln
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	144	101
Dividenden, betaald en voorgesteld	(221)	(221)
Uitgifte aandelen, onder aftrek van kosten	22	110
Omrekenverschillen	(303)	42
Egalisatie	-	(88)
Netto-afname eigen vermogen	(358)	(56)
Eigen vermogen per 1 januari	2.392	2.448
Eigen vermogen per 31 december	2.034	2.392

Waarderingsgrondslagen

Verantwoording

De vennootschappelijke jaarrekening bevat de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht en de balans van Reed Elsevier NV, alsmede de toelichting daarop en is opgemaakt in overeenstemming met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving in Nederland. De in deze jaarrekening opgenomen bedragen zijn in miljoenen euro, tenzij anders vermeld.

De waarderingsgrondslagen die gedurende het jaar en het voorafgaande jaar consistent zijn toegepast, worden hieronder samengevat.

De jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, in overeenstemming met de van toepassing zijnde richtlijnen.

De grondslag voor de fusie tussen de bedrijven van Reed Elsevier PLC en Reed Elsevier NV is beschreven op pagina 12.

Als gevolg van de fusie van de bedrijven van de vennootschap met die van Reed Elsevier PLC, als beschreven op pagina 12, worden de aandeelhouders van Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC geacht een belang te hebben in één economische eenheid, met gelijkwaardige aanspraken op dividend en vermogen ten aanzien van de winst en de netto-activa van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier.

Hoewel Reed Elsevier NV een meerderheidsbelang heeft in Elsevier Reed Finance BV (61%) en dit belang derhalve zou moeten consolideren, is het bestuur van mening dat het inzicht in de financiële positie en de resultaten van Reed Elsevier NV beter gediend is met het behandelen van de financiële positie en resultaten van de gecombineerde bedrijven, die zijn opgenomen in de gecombineerde jaarrekening van Reed

Elsevier op pagina 26 tot en met 53. Derhalve is de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier een onderdeel van de toelichting bij de vennootschappelijke jaarrekening.

Reed Elsevier NV's belang in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier wordt gewaardeerd tegen de nettovermogenswaarde, aangepast voor de werking van de tussen Reed Elsevier NV en Reed Elsevier PLC geldende egalisatieovereenkomst. Deze overeenkomst regelt de verdeling van dividenden en netto-activa op zodanige wijze dat het aandeel van Reed Elsevier NV in de winst en de netto-activa van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier 50% bedraagt. Verrekeningen uit hoofde van de egalisatieovereenkomst ten behoeve van aandeelhouders worden rechtstreeks in het eigen vermogen tot uitdrukking gebracht.

Omdat het door Reed Elsevier NV uit te keren dividend gelijk is aan het door Reed Elsevier PLC uit te keren dividend, vermeerderd met de 'UK tax credit', keert Reed Elsevier NV normaal gesproken een groter deel van de gecombineerde winst uit dan Reed Elsevier PLC. Het aandeel van Reed Elsevier PLC in het verschil tussen deze dividenduitkeringen wordt verrekend met Reed Elsevier NV en wordt direct in het eigen vermogen verantwoord onder egalisatie.

Reed Elsevier NV kan besluiten een dividend te betalen op de R-aandelen dat lager is dan het dividend op de gewone aandelen. Reed Elsevier PLC wordt hiervoor alsdan gecompenseerd middels een rechtstreekse dividendbetaling door Reed Elsevier Group plc. Evenzo heeft Reed Elsevier NV de mogelijkheid rechtstreeks dividenden te ontvangen van Nederlandse Reed Elsevier vennoot-

schappen. De verrekening op basis van deze regeling wordt eveneens verantwoord in het eigen vermogen onder egalisatie.

Overige waarderingsgrondslagen

De waarderingsgrondslagen die zijn toegepast bij het opstellen van de gecombineerde jaarrekening worden toegelicht op pagina 26 en 27.

Deze omvatten waarderingsgrondslagen met betrekking tot goodwill en immateriële vaste activa. Deze activa worden afgeschreven over hun geschatte economische levensduur welke als gevolg van hun duurzaamheid, meer dan 5 jaar kan zijn.

Balansposten in vreemde valuta in de jaarrekening van Reed Elsevier NV zijn omgerekend tegen de per balansdatum geldende koersen. Omrekenverschillen met betrekking tot in vreemde valuta luidende joint ventures worden direct ten gunste of ten laste van het eigen vermogen gebracht.

De belasting wordt berekend over de winst voor belasting uit Reed Elsevier NV's eigen activiteiten, rekeninghoudend met van belasting vrijgestelde winstbestanddelen. Het verschil tussen de berekende belastingdruk en het op korte termijn verschuldigde bedrag aan belasting wordt tot uitdrukking gebracht in de voorziening voor latente belasting. Deze voorziening wordt berekend tegen relevante belastingtarieven, rekeninghoudend met verliezen voor zover daarbij binnen afzienbare tijd uitzicht op fiscale compensatie bestaat.

De overige activa en passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

1 Negatief bedrijfsresultaat

Het bedrijfsresultaat is inclusief de brutobezoldiging van de huidige en voormalige bestuurders en commissarissen van Reed Elsevier NV voor werkzaamheden ten behoeve van Reed Elsevier NV en de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier. Hierin is begrepen €0,1mln (2001: €0,2mln) als beloning voor commissarissen van Reed Elsevier NV. Voorzover de brutobezoldiging betrekking heeft op werkzaamheden ten behoeve van Reed Elsevier Group plc en Elsevier Reed Finance BV zijn deze ten laste gekomen van deze vennootschappen.

2 Rente

	2002 €mln	2001 €mln
Rente op vorderingen op joint ventures	3	6
Overige rente	4	57
Totale rente-inkomsten	7	63

3 Gewone cijfers/'adjusted figures'

Gewone resultaat- en kasstroomcijfers worden gehanteerd als additionele prestatie maatstaven. De gewone cijfers worden als volgt herleid:

	2002 €mln	2001 €mln
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	230	221
Aanpassingen/'adjustments':		
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	419	403
Bijzondere baten en lasten	88	59
Gewoon resultaat voor belasting	737	683
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	144	101
Aanpassingen/'adjustments':		
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	407	408
Bijzondere baten en lasten	(9)	(6)
Gewoon nettoresultaat toekomend aan gewone aandeelhouders	542	503

	2002 €	2001 €
Winst per gewoon aandeel	0,18	0,13
Aanpassingen/'adjustments':		
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	0,52	0,52
Bijzondere baten en lasten	(0,01)	(0,01)
Gewoon resultaat per gewoon aandeel	0,69	0,64

4 Vaste activa

Belang in joint ventures

	2002 €mln	2001 €mln
Per 1 januari	2.506	1.674
Investerings	-	916
Aandeel in resultaat	142	62
Ontvangen dividenden	(150)	(100)
Omrekenverschillen	(303)	42
Egalisatie (zie noot 9)	-	(88)
Per 31 december	2.195	2.506

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten. Dit is niet van toepassing op de posten 'winst uit gewone bedrijfsuitoefening'.

4 Vaste activa (vervolg)

Het belang in joint ventures bestaat uit het navolgende aandeel van de groep in:

	2002 €mln	2001 €mln
Vaste activa	4.925	6.112
Vlottende activa	1.699	1.837
Schulden met een looptijd korter dan een jaar	(2.609)	(3.221)
Schulden met een looptijd langer dan een jaar	(1.731)	(2.047)
Voorzieningen	(84)	(171)
Minderheidsbelangen	(5)	(4)
Totaal	2.195	2.506

De joint ventures zijn:

- Reed Elsevier Group plc, Londen
- Elsevier Reed Finance BV, Amsterdam

Daarnaast bezit Reed Elsevier NV een bedrag van nominaal €0,14mln aan aandelen met speciale dividendrechten in Reed Elsevier Overseas BV en Reed Elsevier Nederland BV, beide gevestigd in Amsterdam. Deze belangen zijn begrepen onder het belang in joint ventures zoals opgenomen in de bovenstaande overzichten. Deze aandelen stellen Reed Elsevier NV in staat rechtstreeks dividenden te ontvangen van vennootschappen die vallen onder dezelfde fiscale wetgeving.

5 Vorderingen

	2002 €mln	2001 €mln
Joint ventures	50	88
Overige vorderingen	6	6
Totaal	56	94

De vorderingen op joint ventures zijn rentedragend.

6 Schulden met een looptijd korter dan een jaar

	2002 €mln	2001 €mln
Voorgesteld dividend	156	157
Belasting	10	11
Crediteuren en overige schulden	1	1
Totaal	167	169

7 Schulden met een looptijd langer dan een jaar

	2002 €mln	2001 €mln
Obligatieleningen	6	5

Deze betreffen vier converteerbare personeelsobligatieleningen met een gewogen gemiddeld rentepercentage van 5,4%. Een uitgegeven obligatie van nominaal €227 of €200 kan, afhankelijk van de conversievoorwaarden, worden geconverteerd in 20 of 50 gewone aandelen Reed Elsevier NV.

8 Voorzieningen

	2002 €mln	2001 €mln
Latente belastingverplichtingen	58	58
Pensioenen	1	1
Totaal	59	59

9 Eigen vermogen

	Geplaatst aandelenkapitaal €mln	Agioreserve €mln	Wettelijke reserve €mln	Overige reserve €mln	Totaal €mln
Stand per 1 januari 2001	47	1.328	432	641	2.448
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	-	-	101	-	101
Dividenden, betaald en voorgesteld	-	-	-	(221)	(221)
Uitgifte aandelen, onder aftrek van kosten	-	110	-	-	110
Dividenden ontvangen van joint ventures	-	-	(100)	100	-
Omrekenverschillen	-	-	42	-	42
Egalisatie	-	-	(88)	-	(88)
Stand per 1 januari 2002	47	1.438	387	520	2.392
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders	-	-	144	-	144
Dividenden, betaald en voorgesteld	-	-	-	(221)	(221)
Uitgifte aandelen, onder aftrek van kosten	-	22	-	-	22
Dividenden ontvangen van joint ventures	-	-	(150)	150	-
Omrekenverschillen	-	-	(303)	-	(303)
Stand per 31 december 2002	47	1.460	78	449	2.034

Het maatschappelijk kapitaal bestaat uit 2.100mln gewone aandelen en 30mln R-aandelen op naam. Het geplaatste kapitaal bestaat per 31 december 2002 uit 738.355.094 (2001: 736.575.369) gewone aandelen van €0,06 nominaal en 4.679.249 (2001: 4.679.249) R-aandelen van €0,60 nominaal. De R-aandelen worden gehouden door een dochtermaatschappij van Reed Elsevier PLC. Ieder R-aandeel kan naar keuze van de houder worden omgewisseld in 10 gewone aandelen. Zij hebben overigens dezelfde rechten als gewone aandelen, maar Reed Elsevier NV kan besluiten een lager dividend op de R-aandelen uit te keren.

Van de agioreserve is €1.283mln (2001: €1.261mln) belastingvrij.

Per 31 december 2002, stonden opties uit voor de koop van 32,7mln (2001: 28,4mln) aandelen tegen een gemiddelde uitoefenprijs van €12,36 (2001: €11,90). De gemiddelde looptijd van deze opties is vier jaar (2001: vier jaar).

10 Voorwaardelijke verplichtingen

Er zijn voorwaardelijke verplichtingen uit hoofde van leningen van de Reed Elsevier Group plc groep en de Elsevier Reed Finance BV groep. Hiervoor heeft Reed Elsevier NV zich als volgt garant gesteld:

	2002 €mln	2001 €mln
Garanties hoofdelijk en gezamenlijk met Reed Elsevier PLC	4.493	5.061

De financiële instrumenten inzake de verplichtingen waarvoor bovenstaande garanties zijn gegeven, worden toegelicht in noot 22 van de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier op pagina 47 tot en met 51.

De jaarrekening is getekend door de raad van bestuur en de raad van commissarissen, 19 februari 2003.

M. Tabaksblat
Voorzitter

M.H. Armour
Chief Financial Officer

Accountantsverklaring aan de aandeelhouders van Reed Elsevier NV

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening 2002 van Reed Elsevier NV te Amsterdam gecontroleerd. Deze jaarrekening, die is opgesteld op basis van de hierin opgenomen waarderingsgrondslagen, bevat de winst-en-verliesrekening, de balans, het kasstroomoverzicht, de aansluiting eigen vermogen en de hieraan gerelateerde toelichtende noten 1 tot en met 10, alsmede de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier. De gecombineerde jaarrekening, die is opgesteld op basis van de hierin opgenomen waarderingsgrondslagen, gedateerd 19 februari 2003, bevat de winst-en-verliesrekening, de balans, het kasstroomoverzicht, het overzicht van opbrengsten en verliezen, de aansluiting eigen vermogen en de hieraan gerelateerde toelichtende noten 1 tot en met 27. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van de leiding van de vennootschap. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de jaarrekening te verstrekken.

Werkzaamheden

Onze controle is verricht overeenkomstig in Nederland algemeen aanvaarde richtlijnen met betrekking tot controleopdrachten. Volgens deze richtlijnen dient onze controle zodanig te worden gepland en uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Een controle omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen van informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. Tevens omvat een controle een beoordeling van de grondslagen voor financiële verslaggeving die bij het opmaken van de jaarrekening zijn toegepast en van belangrijke schattingen die het bestuur van de vennootschap daarbij heeft gemaakt, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat onze controle een deugdelijke grondslag vormt voor ons oordeel.

Oordeel

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening van Reed Elsevier NV, waarin begrepen de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier, een getrouw beeld geeft van de grootte en samenstelling van het vermogen van Reed Elsevier NV op 31 december 2002 en van het resultaat en de kasstromen over 2002, in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving en voldoet aan de wettelijke bepalingen inzake de jaarrekening zoals opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW.

Deloitte & Touche

Accountants
Amsterdam
19 februari 2003

Voorstel voor winstverdeling

	2002 €mln	2001 €mln
Interim-dividend op gewone aandelen	65	64
Slotdividend op gewone aandelen	156	157
Dividend op R-aandelen	-	-
Onttrokken aan reserves	(77)	(120)
	144	101

De gecombineerde raad van commissarissen en raad van bestuur ('de gecombineerde raad') bepaalt welk deel van de winst wordt ingehouden. De te verdelen winst wordt uitgekeerd op gewone aandelen en R-aandelen naar rato van de nominale waarde van ieder aandeel. De gecombineerde raad kan besluiten minder op R-aandelen uit te keren, maar niet minder dan 1% van de nominale waarde.

De onderneming is gehouden tot naleving van het Governing Agreement met Reed Elsevier PLC die bepaalt dat Reed Elsevier NV dividenden op zodanige wijze declareert dat het dividend op één gewoon aandeel Reed Elsevier NV, betaalbaar in euro, gelijk is aan 1,538 keer het dividend, inclusief de daarbij behorende 'UK tax credit', op een gewoon aandeel Reed Elsevier PLC.

Aanvullende informatie voor Amerikaanse beleggers

AANVULLENDE INFORMATIE VOOR AMERIKAANSE BELEGGERS

- 84 **Gecombineerde bedrijven Reed Elsevier**
- 89 **Reed Elsevier PLC**
- 91 **Reed Elsevier NV**

Verkorte financiële informatie in US dollar

Verantwoording

De verkorte financiële informatie geeft een samenvatting van de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier in US dollar tegen de aangegeven omrekenkoersen. De informatie wordt gegeven op basis van Nederlandse/Engelse algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen zoals toegepast bij het opstellen van de gecombineerde jaarrekening van Reed Elsevier en is geen weergave op basis van Amerikaanse algemeen aanvaarde waarderingsgrondslagen, die in sommige opzichten aanmerkelijk verschillen van de gehanteerde grondslagen.

Omrekenkoersen

	2002 US\$	2001 US\$
Pond sterling		
Winst-en-verliesrekening en kasstroomoverzicht	1,50	1,44
Balans	1,60	1,45
Euro		
Winst-en-verliesrekening en kasstroomoverzicht	0,943	0,894
Balans	1,046	0,884

Winst-en-verliesrekening

jaar 2002

	2002 US\$mln	2001 US\$mln
Omzet	7.530	6.566
Gewoon bedrijfsresultaat	1.700	1.426
Winst uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	434	396
Nettowinst toekomend aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	272	181
Gewoon resultaat voor belasting	1.391	1.221
Gewoon nettoresultaat toekomend aan de aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	1.023	899

Kasstroomoverzicht

jaar 2002

	2002 US\$mln	2001 US\$mln
Nettokasinstroom uit bedrijfsactiviteiten	1.553	1.535
Dividenden ontvangen van joint ventures	20	17
Financiële ontvangsten en uitgaven	(308)	(164)
Belasting (inclusief US\$30mln (2001: US\$203mln) bijzondere ontvangsten)	(201)	(53)
Investering in kapitaalgoederen en financiële vaste activa	(72)	(328)
Acquisities en desinvesteringen	(294)	(3.082)
Betaalde dividenden aan aandeelhouders van de houdstermaatschappijen	(410)	(367)
Nettokasinstroom/(uitstroom) voor wijzigingen in kortetermijnbeleggingen en financiering	288	(2.442)
(Toename)/afname in kortetermijnbeleggingen	(83)	1.683
Financiering	(97)	773
Toename kas- en banksaldi	108	14
Gewone kasstroom uit bedrijfsactiviteiten	1.515	1.449
Gewone kasconversie	89%	102%

De gewone cijfers zijn voor afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten en de daaraan gerelateerde belastingeffecten. Dit is niet van toepassing op de posten 'winst uit gewone bedrijfsuitoefening'.

Verkorte financiële informatie in US dollar (vervolg)

Balans

per 31 december 2002

	2002 US\$mIn	2001 US\$mIn
Goodwill en immateriële vaste activa	9.302	9.748
Materiële en financiële vaste activa	999	1.059
Vaste activa	10.301	10.807
Voorraden en pre-publicatiekosten	800	708
Vorderingen met een looptijd korter dan een jaar	1.476	1.448
Vorderingen met een looptijd langer dan een jaar	514	671
Liquide middelen en kortetermijnbeleggingen	912	631
Vlottende activa	3.702	3.458
Schulden met een looptijd korter dan een jaar	(5.806)	(5.994)
Nettowerkkapitaal	(2.104)	(2.536)
Activa minus schulden met een looptijd korter dan een jaar	8.197	8.271
Schulden met een looptijd langer dan een jaar	(3.633)	(3.628)
Voorzieningen	(299)	(406)
Minderheidsbelang	(11)	(7)
Gecombineerd eigen vermogen	4.254	4.230

Samenvatting van de belangrijkste verschillen tussen Nederlandse/Engelse en Amerikaanse algemeen aanvaarde waarderinggrondslagen

De gecombineerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met in Nederland en het Verenigd Koninkrijk algemeen aanvaarde grondslagen, die in bepaalde opzichten belangrijk verschillen van in de Verenigde Staten algemeen aanvaarde waarderinggrondslagen. De belangrijkste verschillen zijn hieronder vermeld en het effect hiervan is op pagina 88 weergegeven. Het 'Reed Elsevier Annual Report on Form 20-F' verschaft nadere informatie voor Amerikaanse beleggers.

Goodwill en immateriële vaste activa

Op basis van de grondslagen van de gecombineerde jaarrekening ('Nederlandse/Engelse') worden goodwill en immateriële vaste activa geactiveerd en stelselmatig afgeschreven over hun geschatte economische levensduur met een maximum van 40 jaar. Jaarlijks wordt nagegaan of er sprake is van duurzame waardevermindering ('impairment test').

Op basis van Amerikaanse grondslagen worden goodwill en immateriële vaste activa verantwoord in overeenstemming met SFAS141: 'Business Combinations' en SFAS 142: 'Goodwill and Other Intangible Assets'. Vanaf 1 januari 2002 worden in overeenstemming met deze grondslagen goodwill en immateriële vaste activa met een oneindige economische levensduur niet afgeschreven maar jaarlijks beoordeeld op duurzame waardevermindering. Dit is niet van toepassing op acquisities geëffectueerd na 1 juli 2001, terzake waarvan onder de overgangsbepalingen de effectieve datum 1 juli 2001 was. Overige immateriële vaste activa worden afgeschreven over een periode van maximaal 40 jaar. Jaarlijks wordt nagegaan of er sprake is van duurzame waardevermindering ('impairment test').

Per 31 december 2002 bedraagt, op basis van Amerikaanse grondslagen, de kostprijs van goodwill £4.533mln (2001: £4.860mln) en van immateriële vaste activa £5.264mln (2001: £5.583mln). Per 31 december 2002 bedraagt, op basis van Amerikaanse grondslagen, de cumulatieve afschrijving van goodwill £1.328mln (2001: £1.414mln) en van immateriële vaste activa £1.352mln (2001: £1.131mln).

Latente belastingen

Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden latente belastingen in de gecombineerde jaarrekening berekend volgens de 'liability method'. In overeenstemming met de Amerikaanse grondslag SFAS109: 'Accounting for Income Taxes' worden latente belastingen berekend over alle tijdelijke verschillen onder aftrek van een eventueel noodzakelijke waarderingcorrectie op actieve belastinglatenties. De belangrijkste aanpassing door toepassing van SFAS109, ten opzichte van Nederlandse/Engelse grondslagen heeft betrekking op die geacquireerde immateriële vaste activa waarvan de afschrijving fiscaal niet aftrekbaar is. Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen, wordt terzake geen verplichting opgenomen.

Pensioenen

Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen wordt voor de gecombineerde bedrijven wat betreft pensioenkosten de rapporteringsstandaard SSAP24 'Accounting for Pension Costs' toegepast. De doelstellingen en uitgangspunten zijn grotendeels in overeenstemming met de Amerikaanse grondslag SFAS 87: 'Employers' Accounting for Pensions'. SSAP24 bevat minder gedetailleerde voorschriften ten aanzien van de toepassing van de actuariële berekeningsmethoden en aannames bij de berekening van de pensioengerelateerde activa, passiva en kosten.

Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden pensioengerelateerde activa en passiva gewaardeerd op basis van de uitkomsten van de meest recente actuariële waardering. Activa worden gewaardeerd op basis van de contante waarde van toekomstige opbrengsten. Verplichtingen worden gewaardeerd met inachtneming van het verwachte rendement op pensioengerelateerde activa. Op basis van Amerikaanse grondslagen worden de activa gewaardeerd op basis van marktgerelateerde waarden per balansdatum. De verplichtingen worden bepaald op basis van het rendement op vastrentende of 'inflation linked' obligaties.

Beloning op basis van aandelen

Op basis van Amerikaanse grondslagen wordt voor de gecombineerde bedrijven APB25 toegepast: 'Accounting for Stock Issued to Employees and Related Interpretations in accounting for stock based compensation'. Onder APB 25 kwalificeren optieregelingen met prestatienormen als variabele plannen waarvoor de totale beloningskosten iedere periode opnieuw moeten worden berekend op basis van de geldende aandelenkoers. De totale beloningskosten worden afgeschreven over de periode tot uitoefening. Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden de beloningskosten bepaald op basis van de koers per de datum dat de rechten worden verleend.

SFAS123: 'Accounting for Stock Based Compensation' definieert een methode voor de bepaling van de kosten van optieregelingen op basis van reële waarde. SFAS123 beveelt deze methode aan voor verwerking in de winst-en-verliesrekening, echter indien APB25 is toegepast, dient het pro forma effect op het nettoresultaat te worden toegelicht.

Reed Elsevier past SFAS123 toe zoals aangepast door SFAS148: 'Accounting for Stock Based Compensation – Transition and Disclosure' voorzover het de toelichtingsvereisten betreft. Indien de kosten, op basis van reële waarde op het moment van toekenning in de winst-en-verliesrekening worden verwerkt, zou het nettoresultaat op basis van Amerikaanse grondslagen, worden verminderd met £ 36mln in 2002 (2001: £22mln).

Financiële instrumenten

Op basis van de Amerikaanse grondslag SFAS 133: 'Accounting for Derivative Instruments and Hedging Activities', moeten alle derivaten in de balans worden gewaardeerd tegen reële waarde. Veranderingen in de reële waarde moeten worden geboekt via de winst-en-verliesrekening of het overzicht van opbrengsten en verliezen, rekening houdend met de bestemming en de effectiviteit van het derivaat als dekkingsinstrument. Reed Elsevier gebruikt bepaalde financiële instrumenten die niet zijn aangewezen als dekkingsinstrument onder SFAS 133. Tengevolge hiervan dienen, op basis van Amerikaanse grondslagen, wijzigingen in de reële waarde van deze derivaten ten laste van de winst-en-verliesrekening te worden gebracht. Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden derivaten die bedoeld zijn als dekkingsinstrumenten gewaardeerd tegen historische kostprijs, waarbij de reële waarde wordt gepresenteerd in de toelichting. Per 1 januari 2001 is SFAS 133 in werking getreden, wat resulteert in een negatieve cumulatieve aanpassing van de nettowinst op basis van Amerikaanse grondslagen met €1 mln en een verlies van €86 mln in het overzicht van opbrengsten en verliezen, waarvan €7 mln is vrijgevallen ten laste van het resultaat op basis van Amerikaanse grondslagen in 2002.

Dividend

Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen wordt dividend verantwoord in de boeken betreffende het jaar waarover ze worden voorgesteld door de directors. Op basis van Amerikaanse grondslagen wordt dividend niet eerder verantwoord dan na vaststelling door de directors.

Beleggingen

Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden beleggingen in financiële vaste activa, uitgezonderd beleggingen in joint ventures, gewaardeerd tegen historische kostprijs, onder aftrek van een voorziening voor duurzame waardevermindering. Op basis van Amerikaanse grondslagen worden aandelenbelangen waarvan de reële waarde makkelijk te bepalen is, geclassificeerd als beleggingen en gewaardeerd op reële waarde, en worden niet-gerealiseerde winsten of verliezen rechtstreeks in het eigen vermogen verantwoord.

Acquisities

Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden acquisitie-gerelateerde afvloeiings- en integratiekosten ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht. Gegeven de omvang en het incidentele karakter worden deze kosten in de winst-en-verliesrekening als bijzondere baten en lasten onder Nederlandse/Engelse grondslagen verantwoord. Op basis van Amerikaanse grondslagen worden bepaalde integratiekosten voorzien als onderdeel van de acquisitieprijs.

Aandelen gehouden door de Employee Benefit Trust

Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden de aandelen gehouden door de Employee Benefit Trust ('EBT') aangemerkt als een investering in financiële vaste activa. Op basis van Amerikaanse grondslagen worden de aandelen gehouden door de EBT in mindering gebracht op het eigen vermogen.

Bijzondere baten en lasten

Bijzondere baten en lasten zijn belangrijke posten binnen de gecombineerde bedrijven die, gezien de omvang en het incidentele karakter, onder Nederlandse/Engelse grondslagen afzonderlijk dienen te worden verantwoord. Op basis van Amerikaanse grondslagen worden deze posten gepresenteerd als onderdeel van het bedrijfsresultaat.

Gewoon resultaat

In de gecombineerde jaarrekening worden, zoals toegestaan op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen, gewoon resultaat en gewone kasstromen gepresenteerd, als additionele prestatimaatstaven. Amerikaanse grondslagen staan de presentatie van additionele prestatimaatstaven niet toe.

Herfinanciering van kortlopende schulden

Op basis van Amerikaanse grondslagen worden kortlopende schulden die naar verwachting op lange termijn worden geherfinancierd gepresenteerd onder de langlopende schulden. Voorwaarde is dat de mogelijkheid tot het aantrekken van financiering moet worden aangetoond. Op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen worden deze schulden alleen dan onder de langlopende schulden gepresenteerd indien zowel de schulden als de faciliteiten onder één financieringsarrangement zijn afgesloten. Derhalve zouden per 31 december 2002, op basis van Amerikaanse grondslagen, voor €1.359 mln (2001: €1.551 mln) kortlopende schulden verantwoord worden onder langlopende schulden.

Invloed van materiële verschillen tussen Nederlandse/Engelse en Amerikaanse grondslagen op de nettowinst

jaar 2002

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Nettowinst op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen	181	126	288	202
Aanpassingen uit hoofde van Amerikaanse grondslagen:				
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	223	(74)	355	(119)
Latente belastingen	(50)	(43)	(80)	(69)
Pensioenen	56	46	89	74
Optieregelingen	-	(15)	-	(24)
Derivaten	(45)	(56)	(72)	(90)
Overig	-	(4)	-	(6)
Nettowinst/(verlies) op basis van Amerikaanse grondslagen	365	(20)	580	(32)

Invloed van materiële verschillen tussen Nederlandse/Engelse en Amerikaanse grondslagen op het gecombineerde eigen vermogen

jaar 2002

	2002 €mln	2001 €mln	2002 €mln	2001 €mln
Gecombineerd eigen vermogen op basis van Nederlandse/Engelse grondslagen	2.659	2.917	4.068	4.784
Aanpassingen uit hoofde van Amerikaanse grondslagen:				
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	1.302	1.151	1.992	1.888
Latente belastingen	(838)	(860)	(1.283)	(1.410)
Pensioenen	151	132	231	216
Derivaten	(117)	(79)	(179)	(130)
Beleggingen	3	36	5	59
Voorgesteld dividend	205	190	314	312
Overig	(21)	(20)	(32)	(33)
Gecombineerd eigen vermogen op basis van Amerikaanse grondslagen	3.344	3.467	5.116	5.686

Verkorte financiële informatie in US dollar

Verantwoording

Onderstaande gecombineerde financiële informatie geeft een samenvatting van de geconsolideerde jaarrekening van Reed Elsevier PLC in US dollar tegen de gegeven omrekenkoersen. De informatie wordt gegeven op basis van Engelse grondslagen zoals gehanteerd bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening van Reed Elsevier PLC en is geen weergave op basis van Amerikaanse grondslagen, die in sommige opzichten materieel verschillen van Engelse grondslagen.

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening

per 31 december 2002

	2002 US\$mln	2001 US\$mln
Nettowinst toekomend aan gewone aandeelhouders: vennootschappelijk	134	88
Nettowinst gebaseerd op het 52,9% belang in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier		
Gewoon nettoresultaat	542	475
Afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa	(407)	(386)
Bijzondere baten en lasten	9	7
	144	96

Gegevens per American Depositary Share

	2002 US\$	2001 US\$
Resultaat per American Depositary Share gebaseerd op het 52,9%-belang in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier:		
Gewoon	1,71	1,50
Zoals gerapporteerd	0,46	0,31
Nettodividend per American Depositary Share	0,67	0,60

Balans

per 31 december 2002

	2002 US\$mln	2001 US\$mln
Eigen vermogen	2.251	2.237

Omrekenkoersen pond sterling (US\$:£1)

	2002	2001
Winst-en-verliesrekening	1,50	1,44
Balans	1,60	1,45

Het gewoon resultaat per American Depositary Share is gebaseerd op het aandeel van Reed Elsevier PLC van 52,9% in het gewoon nettoresultaat van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier, exclusief de effecten van de afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten. Gewone cijfers worden toegelicht in noot 9 van de geconsolideerde jaarrekening van Reed Elsevier PLC.

De aandelen Reed Elsevier PLC worden verhandeld op de New York Stock Exchange in de vorm van American Depositary Shares (ADS-en), met als bewijs American Depositary Receipts (ADR's), gelijk aan vier gewone aandelen Reed Elsevier PLC van 12,5p elk. (CUSIP-nummer 758205108; handelssymbool, RUK; Citibank fungeert hierbij als ADS Depositary).

Samenvatting van de belangrijkste verschillen tussen Engelse en Amerikaanse grondslagen

Reed Elsevier PLC verantwoordt haar economisch belang van 52,9% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier, voor het effect van de egalisatie van de 'UK tax credit', op brutovermogenswaarde, hetgeen in overeenstemming is met de Engelse grondslagen en overeenkomt met de vermogensmutatiemethode op basis van de Amerikaanse grondslagen. Bij de met behulp van de vermogensmutatiemethode op basis van de Amerikaanse grondslagen berekende nettowinst en het eigen vermogen worden de effecten van de verschillen tussen Engelse en Amerikaanse grondslagen met betrekking tot het aandeel van 52,9% van Reed Elsevier PLC in de gecombineerde bedrijven in een post gepresenteerd. De belangrijkste verschillen hebben betrekking op de waardering en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, pensioenen, latente belastingen en financiële instrumenten. Een meer volledig overzicht van de waarderingsgrondslagen die worden toegepast met betrekking tot de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier en de verschillen tussen de Engelse en Amerikaanse grondslagen wordt gegeven op pagina 86 en 87. Het 'Reed Elsevier Annual Report 2002 on Form 20-F' verschaft nadere informatie voor Amerikaanse beleggers.

Invloed van materiële verschillen tussen Engelse en Amerikaanse grondslagen op de nettowinst

jaar 2002

	2002 £mln	2001 £mln
Nettowinst op basis van Engelse grondslagen	89	61
Invloed van de aanpassingen op basis van Amerikaanse grondslagen op de gecombineerde jaarrekening	97	(77)
Nettowinst/(verlies) op basis van Amerikaanse grondslagen	186	(16)
Winst/(verlies) per gewoon aandeel op basis van Amerikaanse grondslagen	14,7p	(1,3)p

Invloed van materiële verschillen tussen Engelse en Amerikaanse grondslagen op het eigen vermogen

per 31 december 2002

	2002 £mln	2001 £mln
Eigen vermogen op basis van Engelse grondslagen	1.407	1.543
Invloed van de aanpassingen op basis van Amerikaanse grondslagen op de gecombineerde jaarrekening	259	197
Voorgesteld dividend op aandelen	102	94
Eigen vermogen op basis van Amerikaanse grondslagen	1.768	1.834

Verkorte financiële informatie in US dollar

Verantwoording

De onderstaande gecombineerde financiële informatie geeft een samenvatting van de vennootschappelijke jaarrekening van Reed Elsevier NV in US dollar tegen de gegeven omrekenkoersen. De informatie wordt gegeven op basis van Nederlandse grondslagen en is geen weergave op basis van de Amerikaanse grondslagen, die in sommige opzichten materieel verschillen van de Nederlandse grondslagen.

Winst-en-verliesrekening

jaar 2002

	2002 US\$mtn	2001 US\$mtn
Gewoon nettoresultaat	511	450

Gegevens per American Depositary Share

	2002 US\$	2001 US\$
Resultaat per American Depositary Share, gebaseerd op het 50%-belang in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier:		
Gewoon	1,30	1,14
Zoals gerapporteerd	0,34	0,23
Nettodividend per American Depositary Share	0,57	0,54

Balans

per 31 december 2002

	2002 US\$mtn	2001 US\$mtn
Eigen vermogen	2.128	2.115

Omrekenkoersen in euro (€:US\$1)

	2002	2001
Winst-en-verliesrekening	1,060	1,118
Balans	0,956	1,131

Het gewoon resultaat per American Depositary Share is gebaseerd op het aandeel van Reed Elsevier NV van 50% in het gewoon nettoresultaat van de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier, exclusief de effecten van afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa en bijzondere baten en lasten. Gewone cijfers worden toegelicht in noot 3 van de vennootschappelijke jaarrekening van Reed Elsevier NV.

De aandelen Reed Elsevier NV worden verhandeld op de New York Stock Exchange in de vorm van American Depositary Shares (ADS-en), met als bewijs American Depositary Receipts (ADR's), gelijk aan 2 gewone aandelen Reed Elsevier NV van €0,06 elk. (CUSIP-nummer 758204101; handelssymbool ENL; Citibank fungeert hierbij als ADR-kantoor).

Samenvatting van de belangrijkste verschillen tussen Nederlandse en Amerikaanse grondslagen

Reed Elsevier NV verantwoordt haar economisch belang van 50% in de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier, voor het effect van de egalisatie van de 'UK tax credit', op nettovermogenswaarde, hetgeen in overeenstemming is met Nederlandse grondslagen die overeenkomen met de 'equity method' op basis van Amerikaanse grondslagen. Bij de met behulp van de vermogensmutatiemethode op basis van Amerikaanse grondslagen berekende nettowinst en eigen vermogen wordt Reed Elsevier NV's 50% aandeel in het effect van de verschillen tussen Nederlandse en Amerikaanse grondslagen met betrekking tot de gecombineerde bedrijven in een aparte post gepresenteerd. De belangrijkste verschillen hebben betrekking op de activering en afschrijving van goodwill en immateriële vaste activa, pensioenen, latente belastingen en financiële instrumenten. Een meer volledig overzicht van de waarderingsgrondslagen die worden toegepast met betrekking tot de gecombineerde bedrijven van Reed Elsevier en de verschillen tussen de Nederlandse en Amerikaanse grondslagen wordt gegeven op pagina 86 en 87. Het 'Reed Elsevier Annual Report 2002 on Form 20-F' verschaft nadere informatie voor Amerikaanse beleggers.

Invloed van materiële verschillen tussen Nederlandse en Amerikaanse grondslagen op de nettowinst

jaar 2002

	2002 €mln	2001 €mln
Nettowinst op basis van Nederlandse grondslagen	144	101
Invloed van de aanpassingen op basis van Amerikaanse grondslagen op de gecombineerde jaarrekening	159	(106)
Netto winst/(verlies) op basis van Amerikaanse grondslagen	303	(5)
Winst/(verlies) per aandeel op basis van Amerikaanse grondslagen	€0,39	€(0,01)

Invloed van materiële verschillen tussen Nederlandse en Amerikaanse grondslagen op het eigen vermogen

per 31 december 2002

	2002 €mln	2001 €mln
Eigen vermogen op basis van Nederlandse grondslagen	2.034	2.392
Invloed van de aanpassingen op basis van Amerikaanse grondslagen op de gecombineerde jaarrekening	368	294
Voorgesteld dividend op aandelen	156	157
Eigen vermogen op basis van Amerikaanse grondslagen	2.558	2.843

Reed Elsevier

25 Victoria Street, London SW1H 0EX, VK
Tel: +44 (0)20 7222 8420
Fax: +44 (0)20 7227 5799

Sara Burgerhartstraat 25
1055 KV Amsterdam
Tel: +31 (0)20 485 2434
Fax: +31 (0)20 618 0325

125 Park Avenue, 23rd Floor
New York, NY 10017, VS
Tel: +1 212 309 5498
Fax: +1 212 309 5480

Elsevier Reed Finance BV

Sara Burgerhartstraat 25
1055 KV Amsterdam
Tel: +31 (0)20 485 2434
Fax: +31 (0)20 618 0325

Elsevier

Elsevier
Sara Burgerhartstraat 25
1055 KV Amsterdam
www.elsevier.nl

Elsevier
The Boulevard, Langford Lane
Kidlington, Oxford OX5 1GB, VK
www.elsevier.co.uk

Elsevier
360 Park Avenue South
New York
NY10010-1710, VS

Elsevier Academic Press
525 B Street, Suite 1900
San Diego, CA 92101-4495, VS
www.apnet.com

Elsevier Health Sciences
11830 Westline Industrial Drive
St. Louis, MO63146, VS
www.us.elsevierhealth.com

Elsevier Health Sciences
Independence Square West
Suite 300, The Curtis Centre
Philadelphia, PA 19106-3399, VS
www.us.elsevierhealth.com

LexisNexis

LexisNexis
9393 Springboro Pike
Miamisburg, Ohio 45342, VS
www.lexis-nexis.com

Voor uitgebreidere informatie verwijzen wij naar onze website:
www.reedelsevier.com

LexisNexis Martindale Hubbell
121 Chanlon Road
New Providence, N107974, VS
www.martindale.com

LexisNexis Butterworths Tolley
Halsbury House, 35 Chancery Lane
London WC2A 1EL, VK
www.lexis-nexis.co.uk

LexisNexis Editions du Juris-Classeur,
141 rue de Javel, 75747 Paris Cedex 15
Frankrijk

Harcourt Education

Harcourt School Publishers
6277 Sea Harbor Drive
Orlando
FL 32819, VS
www.harcourtschool.com

Holt Rinehart and Winston
10801 N. MoPac Expressway
Building 3, Austin,
TX 78759-5415, VS
www.hrw.com

Harcourt Educational Measurement
The Psychological Corporation
19500 Bulverde Road
San Antonio
TX 78259, VS
www.hemweb.com
www.psychcorp.com

Harcourt Supplemental Publishers
1000 Hart Road
Barrington
Illinois 60010, VS
www.steck-vaughn.com
www.rigby.com

Harcourt Education International
Halley Court, Jordan Hill
Oxford OX2 8EJ, VK
www.harcourteducation.co.uk

Reed Business

Reed Business Information US
360 Park Avenue South
New York
NY10010-1710, VS
www.reedbusiness.com

Reed Business Information UK
Quadrant House, The Quadrant
Sutton, Surrey SM2 5AS, VK
www.reedbusiness.co.uk

Reed Business Information Netherlands
Hanzestraat 1
7006 RH Doetinchem
Nederland
www.reedbusiness.nl

Reed Exhibitions
Oriental House, 26 The Quadrant
Richmond, Surrey TW9 1DL, VK
www.reedexpo.com

Ontwerp: Corporate Edge www.corporateedge.com
Druk: De Bussy Ellerman Harms BV, Amsterdam
www.dbeh.nl